

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı

VELİLERİN ÖZEL OKUL TERCİH NEDENLERİNİN İNCELENMESİ
(İstanbul Örneği)

Yüksek Lisans Tezi

BELMA SEHER UYSAL

İstanbul, 2017

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim BİLİMLERİ Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı

VELİLERİN ÖZEL OKUL TERCİH NEDENLERİNİN İNCELENMESİ
(İstanbul Örneği)

Yüksek Lisans Tezi

BELMA SEHER UYSAL

Danışman
Yrd. Doç. Dr. YUSUF ALPAYDIN

İstanbul, 2017

**Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
© 2017**

ONAY SAYFASI

Belma Seher UYSAL tarafından hazırlanan “Velilerin Özel Okul Tercih Nedenlerinin İncelenmesi (İstanbul Örneği)” konulu bu çalışma 21 / 8 / 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ad-Soyad

İmza

Tez Danışmanı: Yrd. Doc. Dr. Yusuf ALPAYDIN

.....

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Muhemmer GECİN

.....

Jüri Üyesi: Yrd. Doc. Dr. Mustafa OZGENEL

.....

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Belma Seher UYSAL

Doğum Yılı : 1977

Doğum Yeri : Üsküdar/İSTANBUL

EĞİTİM

- 2011-2017 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri
Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı
- 1994-1998 İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü
- 1991-1994 Üsküdar Kız Lisesi

DENEYİM

- 2012-... Özel Asfa Eğitim Kurumları Genel Müdürü
- 1999-2012 Özel Asfa Eğitim Kurumları Matematik Öğretmeni

İLETİŞİM uysalbelma@gmail.com

ÖNSÖZ

Uzun yıllar eğitim camiasının bir ferdi olarak hizmet verdiğim bu sektöre bilimsel bir çalışma ile katkıda bulunmanın mutluluğunu yaşıyorum. Bu çalışmada, velilerin bir özel okulu tercih etme nedenlerinin neler olduğu sorusuna sahada edindiğim tecrübelerden de yararlanarak cevap aramaya çalıştım. Tez hazırlama sürecimin her aşamasında katkı ve desteğini esirgemeyen, her konuda bana yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Münevver ÇETİN'e şükranlarımı sunarım. Tez yazım aşamasında rehberlik, yönlendirme ve kıymetli katkıları ile bana destek veren başta değerli hocam ve tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Yusuf ALPAYDIN olmak üzere, Yrd. Doç. Dr. Ramazan CANSOY'a, Arş. Gör. Şamil TATIK'a ve Arş. Gör. İsmail KARSANTIK'a, ayrıca jüri üyesi olarak katkılarını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL'e çok teşekkür ederim.

Bu araştırmanın tamamlanmasında yakın ilgi gördüğüm mesai arkadaşlarım Banu Ayten HIZEL'e, Nizamettin TEKİN'e, Ahmet DOĞAN'a, Murat TAŞCI'ya, İsmail ANAR'a, Doğan İŞLER'e, Göksel OZAN'a, Salih ÖZÜDURUK'a ve diğer mesai arkadaşlarıma da çok teşekkür ederim.

Bu zahmetli süreçte bana her konuda anlayış gösteren, sabır ve sevgi ile destek ve moral veren sevgili eşim Zeki UYSAL'a, canımdan öte sevdiğim kızlarım Fatma Betül ve Elif Reyhan'a, bir tanecik kız kardeşim Banu BULAN'a ve kuzenim A.Tevfik PİRİMOĞLU'na da çok teşekkür ederim.

Son olarak beni her türlü zorluğa göğüs gererek büyüten, varlığı ile kendisinden güç aldığım, her zaman onun gibi olmak istediğim canım annem Sevil ÖRNEK'e en derin saygı, sevgi ve şükranlarımı sunarım.

İstanbul, 2017

Belma Seher UYSAL

ÖZET

Bu araştırmada velilerin özel okul tercih nedenleri araştırılmıştır. Tarama modeline uygun olarak dzenlenen araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Velilerin özel okul tercihlerinde eēitim kalitesinin önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde okulun olanaklarının önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde kltür-inanç faktörünün önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlerin önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesinin önemi var mıdır?

Araştırmanın örneklemi İstanbul İli Anadolu yakası ve Avrupa yakasındaki seçkisiz örnekleme yöntemiyle araştırmacı tarafından seçilen özel okulların velileridir.

Bu araştırmada Mehmet Fatih Mermertaş'ın 2014 yılında yaptıēı Özel Eēitim Kurumlarının Tercih Nedenleri İle Öğrenci Memnuniyeti Arasındaki İlişki: Şırnak Örneēi araştırmasında kullandığı ölçek kullanılmıştır.

Bu araştırmada verilerin analizi aşamasında, SPSS 17.00 istatistik paket programı aracılığı ile frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, normal daēılım testi ve parametrik analiz tekniklerinden fark testleri kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular şunlardır:

1. Öğrenci velilerinin özel okulları tercihinde eēitim kalitesinin tercih nedeni olmasının yüksekliēine ilişkin bulgularda ortaokul velilerinde anaokulu, ilkokul, anadolu lisesi ve fen lisesi velilerine oranla belirgin bir fark gözükmemektedir.
2. Öğrenci velilerinin eēitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olmasına ilişkin bulgularda yüksek lisans mezunu velilerin ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve hatta üniversite mezunu velilere nazaran daha az önem verdikleri görölmektedir.

3. Öğrenci velilerinin yaşı ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara yaş düzeyi yükseldikçe kültür-inanç faktörüne verilen önemin arttığı görülmektedir.
4. Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara diğer lise türleri (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerinin anaokulu, ilkokul, ortaokul, anadolu lisesi, fen lisesi ve temel lise velilerine göre daha az önem verdiği görülmektedir.
5. Öğrenci velilerinin eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında özel okulda öğrenim görmeyen veliler lehine fark bulunmuştur.
6. Öğrenci velilerinin yaşı ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara yaş grupları yükseldikçe verilen önemin gittikçe arttığı bulunmuştur.
7. Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara ilkokul mezunu, ortaokul mezunu ve lise mezunu velilerin, üniversite ve yüksek lisans mezunu velilere göre hizmet kalitesine daha fazla önem verdikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: veli, özel okul

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the reasons of parents' private school preferences. The research was conducted in accordance with the survey model and the following questions were searched:

- Is the quality of education important in parents' preferences for private schools?
- Are the facilities of the school in the preferences of the private schools of the parents?
- Is there a positive cultural-belief factor in the preferences of the private schools of the parents?
- Are there economic factors in the preferences of the private schools of the parents?
- Are there qualities of service in the preferences of the private schools of the parents?

The sample of the research is the parents of the private schools selected by the researcher on the Istanbul European side of Anatolia and by the unselected sampling method on the European side.

In this research, the scale used by Mehmet Fatih Mermertaş's Relation between Preference Reasons and Student Satisfaction of Special Education Institutions in 2014: Sirnak Sample was used.

In this study, frequency tests, difference test, percent, arithmetic mean, standard deviation, normal distribution test and parametric analysis techniques were used in the analysis phase of the data through SPSS 17.00 statistical package program.

Findings from the study are:

1. There is a significant difference in the level of the secondary school parents compared to the kindergarten, primary school, anatolian high school and high school livelihood in the findings regarding the degree of preference of educational qualities in the preference of the student parents in the private schools.

2. In the findings about the educational level of the parents and their preferences of private schools regarding the facilities of the school, it is seen that the parents with masters degree give less importance than parents with primary ,secondary ,high school or even with university degrees to the facilities of schools.
3. It is observed that as the age of the parents get older, the importance given to the culture-belief factor increases as the age and culture-belief factor of the student's parents become preferential cause.
4. In the findings of the private school levels where the parents and the reasons why the culture-belief factor is the reason of preference in the other high school types (social sciences high school, fine arts high school, sports high school etc.) It is seen to be less important than the high school parents.
5. A difference between the economical factors and the student's parents being educated in private school in any level of their lives (except university and over) being the preferential cause has been found on behalf of the parents, who hadn't been educated in private schools.
6. Among the findings related to student's parents' age and service quality being the preferential cause, it has been observed that while age groups increase the importance given increases, too.
7. Among the findings related to student's parents' educational level and service quality being the preferential cause, it has been observed that primary, secondary, high school graduate parents in respect to the university and PhD graduate parents put more emphasis on service quality.

Keywords: parent, private school

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLO LİSTESİ	x
KISALTMALAR ve SİMGELER	xv
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	5
1.2. Araştırmanın Amacı	8
1.3. Araştırmanın Önemi	9
1.4. Varsayımlar	11
1.5. Sınırlılıklar	11
BÖLÜM II: KURAMSAL BİLGİLER	12
2.1. Uluslararası Düzeyde Eğitim Yatırımları Politikaları	12
2.1.1. ABD’de Eğitim Yatırımları	12
2.1.2. AB Eğitim Yatırımları	15
2.2. Uluslararası Düzeyde Eğitimde Özelleştirme Politikaları	16
2.3. Avrupa’da Özel Okullaşma.....	19
2.3.1. İngiltere’de Özel Okullaşma	19
2.3.2. Finlandiya’da Özel Okullaşma.....	21
2.3.3. Fransa’da Özel Okullaşma	21
2.4. Türkiye’de Eğitim Yatırımları Politikaları.....	22
2.5. Türkiye’de Eğitimde Özelleştirme Politikaları	23
2.5.1. Kalkınma Planlarında.....	23
2.5.2. Hükümet Programlarında	23
2.5.3. MEB Stratejik Planlarında	24

2.6. Türkiye’de Özel Okullaşma	24
2.6.1. Özel Okullar ve Yasal Dayanakları	24
2.6.2. Devlet Okullarının Sınırlılıkları	24
2.6.3. Devlet Okulu ve Özel Okul Başarı Karşılaştırmaları.....	25
2.6.3.1. Üniversite Yerleştirme Oranlarına Göre Devlet Liseleri ve Özel Liselerin Karşılaştırmaları	26
2.6.3.2. PISA 2003 Sonuçlarına Göre Devlet Okulları İle Özel Okullar Başarı Karşılaştırmaları.....	28
2.6.3.3. CITO Sonuçlarına Göre Devlet Okulları İle Özel Okullar Başarı Karşılaştırmaları.....	29
2.6.4. Yıllara Göre Özel Okullarda Büyüme	30
2.7. İlgili Araştırmalar	31
BÖLÜM III: YÖNTEM	40
3.1. Araştırmanın Modeli	40
3.2. Evren ve Örneklem	41
3.3. Veri Toplama Aracı.....	41
3.4. Verilerin Toplanması	43
3.5. Verilerin Analizi.....	43
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	92
BÖLÜM V: SONUÇ ve ÖNERİLER.....	92
5.1. Araştırmadan Elde Edilen Sonuçlar	92
5.2. Özel Okul Sahibi ve Yöneticilerine Öneriler	94
5.3. Araştırmacılara Öneriler.....	95
KAYNAKÇA.....	96
EKLER.....	104
Ek 1: Veli Anket Formu.....	104
Ek 2: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Anket ve Araştırma İzin Onayı	106
Ek 3: İstanbul Valiliği Anket ve Araştırma İzin Onayı.....	107
Ek 4: Ölçek Kullanım İzin Talebi.....	108

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1.	ABD’de Eğitim Düzeylerine Göre Yoksulluk Sınırları İçinde Olma Oranları	13
Tablo 2.2.	ABD’de Yükseköğrenim Öğrencileri Oranları	14
Tablo 2.3.	ABD’de Yükseköğrenim Gören Öğrencilerin Geldikleri Ülkelere Göre Oranları	14
Tablo 2.4.	Ülkelere Göre İnsani Gelişmişlik Endeksi, Öğrenim Süreleri ve Kişi Başı Milli Gelir Tablosu	15
Tablo 2.5.	Ülkelere Göre Devlet Okulları, Devlete Bağlı Özel Okullar ve Bağımsız Özel Okulların Oranları	18
Tablo 2.6.	Türkiye’de Yıllara Göre Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesinin Merkezi Yönetim Bütçesine ve Yurt İçi Hasılaya Oranları	22
Tablo 2.7.	Devlet Okulları mı Daha Başarılı, Yoksa Özel Okullar mı?	26
Tablo 2.8.	Devlet Liseleri İle Özel Liselerin Yıllara Göre Üniversiteye Yerleşen Öğrencilerinin Oranları	28
Tablo 2.9.	PISA 2003 sonuçlarına Göre Devlet Okulları ile Özel Okulların Aldıkları Ortalama Puanlar	29
Tablo 2.10.	CITO 2007 Sonuçlarına Göre Devlet Okulları İle Özel Okulların Aldıkları Performans Puanları Ortalamaları	30
Tablo 2.11.	Türkiye’de Yıllara Göre Özel Okullarda Kurum Sayılarındaki Büyüme ..	30
Tablo 3.1.	Ölçek Güvenirlik Analizi	44
Tablo 4.1.	Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	45
Tablo 4.2.	Araştırmaya Katılan Velilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	45
Tablo 4.3.	Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	46
Tablo 4.4.	Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Döneminde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmelerine Göre Dağılımı	47
Tablo 4.5.	Araştırmaya Katılan Velilerin Çalıştıkları Sektörlere Göre Dağılımı	47
Tablo 4.6.	Araştırmaya Katılan Velilerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı	48
Tablo 4.7.	Araştırmaya Katılan Velilerin Devletten Özel Okul Desteği Almalarına İlişkin Dağılımı	49
Tablo 4.8.	Araştırmaya Katılan Velilerin Velisi Oldukları Özel Okul Kademelerine Göre Dağılım	49
Tablo 4.9.	Öğrenci Veli Anket Sorularının Kategorilere Göre Faktör Analizi	51
Tablo 4.10.	KMO ve Barlett’s Testi	53

Tablo 4.11.	Faktör Gruplarına İlişkin Normallik Testleri	54
Tablo 4.12.	Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Eğitim Kalitesinin Önemine İlişkin Tek Örneklem t-testi.....	55
Tablo 4.13.	Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	55
Tablo 4.14.	Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	56
Tablo 4.15.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	56
Tablo 4.16.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi..	57
Tablo 4.17.	Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	57
Tablo 4.18.	Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	58
Tablo 4.19.	Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	58
Tablo 4.20.	Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi..	59
Tablo 4.21.	Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Okul Kademelerine Göre Post-Hoc Testleri Analizi.....	59
Tablo 4.22.	Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Okulun Olanaklarının Önemine İlişkin Tek Örneklem t-testi	61
Tablo 4.23.	Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	62
Tablo 4.24.	Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	63
Tablo 4.25.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	63
Tablo 4.26.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Eğitim Düzeyleri Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi	64
Tablo 4.27.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	65
Tablo 4.28.	Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	66

Tablo 4.29.	Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	66
Tablo 4.30.	Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	67
Tablo 4.31.	Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	67
Tablo 4.32.	Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Kültür-İnanç Faktörünün Önemine İlişkin Tek Örneklem t-testi	68
Tablo 4.33.	Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	68
Tablo 4.34.	Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	69
Tablo 4.35.	Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Yaş Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi	69
Tablo 4.36.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	70
Tablo 4.37.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Eğitim Düzeyleri Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi	71
Tablo 4.38.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	73
Tablo 4.39.	Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	73
Tablo 4.40.	Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	74
Tablo 4.41.	Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	74
Tablo 4.42.	Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi 75	
Tablo 4.43.	Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Okul Kademelerine Göre Post-Hoc Testleri Analizi	75
Tablo 4.44.	Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Ekonomik Faktörlere İlişkin Tek Örneklem t-testi.....	78
Tablo 4.45.	Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	79

Tablo 4.46.	Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	79
Tablo 4.47.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	80
Tablo 4.48.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi..	80
Tablo 4.49.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Betimsel Tablosu	81
Tablo 4.50.	Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	81
Tablo 4.51.	Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	82
Tablo 4.52.	Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	82
Tablo 4.53.	Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.	83
Tablo 4.54.	Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Hizmet Kalitesine İlişkin Tek Örneklem t-testi	83
Tablo 4.55.	Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	84
Tablo 4.56.	Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	84
Tablo 4.57.	Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Yaş Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi	85
Tablo 4.58.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	86
Tablo 4.59.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Eğitim Düzeyleri Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi	86
Tablo 4.60.	Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi..	89
Tablo 4.61.	Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi.....	89
Tablo 4.62.	Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	90

Tablo 4.63. Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi	90
Tablo 4.64. Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi .	91

KISALTMALAR ve SİMGELER

CITO	: Central Institute for Test Development
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OECD	: The Organisation for Economic Co-operation and Development
PISA	: Programme for International Student Assessment
SETA	: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı
Vb	: Ve benzeri
Vd	: Ve diğerleri

BÖLÜM I: GİRİŞ

Ülkelerin gelişmişlik seviyesine ulaşabilmesi için toplumsal, siyasi, ekonomi, hukuk, bürokrasi gibi alanlarda belirli bir üst seviyeye erişilmesi gerekmektedir. İyileştirilmesi gereken alanlarda arzulananın sağlanması ancak eğitimle olur (Güngör ve Göksu, 2013, s. 60). Eğitim her alandaki kalkınmanın en önemli unsurudur. Beşeri sermayeyi etkin kullanamayan toplumlar, rekabet etme şanslarını kaybetmeye mahkumdurlar. Eğitim alanında yakalanacak üst seviyeler ise diğer tüm alanlarda kalkınmaya yardımcı olur (T.C. 59. Hükümet Programı, 2003).

Eğitim, iktisadi anlamda temel bir unsur olup, iyi yetişmiş beşeri sermayeye sahip ülkeler daha hızlı kalkınmaktadırlar (Yirci ve Kocabaş, 2014, s. 395). Kalkınmanın anahtarının insan olduğu, bu nedenle insanların bilgilerinin, yeteneklerinin, davranışlarının, deneyimlerinin ve değerlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi gerekmektedir. Beşeri sermaye işgücünün sahip olduğu özellikler olarak özetlenmektedir. 20. yüzyıl sonlarında yapılan birçok araştırmada beşeri sermayenin ekonomik gelişim ile olan ilişkisi araştırılmıştır. Yapılan çalışmalarda bu ilişkinin doğru orantılı olduğu yani beşeri sermayenin yüksek oluşunun ülkenin gelişmesindeki etkisinin de yüksek olduğu görülmüştür. 1929-1982 yılları arasını kapsayan verilerle ABD’de yapılan bir araştırmada kişi başına düşen milli gelirdeki artışın %25’inin öğretim süreci içinde kalma artışından meydana geldiği belirlenmiştir. Beşeri sermayeye yapılan yatırımların ülkelerin iktisadi gelişimlerini hızlandırdığı da ifade edilmektedir. Güney Kore, Japonya ve Almanya bu durumun en iyi örnekleri olarak belirtilmektedir (Karataş ve Çankaya, 2010). 2001 yılında Daniel Cohen ve Marcelo Soto isimli araştırmacılar tarafından OECD ülkelerini de kapsayan 38 ülke için yapılan bir araştırmada, 38 ülke için ekonomik büyümenin yaklaşık %8’inin beşeri sermayeden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır (Cohen ve Marcelo, 2001, Akt. Afşar, 2009, s. 89). Ülkemizde 1980-1999 yılları arasındaki yıllık ortalama %4 civarındaki büyümenin %31’inin beşeri sermayenin ortalama eğitim süresindeki artışından kaynaklandığı tespit edilmiştir (Türkmen, 2002, s. 99).

21. yüzyılda, küresel çapta bir değişim olmaktadır. Kesintisiz ve etkin iletişim araçları ile ülkeler sınırları dışındaki gelişmelere göz kapatıp, kendilerini izole edemeyecektir (Ünal, 2012, s. 297). Küreselleşmenin etkisiyle bir nevi ülkeler arasındaki duvarlar yıkılmış, dünya tek bir toplum haline gelmiştir. Bilgi toplumu olarak anılan bu topluluğun genç fertlerinin ilgisi, beklentisi ve dikkate değer gördüğü şeyler önceki nesillerden çok daha farklıdır. Yetişmekte olan nesil küreselleşmenin etkisiyle ebeveynlerinden daha özgür ve sınırsız düşünebilmekte, dünyanın bir başka ucunda olan olaylardan çok çabuk haberdar ve taraf olabilmekte, teknolojiye hâkim olup kendisine özel dünyalar yaratabilmektedirler. Ayrıca ebeveynlerin yaratılan bu özel dünyalara dâhil olabilmesi ancak genç bireyin vereceği izinle mümkün olmaktadır. Değişen özgürlük anlayışı ve bireyselleşmenin genç fertlerdeki algısı toplum yapısında değişikliklere neden olmaktadır.

Yetişmekte olan neslin formâl eğitimini sağlayan okullar ve eğitimin niteliği her zamankinden fazla önem kazanmıştır ve kazanmaya devam edecektir. İstenilen özelliklerin bireye kazandırılması ancak nitelikli bir eğitim ve öğretimle gerçekleşir. Günümüzde eğitim, “pozitif düşünen, algılama ve sorun çözme yeteneği gelişmiş, öğrenmeyi öğrenebilen yüksek nitelikli, bilgi çağı insanını yetiştirme sorumluluğunu da üstlenmiştir” (Tuzcu, 2004). Ayrıca ülkeler arasındaki görünmeyen sınırların genişlemesi hatta yok olması, ülkeler arası paylaşımların ve ilişkilerin artması bu süreçte uygun bireylerin yetiştirilmesini gerektirmektedir. Yani küreselleşme sürecinde eğitime büyük rol düşmektedir (Çetin, 2015, s. 3). Küreselleşme ile birlikte eğitim yerel olmaktan çıkmıştır. Ülkeler birbirlerinin eğitim uygulamalarını takip etmelidir. Ülkeler küresel rekabette geride kalmamak zorunda oldukları için eğitimin niteliği, bireylerin donatıldığı özellikler, yeni uygulamalar bu rekabete yön vermektedir.

Küreselleşme ile eğitim arasındaki ilişkinin çift yönlü olduğu belirtilebilir. Yani küreselleşme dünyadaki eğitim sistemlerini yenileşmeye zorlarken, nitelikli eğitimin sonuçları da küreselleşmeye hız ve yön vermektedir (Çalık ve Sezgin, 2005, s. 58). Eğitim küreselleşme ile birlikte hızlı bir değişim ve dönüşüm geçirmektedir. Özellikle televizyon, bilgisayar, internet teknolojilerinin gelişmesi ve ucuzlaması ile birlikte toplumlarda değişimler olmuştur. Bebeklikten itibaren teknoloji ile etkileşime giren günümüz bireyleri geçmiş nesillere göre çok daha farklı özellikler taşımaktadırlar. Öğretimde bilgisayar, internet, eğitici videoların kullanılmaya başlanmasının da

eğitimdeki bu değişimlerde etkisi olmuştur (Eser, 2014, s. 217). Güncelliği yakalayan eğitim sistemleri hitap ettiği yetişmekte olan nesle fayda sağlayacaktır. Eğitim sisteminin etkililiği, öğrenende yeni ufuklar açılmasına vesile olacak, bilgi hamallığından ziyade bilgi kullanıcılığına geçilmesine vesile olacaktır. Dikkaya ve Özyakışır'ın belirttiği gibi eğitim sistemleri “öğrenciye, bilgiye nasıl ulaşılacağını ve bu bilgiyi nasıl kullanacağını öğretmenlidir” (Dikkaya ve Özyakışır, 2006, s. 164).

Geçen yüzyılın başlarında gerçekleşen sanayi devriminde okulların bireye kazandırması beklenen nitelikler ile günümüz okullarının bireye kazandırması beklenen nitelikler farklılaşmıştır. Bu durum bir nevi okulların dönüşümü olarak adlandırılabilir. Okullar artık kendilerinden bekleneni yerine getirmek için işleyiş ve süreçlerini sorgular olmuşlardır. Alışlagelmiş öğretim yöntem ve teknikleri bir kenara bırakılmakta, bireyin yetenekleri keşfedilmeye çalışılmakta, ders dışı faaliyetler ve etkinlikler zenginleştirilmekte, disiplin anlayışı değişmektedir.

Ülkemizin genç nüfus oranı pek çok Avrupa ülkesine kıyasla yüksektir. Eğitimde yapılan reformlar ülke gündeminde sık sık yer bulmaktadır. Genç nüfusa eğitim ile kazandırılmak istenenleri vermek için ülkemizde pek çok okul türü mevcuttur. Anaokulu, ilkokul, ortaokul, anadolu lisesi, fen lisesi, meslek lisesi vb. adlarla anılan bu okul türleri işleyiş olarak benzer özellikler göstermekle birlikte öğretim müfredatı açısından farklılaşabilmektedirler. Velilerin okula öğretim ücreti ödemesi durumunda ise okulların statüsü özel okul olarak değişmektedir.

İktisadi işletmesi anlamında Milli Eğitim Bakanlığı 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 1. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılan fakat işleyiş ve denetim bakımından Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar “özel okul” adıyla isimlendirilirler (MEB, 2016a).

Türk milli eğitim sisteminde geçmişten beri önemli bir yeri olan özel okullar yaptıklarıyla devlet okullarının pek çoğuna göre daha fazla bilinirlik kazanmakta ve okullaşma oranında devlet okullarına göre düşük bir yüzdelikte olmalarına rağmen toplum nezdinde gündem konusu olabilmektedirler. Eğitim faaliyetine kamuda olduğu kadar özel sektörde de yüksek düzeyde özen gösterilmektedir (Güngör ve Göksu, 2013, s. 60).

Veliler çocuklarına kendi imkânları ölçüsünde en iyi eğitimi sağlamayı arzu etmektedirler. Satın alma gücü yükselen veli çocuklarının daha kaliteli eğitim alması için daha nitelikli ve kaliteli okullara göndermek istemektedirler. (Kulaksızoğlu, Çakar ve Dilmaç, 1999, s. 233). Geçen zaman geri gelmeyeceği için eğitimde oluşacak aksaklık ya da gerilik çocuğun bütün bir hayatını menfi anlamda etkilemesi olasıdır. Özellikle ülkemizde olduğu gibi meslek seçiminin ulusal sınavlar sonrasında yerleşilen üniversiteler aracılığıyla şekillenmesi velinin üzerinde kuvvetli bir baskı unsuru olmaktadır.

Veliler çocuklarının sadece derslerde öğrendikleri ile yetinmemekte, standart ders programına ilave olarak çocuklarının yeteneklerine göre seçtikleri alanda çalışmalar yapmasını istemektedirler (Sarıçay, 2012, s. 23). Çocukların yeteneklerine uygun sosyal, sportif, kültürel alanlarda yer almaları hem çocuğun psikolojik açıdan hem de fizyolojik açıdan iyi eğitilmesine katkı sağlamaktadır.

Velilerin bütçelerini zorlayarak daha iyi hizmet verdiklerini düşündükleri okullara yönelmeleri veliler açısından tercih sorununu, özel okullar açısından ise rekabet ve pazarlama sorununu beraberinde getirmektedir (Hesapçıoğlu ve Nohutçu, 1999, s. 183). Ancak her velinin çocuğu için en iyi okul kavramı farklılık göstermektedir. Çocuğu için en iyi okulu tespit etme isteği velileri okul hakkında bilgi toplamaya itmektedir. Özel okullarda çocuk için velinin istediği en iyiyi sunma yarışına girmektedirler.

Özel okullar bir eğitim kurumu olmalarının yanında aynı zamanda bir iktisadi işletme oldukları için varlıklarını devam ettirebilmek ve pazar oranlarını büyütebilmek amacıyla piyasa koşullarıyla rekabet etmeleri gerekmektedir. Bu durum ancak hem kendilerini hem de içlerinde bulundukları sektörü iyice analiz etmeleri, hedefledikleri kitlenin kendilerinden beklediklerini doğru bir şekilde tespit etmeleri ve yerine getirmeleri ile mümkündür. Günümüzde küreselleşmenin ve sanal dünyanın da etkisiyle işletmelerin ayakta kalabilmesi için rekabet gücünün yüksek olması gerekmektedir. Bir iktisadi işletme olan özel okulların da piyasa rekabet gücünün yüksek olması sadece verdiği iyi eğitimle sağlanamamaktadır. Özel okullar velilerin çocuğu için okuldan iyi eğitim ile birlikte neler beklediklerini tespit edebilmeli, ülke ve dünya bazındaki diğer özel okullarda yapılanları takip etmeli, geleceğe dair öngörülerde bulunarak öğrencilerini

içinde yaşayacakları çağın gereklerine göre donatabilme gayreti içinde olduklarını veliye fark ettirmelidirler.

1.1. Problem Durumu

Milli Eğitim Bakanlığı, Bakanlık teşkilat mensuplarıyla, iç ve dış paydaşlarla çeşitli görüşmeler ve çalıştaylar yaparak 2010-2014 yılları için Stratejik Plan hazırlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı 2010-2014 yılı Stratejik Planında, özel sektörün finansal gücünün eğitim yatırımlarına aktarılması, özel öğretimin genel eğitim içindeki payının artırılması, özel öğretim olanaklarından daha çok kişinin yararlanmasının sağlanması yer almıştır. Özel sektörün finansal gücünden faydalanmak üzere özel okulların oranını %5.21'den 2014 yılı sonuna kadar %9'a, özel okullarda okuyan öğrenci oranını 2014 yılı sonuna kadar %2.76'dan %5'e çıkarmak, dershanelerden özel okula dönüşebileceklerin tespitinin yapılarak %70'inin 2014 yılı sonuna kadar özel okula dönüşmesinin teşvikini sağlamayı hedeflenmiştir (MEB, 2010). SETA'nın (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı) yayınlandığı 2014 Türkiye raporunda belirtildiği üzere, 2012 yılında başlayan dershanelerin özel okula dönüşmesi süreci ile ilgili adımlar 2014 yılında atılmış, 14 Mart 2014'te kabul edilen kanunla Özel Öğretim Kurumları Kanunu'ndan dershane kelimesi çıkarılmıştır (Çelik, Coşkun ve Görmez, 2014, s. 245). 2018-2019 yılına kadar uygun koşulları sağlayabilen dershanelerin özel okula dönüşmesi, koşulları yerine getiremeyenlerin ise kapatılması kararı alınmıştır. Dershaneden özel okula dönüşüm sürecinde olan bu tür liselerin adı temel lise olarak belirlenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planında ise özel sektörün eğitim yatırımlarının yeterli düzeyde olmaması tehdit olarak belirtilmiştir. Özel okulların sektördeki payının ve doluluk oranının yetersiz oluşu, eğitim - öğretim sisteminin sorunlu alanları olarak tespit edilmiştir. Stratejik amaç ve hedeflerde de özel öğretimin payının arttırılması yer almaktadır. 2014 yılında %9.16 olan özel okul öncesi oranını 2019 yılında %23'e, %3.31 olan özel ilkokul oranını %6'ya, %3.51 olan özel ortaokul oranını, %7 ye ve %4.78 olan özel ortaöğretim oranını %12'ye çıkarmayı öngörmektedir. Ayrıca organize sanayi bölgelerinde 2014 yılında 20 olan özel okul sayısının 2019 yılında 120 olması hedeflenmiştir. Özel sektörün eğitim ve öğretimdeki

payını arttırmak amacıyla teşvik uygulamalarının geliştirilmesi ve geliştirilen bu uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesinin güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2015a).

Bu amaçla Özel Öğretim Kurumları 5580 sayılı kanununda 01 Mart 2014 tarihinde yapılan değişiklikle özel okullarda okuyan öğrencilere eğitim-öğretim desteği uygulaması yürürlüğe konulmuştur (Resmi Gazete, 2014). Eğitim-öğretim desteği, yapılacak başvuru sonrası bu desteği almaya hak kazanacak öğrenciler için devletin özel okullara ödediği meblağdır.

İlk defa 2014-2015 öğretim yılında uygulamaya konulan eğitim-öğretim desteği ile okul öncesinde 50 bin, ilkokulda 50 bin, ortaokulda 75 bin, lise-temel lisede 75 bin öğrenci olmak üzere toplam 250 bin öğrenciye eğitim-öğretim desteği verilmesi planlanmıştı. Teşvik tutarları ise okul öncesi öğrencisi için 2500 tl, ilkokul için 3000 tl, ortaokul için 3500 tl, lise için 3500 tl ve temel lise için 3000 tl idi (MEB, 2014a). Fakat 2014-2015 öğretim yılında yeterli başvuru olmaması sebebiyle ilk yıl planlanan 250 bin öğrenci yerine 180 bin öğrenci eğitim-öğretim desteği almıştır (Avcı, 2015). Karşılıksız ve geri iadesiz olarak veli adına okula yapılan bu nakit ödeme için yeterli başvurunun olmaması bu konunun veliler tarafından tam anlaşılamadığı ya da duyuruların etkili olarak yapılamadığı şeklinde yorumlanabilir.

2015-2016 öğretim yılında teşvik miktarları arttırılarak okul öncesi için 2680 tl ye, ilkokul için 3220 tl ye, ortaokul ve lise için 3750 tl ye, temel liseler için 3220 tl ye çıkarıldı ve 250.000 kontenjanın tamamı dolduruldu.

2016-2017 öğretim yılında da okul öncesinde okuyan 6 bin öğrenciye 2860 tl, ilkokulda okuyan 14 bin 993 öğrenciye 3440 tl, ortaokulda okuyan 15 bin öğrenciye 4000 tl, lisede okuyan 14 bin 998 öğrenciye 4000 tl ve temel liselerde okuyan 23 bin 992 öğrenciye 3440 tl eğitim-öğretim desteği verilmiştir. Böylece eğitim-öğretim desteğinden ilk yıl 180 bin, ikinci yıl 250 bin ve üçüncü yıl yaklaşık 75 bin öğrenci yararlanmıştır. Özel okul yatırımlarına devletin verdiği teşvikler, eğitim-öğretim desteği ve dershanelerin dönüşmesi özel okulların sayılarının arttırmasını sağlamıştır (Gülen, 2016). Velilere verilen eğitim-öğretim desteği boş olan özel okul kontenjanlarının dolması ve dolayısıyla verimlilik açısından yararlı olmuştur. Bunula birlikte özel okullar arası rekabet artmıştır. Özellikle dershaneden özel okula dönüşme sürecinde

olan temel liseler dönüşüm süreçlerini tamamlayıp ayakta kalma mücadelesi içinde olduklarından dolayı son zamanlarda en çok konuşulan özel okul türü olmuştur.

Özel okullar sektörü 2015-2016 yılı verilerine göre mesleki ve teknik ortaöğretim dahil olmak üzere 10.525 kurum, 1.174.409 öğrenci sayısı ve 133.781 öğretmen istihdamı ile gelişmeye açık bir sektördür (MEB, 2015b). Bu sektörde rekabette fark oluşturan kurumlar daha fazla büyüme potansiyeline sahip olacaklardır. Maddi gücü uygun olan özel okul yatırımcıları sektörde bu farkı oluşturacak çeşitli adımlar atmaktadır. Yurt dışındaki okullarla öğrenci değişimi için imzalanan protokoller, uluslararası diploma programı olan IB uygulamaları ve yabancı uyruklu öğretmenlerin ilköğretimde sınıf öğretmeni ile birlikte derslere girmesi bu uygulamaların bazılarıdır.

Özel okullar devlet okullarında verilen hizmetlerden daha iyisini yapmak suretiyle tercih edilebilir olmalıdırlar. Devlet okulları eğitime yapılan yatırımlar, imzalanan protokolle yerel yönetimler, üniversiteler ve çeşitli kuruluşlarla sağlanan işbirliklerle fark oluşturan adımlar atmaktadırlar. Kimi devlet okullarında yabancı dil derslerine üniversitelerle imzalanan anlaşmalar neticesinde anadilinde eğitim veren yabancı uyruklu öğretmenler görev almaktadır. Kimi yerel yönetimlerin spor salonları ve yüzme havuzları devlet okullarında okuyan öğrencilerin kullanımına ücretsiz olarak açılmaktadır. Devletin özel okulları iktisadi işletme olarak nitelendirmesi ve aldığı yüksek oranda vergiler nedeniyle özel okulların eğitime yüksek yatırım yapmaları zorlaşmaktadır. Ayrıca özel okulları ilan ettikleri liste fiyatları üzerinden kayıt alamamakta, velilerin talebi doğrultusunda erken kayıt indirimi, kardeş indirimi vb. adlarla çeşitli indirimler yapmak durumundadır. Bu durum öğrenciden alınan ortalama fiyatı aşağıya çekmektedir.

Ülkemizde eğitime giderek artan ilgi nedeniyle aileler dar imkânlarından kısarak çocuklarının geleceği için kaynak ayırma çabası içindedirler (Türkiye Eğitim Meclisi Raporu, 2014). Çocuğuna en doğru ve en iyi eğitimi aldirmek için arayışa giren veliler gerekirse bütçelerini kısarak özel okulları tercih etmektedirler. Velilerin ücret ödeyerek çocuklarını gönderdikleri özel okullardan beklentileride yüksektir ve özel okullar bu baskıyı üstlerinde hissetmektedirler. Yaptıkları her iş kaliteli olmalı ve başarıyı getirmelidir. Okul yönetimleri velilerin neden okullarını tercih ettiklerini bilmeli,

beklentilerinin neler olduğunu anlamalı ve çalışmalarını bu doğrultuda şekillendirmelidir.

Velilerin çocukları için ücretsiz eğitim aldırma olanağı varken hangi nedenlerden ötürü özel okulları tercih etmektedirler? sorusunun cevabı özel okul yönetimleri ve Milli Eğitim Bakanlığına veri sağlamak bakımından önemlidir. Çünkü veliler tarafından tercih edilebilir olmak ve devam sürekliliği sağlamak özel okulların varlıklarını sürdürebilmeleri için önemli bir etkidir. Velilerin rekabet ortamında çeşitli vaatlerde bulunan diğer özel okulları seçme olasılığı her zaman mevcuttur ve özel okul yönetimleri bu gerçeğin farkında olmalıdır. Aynı zamanda velilerin özel okulu tercih nedenlerinin ortaya konulması, devlet okullarının da geliştirilmesine yönelik bulgular sunabilir.

Bu bağlamda özel okul velilerinin okul tercihlerini etkileyen nedenlerin incelenmesi önemli görülmektedir. Bu araştırmada şu sorulara cevaplar aranmaktadır:

1. Velilerin özel okulları tercih nedenleri arasında eğitim kalitesi, okulun olanakları, kültür-inanç, ekonomik faktörler ve hizmet kalitesine yönelik algıları ne düzeydedir?
2. Velilerin özel okul tercih nedenleri arasında eğitim kalitesi, okulun olanakları, kültür-inanç, ekonomik faktörler ve hizmet kalitesine yönelik algıları cinsiyete, yaşa, eğitim düzeylerine, eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda okumalarına, çalıştıkları sektöre, aylık gelirlerine, devletin vermiş olduğu özel okul desteği (teşvik) alıp almamalarına ve velisi oldukları özel okul kademesine göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı özel okul velilerinin okul tercih ederken hangi özelliklere dikkat ettikleri, karar verme süreçlerinde kendilerini nelerin etkilediğini, hizmet alım aşamasında okuldan neler beklediklerini tespit edebilmek ve bulguların özel okullara destek ve teşvik veren Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerine, özel okul yatırımcılarına ve özel okul yönetimlerine rehberlik etmesini sağlamaktır.

Bu araştırmanın alt amaçları,

- Velilerin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesinin önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde okulun olanaklarının önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörünün önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlerin önemi var mıdır?
- Velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesinin önemi var mıdır?

Sorularının cevaplarını aramaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Özel okul yatırımları yüksek maliyetlerdir ve ülkemizin milli sermayesidir. Bu yatırımların zarara uğramadan yüksek katma değer oluşturan yatırımlar hale gelmesi milli sermayenin korunması için önemlidir. Yapılan bu yatırımların tam isabetli olması için eğitim dünyasındaki gelişmelere göre velilerin okul tercih nedenlerinin de nasıl şekillendiğini bilmek ve buna uygun adımlar atmak gerekmektedir.

Ülkemizde yaklaşık 22 milyon tl yi aşan özel okullukluk yatırımı mevcuttur (Türkiye Eğitim Meclisi Raporu, 2014). Fakat ülkemizde özel okul yatırımı yapmak yüksek maliyetler nedeniyle kolay değildir. Özellikle okul arsası bulmak yatırımcının önünde büyük bir engeldir. Velilerin özel okulları tercih nedenlerinin incelenmesi ile yatırımcılara bu yüksek maliyetli alana girerken yapacakları fizibilite çalışmalarına ışık tutması açısından önemlidir.

Özel okulların sürekliliğini sağlayabilmesi verdiği hizmet kalitesinin yüksek ve başarılı olması ile mümkündür. Özel okul yönetimleri sürekli olarak sektörü ve dünyadaki gelişmeleri takip etmeli, hem kendi velilerinin hem de potansiyel velilerin tercihlerinin ne yönde olduğunu göz önünde bulundurmalıdır. Bu çalışma özel okul yöneticilerine özellikle kayıt devamlılığın sağlanması hususunda yardımcı olması açısından önemlidir.

Özel okullar sektörü 1.174.409 öğrenci mevcudu ile ortalama fiyata da 10.000 tl denilirse 11.744.090.000 tl lik tahmini yıllık işlem hacmi olan bir sektördür. Ayrıca bu okullara hizmet veren yemek, temizlik, güvenlik, servis gibi diğer paydaşlarla birlikte özel okullar sektörü oldukça dinamik bir hizmet sektörüdür. Bununla birlikte özel

okullarda öğretmenler harici halkla ilişkiler, muhasebe, grafik-tasarım gibi alanlarda görev yapan diğer personeller istihdamı da mevcuttur. Türkiye Eğitim Meclisi Raporunda belirtildiği üzere özel okullar velilere ve öğrencilere sundukları alternatiflerle, toplumun gelir ve farkındalık düzeyi de arttıkça, devletin özel okullara sağladığı destek ve teşvik sistemleri çoğaldıkça gelişme potansiyeli çok yüksek kurumlardır (Türkiye Eğitim Meclisi Raporu, 2014). Bu gelişmenin ve yaratılan istihdamın ülke ekonomisine getireceği olumlu katkı önemlidir.

Bir özel okulun ayakta kalamaması özellikle öğretmen ve personel istihdamında oluşturacağı sorun nedeniyle de önemlidir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Eylül 2016 tarihi itibarıyla ülkemizde işsizlik oranı %11.3 gibi yüksek bir orandır (TÜİK, 2016). Bu çalışma hem milli sermayenin ve oluşturulan istihdamın korunması için özel okul yatırımcılarına ve özel okul yönetimlerine tutacağı ışık hem de yetişen neslin eğitiminde yakaladığı niteliklerde devamlılık sağlanması açısından önemlidir.

Özel okullar az öğrenci mevcutları ve sundukları hizmetlerle öğrencileri 21. yüzyıl insanında olması gereken niteliklerle donatma anlayışı içindedirler. Okulların teknolojik alt yapılarına önem verilmekte, yurt dışı dil pasaportu uygulamaları gibi özellikleri öğrencilere sunmaktadırlar. Belirtilen ve diğer benzer uygulamaların hepsi öğrencilere yapılan bir nevi yatırımdır ve süreklilik arz etmesi gerekir. Bu nedenle özel okulların öğrenci kaybı aynı zamanda okulların yatırım yapmış ve yetiştirmiş oldukları öğrenciler vesilesiyle elde edecekleri başarının da kaybolması anlamına gelir. Öğrencinin gittiği diğer okulda eğer bu uygulamalar yoksa öğrencinin o alandaki başarısına da ket vurulmuş dolayısıyla ülkenin ihtiyacı olan bir alanda bir gencin yetişmesi yarım kalmış olabilir. Ayrıca göz önünde bulundurulması gereken bir diğer husus okul değiştirmenin öğrenciler üzerindeki psikolojik etkisidir. Özel okul yönetimleri de hem kendi başarılarını ispat edebilmek hem de öğrencinin yetişmesinde sürekliliği sağlayabilmek için velilerin okullarını neden tercih edip kayıt olduklarını bilmeleri önemlidir.

Bu çalışmadan elde edilen bulguların Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel okul yatırımlarını destek ve teşvik eden politikalarına katkı sağlaması beklenmektedir. Verilen destek ve teşviklerin amaca uygunluğu ve sonuca olacak etkilerine ışık tutması açısından faydalı olacağı öngörülmektedir.

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü özel okul velilerinin Milli Eğitim Bakanlığı nezdinde resmi muhataplarıdır. Elde edilen bulguların Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nce yapılacak çalışmalara yararlı olacağı düşünülmektedir.

Elde edilen veriler aynı zamanda stratejik planlarda yer alan paydaş analizi verileridir. Bulguların 2020-2024 Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı hazırlıklarında kullanılmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın yapacağı çalışmalara faydalı olacağı umulmaktadır.

Özel okullar Milli Eğitim Bakanlığı'nın sağlamakla yükümlü olduğu eğitim hizmetinde devletin üzerinden yük almaktadırlar. Hatta eğitim dünyasında yaşanan gelişmelere esnek ve hızlı bir şekilde uymaları ayrıca yenilikçi uygulamaları ile devlet okullarına örnek olmaları da söz konusudur.

1.4. Varsayımlar

1. Araştırma için kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın amacını gerçekleştirmeyi sağlayacak yeterli ve geçerli bilgileri yansıtacak niteliktedir.
2. Örneklemdeki velilerin samimi cevaplar verdiği varsayılmıştır.
3. Örneklemin evreni tam olarak temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Çalışma, özel okullar ile sınırlıdır.
2. Çalışma, örneklemdeki özel okul velileri ile sınırlıdır.
3. Çalışma, örneklemdeki veli sayısı ile sınırlıdır.
4. Çalışma, 2016-2017 öğretim yılı ile sınırlıdır.

BÖLÜM II: KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Uluslararası Düzeyde Eğitim Yatırımları Politikaları

Eğitim tüm ülkelerin öncelikli meselesi olmakta, değişen koşullara uyum sağlayıp, öğrencilerin örgün öğretimde kalma süreleri attırılmaya çalışılmaktadır (Türkiye Eğitim Meclisi Raporu, 2014, s. 198). Çünkü “bir ülkenin eğitim düzeyi o ülkenin kalkınma ve uygarlıkta ulaştığı noktayı yansıtan bir aynadır” (Adem, 2008, s. 153). Ülkelerde varlıklarını devam ettirebilmek, dünya piyasalarında oluşan rekabette geride kalmamak, vatandaşlarının yaşam kalitesinin yükselmesi için eğitim yatırımlarını önemsemek ve incelemek durumundadırlar.

2.1.1. ABD’de Eğitim Yatırımları

Amerika Birleşik Devletlerinde özellikle İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra eğitim konusunda daha yaygın ve yüksek beklentiler başladı. Bu beklenti hükümetin okullara ve üniversitelere önemli yatırımlar yapmasını sağladı. Bilimsel ve teknolojik araştırmalar yapacak yeni kuruluşlar açıldı. Yerel hükümetlerde ve federal hükümetlerde istihdam artışı oldu. 1960-1990 arasında eyalet hükümetlerinde ve yerel yönetimlerde çalışanların sayısı 6.4 milyondan 15.2 milyona, federal hükümette çalışan görevli sayısı ise 2.4 milyondan 3 milyona çıkmıştır. Artan kamu harcamaları ve yatırımları artan vergi yükünü doğurmuştur. Artan vergi yükü de halk arasında hoşnutsuzluğa sebep olmuştur. Bunun üzerine “özelleştirme” kavramı üzerinden tartışmalar başlayarak, hükümetin üzerindeki belirli görevleri özel sektöre devredilmesi başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri’nde özelleştirme özellikle belediyelerde ve bölgesel düzeyde olmuştur (U.S. Embassy Ankara, 2016). 1960’lı yıllarda itibaren sosyal devlet anlayışı ile şekillenen eğitim yatırımları bütçede önemli yer tutmakta iken, 1980’li yıllardan sonra ise piyasa temelli olarak şekillenmiştir. Beşeri sermaye yatırımı olan eğitimin düzeyi ile yoksulluk arasında da ilişki vardır. Tablo 2.1 de ABD’de eğitim düzeyleri ile yoksulluk sınırları içinde olan nüfusun oranlarına yer verilmiştir. 298.6 milyon nüfuslu Amerika Birleşik Devletleri’nde nüfusun yaklaşık 37 milyonu yoksulluk sınırının altında gelir elde etmektedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe elde edilen kişi başı

gelir de artmaktadır. Lise düzeyinin altında eğitim gören yaklaşık 22 milyon kişi, lise düzeyinde eğitim gören yaklaşık 8 milyon kişi, kolej eğitimi gören yaklaşık 5 milyon kişi ve 4 ve üzeri yıl yükseköğrenim gören yaklaşık 2.3 milyon kişi yoksulluk sınırının altında gelir elde etmektedirler. Amerika Birleşik Devletleri’nde elde edilen gelir ile eğitim düzeyi arasında doğru bir orantı vardır (Alpaydın, 2008, s. 53). Amerika Birleşik Devletleri’nde 4 ve üzeri yıl yükseköğrenim gördüğü halde açlık sınırının altında yaşayan 2.3 milyon kişinin nüfusun %4’ünü oluşturması düşündürücüdür. TÜİK 2015 verilerine göre Türkiye’de bu oran %1.6’dır (TÜİK, 2015).

Tablo 2.1.
ABD’de Eğitim Düzeylerine Göre Yoksulluk Sınırları İçinde Olma Oranları

	Bütün Eğitim Seviyeleri	Eğitim Seviyesi			
		Lise altı	Lise	Kolej (4 Yıl altı Yükseköğretim)	4 Yıl ve üzeri Yükseköğretim
Tüm Nüfus 298.6 Milyon	%12.5 37.2 Milyon	%22.4 10.1 Milyon	%12.0 8.3 Milyon	%8.2 5.1 Milyon	%3.9 2.3 Milyon
ABD Vatandaşı 276.5 Milyon	%11.8 32.2 Milyon	%21.0 7.6 Milyon	%11.5 7.4 Milyon	%7.9 4.7 Milyon	%3.4 1.9 Milyon
ABD Vatandaşı Olmayan 22.1 Milyon	%21.3 4.7 Milyon	%28.7 2.4 Milyon	%18.5 0.9 Milyon	%14.1 0.3 Milyon	%10.3 0.4 Milyon

Kaynak: U.S. Census Bureau, (2008). Current Population Survey, Annual Social and Economic Supplement. http://pubdb3.census.gov/macro/032008/pov/new29_100_01.htm (akt. Alpaydın, 2008).

Amerika Birleşik Devletleri ekonomisinde yapısal iki temel unsur vardır. Birincisi zengin doğal kaynakları ikincisi ise nitelikli iş gücüdür. Amerika Birleşik Devletleri verimli toprakları, zengin mineral yatakları, elverişli iklim koşulları ve diğer doğal kaynakları ile ekonomik büyümenin sağlanması açısından çok uygun bir ortama sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri aynı zamanda iletişim ve bilgi teknolojileri alanında “kolay uyum sağlayabilen ve yetenekli” işgücünün eğitimine de büyük önem vermektedir. Tüm dünyada “beyin göçü” olarak adlandırılan, bilim ve teknoloji dallarında eğitim almış yetenekli ve zeki gençlerin Amerika Birleşik Devletleri ekonomisine kazandırılması, sorunların çözümünde önemli bir faktör olarak görülmektedir (Gülsoy ve Koca, 2012, s. 12).

Tablo 2.2’de görüldüğü üzere Amerika Birleşik Devletlerinde yükseköğrenim gören öğrencilerin %5.2 si yani 1.043.839 kişi yabancı uyruklu öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 2.2.
ABD’de Yükseköğrenim Öğrencileri Oranları

Yükseköğrenim Öğrencileri	Toplam	Yüzde
Amerikalı Yükseköğrenim Öğrencileri	19.220.161	%94.8
Uluslararası Uyruklu Yükseköğrenim Öğrencileri	1.043.839	%5.2
Toplam	20.264.000	%100

Kaynak: Project Atlas USA, 2016, <http://www.iie.org/Services/Project-Atlas/United-States#.WGAY0VOLTX4>, erişim tarihi: 15.12.2016

Tablo 2.3’te bu yabancı uyruklu öğrencilerin ülkelere göre dağılımı görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin %33.2 si uzak doğu kökenlidir. Bu durumun uzak doğu ülkelerindeki yüksek genç nüfus oranının etkisiyle ya da uzak doğu ülkelerinin hükümetlerinin yükseköğrenim öğrencilerini Amerika Birleşik Devletlerinde eğitim almasına yönelik politikaları nedeniyle olduğu düşünülebilir.

Tablo 2.3.
ABD’de Yükseköğrenim Gören Öğrencilerin Geldikleri Ülkelere Göre Oranları

Sıra	Ülke	Öğrenci Nüfusu	Yüzdelik Dilimi
1	Çin	328.547	%31.5
2	Hindistan	165.918	%15.9
3	Suudi Arabistan	61.287	%5.9
4	Güney Kore	61.007	%5.8
5	Kanada	26.973	%2.6
6	Vietnam	21.403	%2.1
7	Tayvan	21.127	%2.0
8	Brezilya	19.37	%1.9
9	Japonya	19.06	%1.8
10	Meksika	16.733	%1.6

Kaynak: Project Atlas USA, <http://www.iie.org/Services/Project-Atlas/United-States#.WGAY0VOLTX4>, erişim tarihi: 15.12.2016

Amerika Birleşik Devletleri dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen yabancı uyruklu öğrencilerden elde ettiği gelire hem ülke ekonomisine gelir sağlamak hem de bu başarılı öğrencilerinden ülkesine bilimsel katkı elde etmektedir (Project Atlas USA, 2016).

2.1.2. AB Eğitim Yatırımları

Avrupa Birliği ne tam anlamıyla tek bir devlet ne de tam anlamıyla uluslararası bir birliktir. Uluslarüstü bir birlik olan Avrupa Birliği pek çok alanda zorunlu düzenlemeler getirmesine karşın, eğitimde farklılıkları zenginlik olarak görerek işbirliğine dayalı bir yaklaşım sergilemektedir (Gültekin ve Anagün, 2006, s. 147). Bu nedenle her bir Avrupa Birliği üyesi ülkede aynı eğitim sistemi modeli vardır denilemez ve eğitimdeki uygulamaları da farklılık gösterebilir.

Avrupa Birliği ülkelerinin hemen hemen tamamında ise eğitim harcamalarının ez azından %80 i devletler tarafından karşılanmaktadır (Hesapçıoğlu ve İnandı, 2008). Tüm ülkelerin temel amacı toplumsal refah düzeyinin artırılmasıdır. Bazı gelişmiş ülkeler ekonomik büyümeyi sağlamalarına rağmen refah dağılımını sağlayamadıkları için sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle gelişme sadece ekonomik büyüme ile değil refah düzeyi, yaşam kalitesi ve diğer göstergeler ile birlikte değerlendirilmelidir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından ülkelerin gelişmişlik düzeyini ölçmek için İnsani Kalkınma Endeksi kullanılmaktadır (Karataş ve Çankaya, 2010, s. 43). Sağlık standartı, yaşam standartı ve eğitim standartı olmak üzere 3 boyutta hazırlanan raporun 2014 verilerine göre Türkiye, 187 ülke arasında 72. sırada yer almıştır. Tablo 2.4 de görüldüğü üzere öğrenim görme ve öğrenimde kalma süreleri ile ekonomik veriler ilişkilidir. Yüksek ekonomik göstergeler ile eğitime yatırılan miktarlar artmakta, bireylerin aldıkları nitelikli eğitim arttıkça ekonomik göstergeler artmaktadır. Yani bu iki faktör döngüsel olarak birbirini desteklemektedir.

Tablo 2.4.
Ülkelere Göre İnsani Gelişmişlik Endeksi, Öğrenim Süreleri ve Kişi Başı Milli Gelir Tablosu

Sıra No	Ülkeler	İnsani Gelişmişlik Endeksi (HDI)	Beklenen Yaşam Süresi	Okul Çağındaki Çocuklarda Öğrenim Görme Beklentisi	25 yaş ve Üzeri Bireylerin Öğrenim Süreleri	Kişi Başı Milli Gelir
		değer	yıllar	yıllar	yıllar	(2011, \$)
1	Norveç	0.944	81.6	17.5	12.6	64.992
2	Avusturalya	0.935	82.4	20.2	13.0	42.261
3	İsviçre	0.930	83.0	15.8	12.8	56.431
4	Danimarka	0.923	80.2	18.7	12.7	44.025
5	Hollanda	0.922	81.6	17.9	11.9	45.435

Sıra No	Ülkeler	İnsani Gelişmişlik Endeksi (HDI)	Beklenen Yaşam Süresi	Okul Çağındaki Çocuklarda Öğrenim Görme Beklentisi	25 yaş ve Üzeri Bireylerin Öğrenim Süreleri	Kişi Başı Milli Gelir
		değer	yıllar	yıllar	yıllar	(2011, \$)
6	Almanya	0.916	80.9	16.5	13.1	43.919
6	İrlanda	0.916	80.9	18.6	12.2	39.568
8	ABD	0.915	79.1	16.5	12.9	52.947
9	Kanada	0.913	82.0	15.9	13.0	42.155
11	Singapur	0.912	83.0	15.4	10.6	76.628
12	Hong Kong	0.910	84.0	15.6	11.2	53.959
14	İsveç	0.907	82.2	15.8	12.1	45.636
14	İngiltere	0.907	80.7	16.2	13.1	39.267
16	İzlanda	0.899	82.6	19.0	10.6	35.182
17	Kore	0.898	81.9	16.9	11.9	33.890
18	İsrail	0.894	82.4	16.0	12.5	30.676
20	Japonya	0.891	83.5	15.3	11.5	36.927
21	Belçika	0.890	80.8	16.3	11.3	41.187
22	Fransa	0.888	82.2	16.0	11.1	38.056
23	Avusturya	0.885	81.4	15.7	10.8	43.869
24	Finlandiya	0.883	80.8	17.1	10.3	38.695
26	İspanya	0.876	82.6	17.3	9.6	32.045
27	İtalya	0.873	83.1	16.0	10.1	33.030
32	Kıbrıs	0.850	80.2	14.0	11.6	28.633
72	Türkiye	0.761	75,3	14,5	7,6	18.677

Kaynak: UNDP, 2014, Human Development Report, sayfa: 160-161

Ülkelerin gelişmişlik seviyelerine bakıldığında, seviye ne kadar yüksekse eğitime ayrılan pay da o ölçüde yüksektir (Güngör ve Göksu, 2013, s. 67). Özellikle son on yılda AB politika belgelerinde, ülkelerin eğitim-öğretim sistemleri ile beşeri sermayeye yapılan yatırımların, sürdürülebilir ve bilgiye dayalı büyümeye ile sosyal uyum üzerindeki olumlu etkisi defalarca vurgulanmıştır (Eurydice Raporu, 2014, s. 11).

Ülkemizde merkezi yönetim bütçesinden eğitime ayrılan oranın yıllara göre dağılımında bir artış söz konusudur. Ülkemizde son yıllarda eğitim harcamalarının merkezi bütçe içindeki oranının AB ortalamasına eriştiği söylenebilir.

2.2. Uluslararası Düzeyde Eğitimde Özelleştirme Politikaları

Devletin yapmakla yükümlü olduğu hizmetlerin özel sektöre gördürülmesi on dokuzuncu yüzyılın başlarından itibaren ABD’de başlayan iktisadi faaliyetlerin piyasalara bırakılması hakim düşüncesi ile olmuştur. ABD’de Avrupa’dan farklı olarak

özel kuruluşların, kamu işletmelerinden daha etkin faaliyet göstereceğine ve toplumsal fayda için daha uygun araç olacağına inanılmaktadır. Avrupa’da hakim olan düşünce ise ulaşım, haberleşme, enerji, savunma, sağlık ve eğitim hizmetlerini devletin sunmak zorunda olmasıdır (Emek, 2009, s. 17). Özellikle eğitimin özelleşmesi ile ilgili farklı görüşler vardır. Eğitimde özelleşmenin eşitlik ilkesini ihlal ettiği, toplumda ayrıcalıklı sınıfları oluşturacağı, eğitimi alınıp-satılan bir mal haline getireceği düşüncesini savunanlar eğitimin devlet eliyle yürütülmesini benimsemektedirler.

Devletler üzerlerindeki eğitim yükünün bir bölümün hafifletmek ve büyüyüp gelişmiş fakat hantal bir yapı almış eğitim sistemlerinden istenilen sonuçları alamadıklarından ötürü eğitimde özelleşmeye destek vermektedir (Hesapçioğlu ve İnandı, 2008). Hatta bu hantal eğitim yapılarından istenilen tam olarak sağlanamadığı için Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere, özel sektördeki verimliliğin ve etkililiğin artışını sağlayan Toplam Kalite Yönetiminin eğitime uyarlanmasıyla öncü olmuşlardır (Can, 2012, s. 95).

Eğitimin özelleşmesi genel olarak devletin doğrudan özel okula yaptığı yatırımlar ve teşvikler ve ya özel müteşebbislerin devletten maddi anlamda tamamen bağımsız kurdukları özel okullar şeklinde gerçekleşmektedir. Ayrıca ülkemizde olduğu gibi devlet tarafından bizzat velinin kendisine verilen teşvik uygulamaları da mevcuttur.

Avrupa Birliği ülkelerinin hemen hepsinde özel okul açma imkânı vardır ve bu özel okulların çoğunluğu dini kuruluşlara yani Kiliselere bağlı okullardır. Özel okul statüsünde olan Kilise okullarının tamamına yakını devletten yardım alır (Aydın, 2004).

Okul bütçeleri farklı kaynaklardan gelebilir. Okulların yıllık toplam finansmanı hükümetten, yerel, bölgesel ve ulusal otoritelerden, velilerin ödediği öğrenci harçları ve ya okul masraflarından, bağışçılardan sağlanabilmektedir. Avrupa’daki ülkelerin yaklaşık dörtte birinde, özellikle Kuzey Avrupa’da, yerel yetkililer eğitim finansmanı için merkezi yönetimden toplu ödeme alırlar, sonrasında bu bütçeyi sorumlu oldukları bölgelerindeki okullara dağıtırlar. Bu durumun yöntemi ülkeden ülkeye farklılık gösterebilir. Yani örneğin Finlandiya’da belediyeler, sorumlu oldukları bölgelerindeki okullar için merkezi yönetimden toplu ödeme alırlar. Fakat bu bütçeyi okullara tahsis edip etmemek belediyelere kalmıştır. Merkezi yönetimden elde edilen gelirler haricinde yerel yönetimler kendi topladıkları vergileri ile de eğitimi finanse ederler. Yerel

Ülkeler		İlköğretim Düzeyi %				Ortaokul Düzeyi %				Ortaöğretim Düzeyi %			
		Devlet Okulları	Tüm Özel Okullar	Tüm Özel Okullar		Devlet Okulları	Tüm Özel Okullar	Tüm Özel Okullar		Devlet Okulları	Tüm Özel Okullar	Tüm Özel Okullar	
				Devlete Bağlı Öz. Ok	Bağımsız Özel Okullar			Devlete Bağlı Öz. Ok	Bağımsız Özel Okullar			Devlete Bağlı Öz. Ok	Bağımsız Özel Okullar
Norveç		97.1	2.9	2.5	0.4	96.3	3.7	3.4	0.3	90.3	9.7	9.6	0
Portekiz		87.9	12.1	3.8	8.2	87.6	12.4	6.8	5.6	79.3	20.7	4.8	15.9
İspanya		68.4	31.6	27.9	3.7	69.8	30.2	27.2	3	75.3	24.7	16.9	7.8
İsveç		90.8	9.2	9.2	0	85	15	15	0	82.9	17.1	17.1	0
İsviçre		94.4	5.6	1.5	4.2	91.3	8.7	3.1	5.7	85.4	14.6	9.2	5.4
Türkiye		96.7	3.3	..	3.3	96.7	3.3	..	3.3	96.4	3.6	..	3.6
Birleşik Krallık		86.1	13.9	9.5	4.4	43.1	56.9	51.3	5.6	23.4	76.6	71.9	4.7
ABD		91.9	8.1	..	8.1	92.1	7.9	..	7.9	92	8	..	8
OECD Dışı Ülkeler	Brezilya	83.1	16.9	..	16.9	87.1	12.9	..	12.9	85.9	14.1	..	14.1
	Çin	93.4	6.6	6.6	..	89.7	10.3	10.3	..	89.9	10.1	10.1	..
	Endonez	81.6	18.4	..	18.4	63.6	36.4	..	36.4	47.8	52.2	..	52.2
	Rusya	99.2	0.8	..	0.8	99.4	0.6	..	0.6	97.6	2.4	..	2.4
	Güney Afr	95.9	4.1	..	..	96.2	3.8	..	..	93.8	6.2	..	..

Kaynak: OECD, 2014, http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=EAG_ENRL_SHARE_INST

2.3. Avrupa’da Özel Okullaşma

2.3.1. İngiltere’de Özel Okullaşma

İngiltere’de okullar devlet okulları ve bağımsız okullar olarak ikiye ayrılır (Kulaksızoğlu, Çakar ve Dilmaç, 1999, s. 10). İngiltere’de 24.347 okul vardır ve bunların 2.411 tanesi Independent School olarak isimlendirilen özel okuldur (National Statics, 2014). Bu okullar kamu fonlarından hiçbir destek almamaktadırlar. 1996 yılında çıkarılan Eğitim Yasası, zorunlu eğitim çağındaki öğrencilere (5 yaş-16 yaş) tam zamanlı eğitim sağlayan bu okulları 'bağımsız okul' olarak tanımlamaktadır. Bağımsız okullar, Steiner Waldorf okulu veya dini eğitim yapan okulların yanı sıra geleneksel ve ya modern eğitim felsefelerini yansıtır, gündüzlü ve ya yatılı olabilirler. Bağımsız

Okullar Konseyi (Independent Schools Council, ISC), İngiltere'deki bağımsız okulların öğrencilerinin yüzde yüzünün ve 1200'den fazla okulun temsilciliğini yapan bir şemsiye kuruluştur (Eurydice, 2016a).

Bağımsız okullara herhangi bir kamu kaynağı yoktur. Ebeveynler tarafından ödenen eğitim ücretleri, bağışlar ve bazı durumlarda vakıfların yatırım getirisi ile finanse edilirler (Kulaksızoğlu, Çakar ve Dilmaç, 1999, s. 10). Bağımsız okulların büyük çoğunluğu, vergi imtiyazlarından yararlanmalarını sağlayan hayırsever statüye sahiptir. Bağımsız okullar, tüm yardım kuruluşlarında olduğu gibi yasayla da kamu yararına olduklarını göstermeleri gerekir. Bağımsız okulların hayır faaliyetleri, ücret yardımı programları, devlet okullarıyla ortaklıklar ve devlet okul öğrencilerine belirli ders veya etkinliklere katılmak için erişim imkânı sağlayabilir. Bazı bağımsız okullar, hayırsever amaçlarının bir parçası olarak sponsorluk yapmaktadır (Eurydice, 2016a). İngiltere’de bir kısım özel okullar oldukça köklü bir geçmişe sahiptirler. Bu özel okullar 20. yüzyılın başlarında kurulmuş olup sadece erkeklere veya kızlara eğitim veren ve halen varlığını devam ettiren okullardır (Kulaksızoğlu, Çakar ve Dilmaç, 1999, s. 10).

Bağımsız okullar, 2002 Eğitim Yasası'nda (2005 Eğitim Yasası ile değiştirilen) düzenlenen bağımsız okullara ilişkin yasal çerçevede belirtildiği üzere devlet düzenlemelerine tabidir. Bağımsız okullar, Eğitim Bakanlığı'na kayıtlı olmalıdır ve tatmin edici bir eğitim sağlamadığı takdirde sicili iptal edilip kapatılabilir. Bağımsız okullar eğitim kalite standartları karşılamalıdır; manevi, ahlaki, sosyal ve kültürel gelişim; sağlık ve öğrencilerin güvenliği; okul çalışanlarının uygunluğu; bina standartları gibi. Bu standartlar, kayıt başvurusu onaylanmadan önce Eğitim, Çocuk Hizmetleri ve Beceriler Bürosu (Ofsted) tarafından incelenir ve okulun işletilmesinin ilk yılı içerisinde okul tekrar denetime tabi tutulur. Bundan sonra, bağımsız okullar Eğitim, Çocuk Hizmetleri ve Beceriler Bürosu (Ofsted); Bağımsız Okullar Müfettişliği (Independent Schools Inspectorate - ISC); Bağımsız Okullar Konseyi (ISC); Steiner okulları ve Hristiyan Okulları Vakfı'na ve Müslüman Okullar Birliği'ne ait okulları denetleyen Köprü Okulları Müfettişliği de dahil olmak üzere az sayıda okul grubunu denetleyen Okul Denetim Servisi (DİE) gibi çeşitli denetleme kuruluşları tarafından düzenli olarak denetlenir (Eurydice, 2016a). Bağımsız okulların Ulusal Müfredatı takip etmeleri zorunlu değildir (Wikipedia, 2016).

2.3.2. Finlandiya’da Özel Okullaşma

Finlandiya'daki birçok özel okul kamu tarafından finanse edilmektedir ve kamu tarafından denetlenmektedir. Devlet kamu okulları ile aynı ilkelerle özel okulları sübvans eder. Özel okullar, Finlandiya Ulusal Eğitim Kurulu tarafından onaylanan ulusal temel müfredatı ve yeterlilikleri yerine getirmek zorundadır. Eğitim ve Kültür Bakanlığı, eğitsel veya kültürel ihtiyaçlar nedeniyle gerekli olabileceğini düşündüğü eğitim sağlamak için özel eğitim kurumlarına lisanslar verebilir. Eğitim vermek için bir lisans verilmezse (veya başvurulmazsa), ilgili özel okul açılabilir fakat kamu denetimi ve sonuçta elde edilen yararlar yani kamu finansmanının dışında kalır. Buna ek olarak, bu okullar tarafından verilen sertifikalar, temel eğitimin tamamlanmasının yeterli bir kanıtı değildir. Bu nedenlerle bu tür okulların sayısı çok azdır. Temel eğitimde okulların yüzde 2,6'sı devlet tarafından finanse edilen özel okullardır. Özel genel liselerin oranı yüzde 8'dir. Mesleki eğitimde daha fazla özel kurum vardır. Mesleki kurumların %30'undan fazlası özel okuldur (Eurydice, 2016b).

2.3.3. Fransa’da Özel Okullaşma

Fransa’da özel okullar devlet ile “sözleşmeli” ve ya “sözleşmeli olmayan” okullar olmak üzere ikiye ayrılır. Özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin nerdeyse tamamı (%97.9) sözleşme özel okullarda öğrenim görmektedirler. 31 Aralık 1959 tarihli ve 59-1557 sayılı kanun, devletle okul arasında "basit" bir sözleşme veya "dernek" sözleşmesi imzalama imkânı verir. Basit sözleşme ancak birincil veya uzman okullarla öngörülebilir. Kamu otoriteleri, özel okulların işletme masraflarının tamamını veya bir kısmını üstlenmektedir (Eurydice, 2016c). Fransa’da il genel meclisinin görevleri arasında özel okullara yardım yapmak yer almaktadır (Erbay, 1999).

Buna karşılık, sözleşmeli okullar kamu okulları ile aynı denetimlere tabi tutulmaktadır. Sözleşmeli özel okulların sınıfları en az 5 yıl öğrenim verecek şekilde planlanmalı ve binanın sağlık ve güvenlik düzenlemelerini mevzuta uygun olmalıdır. Sözleşmeli özel okul, kamu eğitim programlarına ve zaman çizelgelerine uyarak temel konuların öğretilmesini organize etmelidir. Öğretmenler devletin ulusal eğitim hedeflerini takip ederler ve kamu çalışanlarıdır. Öğretmenler özel sektörde çalışırlar ancak maaşları devlet tarafından ödenir ve atamaları özel makam tarafından yapılır. Ancak, doğrudan okul müdürü tarafından işe alınırlar. Sözleşmeli olmayan özel okullar, genel yasalara

uygun olan fakat Devletle özel hukuki bağları bulunmayan okullardır. Fransa'da bu tür az sayıda okul vardır: bunlar tüm öğrencilerin %0.3'ünü temsil etmektedir. Bazen yenilikçi öğretim yöntemleri uygulayan ve inanç okulları (Müslüman, Katolik, Protestan, Sih veya Yahudi) olabilirler (Eurydice, 2016c). Fransa'daki özel okulların %90'ı Katolikler tarafından yönetilmektedir (Altıntaş, 2015).

Bu okullar, kendi müfredatlarında özgürdürler yani Eğitim Bakanlığı tarafından tanımlanan okul müfredatını uygulamak zorunda değildirler. Fakat sözleşmeli olmayan özel okullar okul müdürleri ve öğretmenler için gerekli nitelikler; okullaşma yükümlülüğü; zorunlu eğitim; kamu düzeni ve ahlak standartlarına saygı; sıhhi ve sosyal korunma hususlarını içeren bir denetim sistemine tabidir. Fransa'da diploma verme yetkisi sadece devlete mahsus olduğu için özel okullar diploma veremezler, sadece sertifika verebilirler. Bununla birlikte, devlet tarafından verilen diplomaları alabilmeleri için öğrencilerini resmi sınavlara hazırlarlar (Eurydice, 2016c).

2.4. Türkiye’de Eğitim Yatırımları Politikaları

Ülkemizde devlet, eğitim hizmetlerinin düzenlenmesi, denetlenmesi ve üretilmesinin yanında finansmanını da büyük ölçüde üstlenmektedir (Çokgezen ve Terzi, 2008, s. 8). Tablo 2.6’da görüldüğü üzere özellikle merkezi yönetim bütçesinden Milli Eğitim Bakanlığı’na ayrılan payda bir artış söz konusudur.

Tablo 2.6.
Türkiye’de Yıllara Göre Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesinin Merkezi Yönetim Bütçesine ve Yurt İçi Hasılaya Oranları

Yıllar	GSYİH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla)	Merkezi Yönetim Bütçesi	MEB Bütçesi	Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
				GSYİH'ya ORANI	Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı
	(TL)	(TL)	(TL)	(%)	(%)
2006	758,390,785,210	174,958,100,699	16,568,145,500	2.18	9.47
2007	843,178,421,420	204,988,545,572	21,355,634,000	2.53	10.42
2008	950,534,250,715	222,553,216,800	22,915,565,000	2.41	10.3
2009	952,558,578,826	262,217,866,000	27,446,778,095	2.88	10.47
2010	1,098,799,348,446	286,981,303,810	28,237,412,000	2.57	9.84

				Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesinin	
Yıllar	GSYİH (Gayri Safi Yurt İçi Hasıla)	Merkezi Yönetim Bütçesi	MEB Bütçesi	GSYİH'ya ORANI	Merkezi Yönetim Bütçesine Oranı
	(TL)	(TL)	(TL)	(%)	(%)
2011	1,297,713,210,117	312,572,607,330	34,112,163,000	2.63	10.91
2012	1,416,798,489,820	350,898,317,817	39,169,379,190	2.76	11.16
2013	1,567,289,237,901	404,045,669,000	47,496,378,650	3.03	11.76
2014	1,747,362,376,487	434,995,765,000	55,704,817,610	3.24	12.81
2015	1,963,000,000,000	472,943,000,000	62,000,248,000	3.19	13.11

Kaynak: MEB, 2016b, Milli Eğitim Bakanlığı İstatistikleri, <http://sgb.meb.gov.tr/>, erişim tarihi: 17.12.2016

1963-2005 yılları arasındaki verilerle ülkemizde eğitime yapılan yatırımlar ile ekonomik ilişkinin varlığı nedensellik testi ile araştırılmıştır. Bulunan sonuçlarda eğitime yapılan yatırımların ülkemizin ekonomik büyümeyi etkileyen faktörler içerisinde yer aldığı görülmüştür. Fakat yine aynı araştırmada ekonomik büyümenin yüksek ya da düşük olarak gerçekleşmesinin eğitim yatırımları üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Afşar, 2009).

2.5. Türkiye’de Eğitimde Özelleştirme Politikaları

2.5.1. Kalkınma Planlarında

Özel okullaşma politikaları Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma planlarında farklılaşarak yer almıştır. Birinci Kalkınma Planında özel okullarla ilgili bir çalışma bulunmazken zaman içerisinde önce kuşku ile yaklaşılsa da 1985-1989 Beşinci Kalkınma Planından itibaren teşvik edilmeye başlanmıştır (Bakioğlu ve Sarıkaya, 2015). Bu durum özellikle 1980’li yıllardan sonra gelişen Neo-Liberal politikaların etkisiyle olmuştur denilebilir.

2.5.2. Hükümet Programlarında

Yakın dönem tek parti iktidarlarının hükümet programlarında özel okullaşma yer almaktadır. T.C. 58. Hükümet Programında eğitimin her alanında özel teşebbüs desteklenecek ve özel teşebbüsün eğitimdeki payı arttırılacaktır ifadesine yer verilmiştir. Benzer şekilde T.C. 65. Hükümet programında eğitimin finansmanında özel

sektörün payının artırılması ayrıca şirketlerin sektörlerine yönelik özel ve teknik eğitim okulu açabilmeleri için gerekli düzenlemeleri yapma hedefi mevcuttur.

2.5.3. MEB Stratejik Planlarında

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2010 yılından itibaren yapmaya başladığı Stratejik Planlarında özel okullaşma yer almaktadır. Kalkınma Planları ve Hükümet Programlarıyla uyumlu olarak Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planlarında da özel okullaşmanın önündeki engeller kaldırılarak önünün açılması vurgulanmıştır.

2.6. Türkiye’de Özel Okullaşma

2.6.1. Özel Okullar ve Yasal Dayanakları

Özel okullar, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 42. maddesinde yer alan “Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.” hükmüne dayalı olarak, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında yer alırlar (MEB, 2016a).

5580 sayılı kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılacak özel öğretim kurumlarına kurum açma izni verilmesi, kurumun nakli, devri, personel çalıştırılması, kurumlara yapılacak mali destek ve bu kurumların eğitim-öğretim, yönetim, denetim ve gözetimi ile yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarının; eğitim-öğretim, yönetim, denetim, gözetim ve personel çalıştırılmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir (MEB,2016a). Ayrıca özel okullar bir ticari kurum olarak da değerlendirildikleri için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından da denetime tabi tutulurlar.

2.6.2. Devlet Okullarının Sınırlılıkları

Türkiye’de devlet okullarındaki sınıfların kalabalık oluşu, fiziki ve alt yapı eksikliği, öğretmen performanslarının istenilen düzeye çıkarılamaması, devletin çok geniş bir alanda hizmet sunması ve bölgesel farklılıklar mevcut eğitim sistemindeki sorunların çözülmesini zorlaştırmaktadır (Yirci ve Kocabaş, 2013, s. 1526). Ayrıca yukarıdakilere ilaveten;

- Küçük yaşlardan itibaren bireysel yetenek ve özelliklerin tespit edilmesinin yeterli olmayışı,
- Öğrencilerdeki öğrenme bozukluğu, hiperaktivite vb. özel eğitimi gerektirecek hususların erken yaşlarda tespit edilmesindeki yetersizlik,
- Öğrencilere ihtiyaçları olan rehberlik hizmetinin verilmesinde yetersizlik,
- Yabancı dil eğitiminin yeterli ders saati olmayışı,
- Merkezi yönetim yapısı,
- Bürokratik yapılanmanın yavaşlığı,

devlet okullarının özel okullara göre daha düşük performansta olduğu algısına yol açmaktadır. 2008 yılında yapılan lise giriş sınavlarında ilk 100' e giren okulların 99 tanesinin özel okuldur (Küçük, 2009, s. 203). Bu durum devlet okullarının performansının özel okullara göre daha düşük olduğu ifadesi ile çelişmemektedir.

Bolay, özel okulların tercih edilmesini devlet okullarının artan öğrenci kapasitesini karşılayamamasına, devlet okullarının nitelik bakımından yetersiz olmasına ve velilerin çocuklarına daha iyi bir eğitim verme arzusuna bağlamaktadır (Bolay, 1996, akt. Kulaksızoğlu, Çakar ve Dilmaç, 1999, s. 4).

2.6.3. Devlet Okulu ve Özel Okul Başarı Karşılaştırmaları

Devletin merkezi yönetim bütçesinin 2015 verilerine göre %13.11'lik dilimini alan Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinin yaptığı bu finansman desteğinin kamu okullarına istenilen performansı kazandırdığı söylenemez. Toplum nezdinde de özel sektörün elinde bulunan özel okullar kamu okullarına göre daha başarılı olarak bulunmaktadır. Devlet okullarında 1061 öğretmen ve 612 veli üzerinde uygulanan “devlet okulları mı özel okullar mı akademik açıdan daha başarılıdır?” anket sorusuna Tablo 2.7’de yer aldığı üzere öğretmenlerin %56’sı velilerin ise %60’ı “özel okullar akademik açıdan daha başarılıdır” cevabını vermişlerdir (Akın, Şimşek ve Erdem, 2007, s. 83 ve s. 118). Bu durum veliler nezdinde özel okulların devlet okullarına göre daha başarılı bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 2.7.
Devlet Okulları mı Daha Başarılı, Yoksa Özel Okullar mı?

Devlet okulları mı özel okullar mı akademik açıdan daha başarılıdır?	Devlet Okulları (%)	Özel Okullar (%)
Öğretmen	39.8	56
Veli	32.7	60

Kaynak: Akın, F., Şimşek, O., Erdem ve F. 2007, Toplumsal Aktörlere Göre Eğitim Sorunlarına Bakış, Ankara: *Türk Eğitim Sen Yayınları*, s. 83-118.

Veliler ve öğretmenlerin nezdinde özel okulların devlet okullarına göre akademik açıdan daha başarılı oldukları algısının üniversite yerleşim sonuçlarına göre olduğu düşünülebilir. Özel okullar öğrencilerinin bir üniversiteye yerleşmeleri için gerek takviye dersler gerekse hızlı okuma kursu, soru çözme kampları gibi ilave çalışmalar ile yoğun çaba sarf etmektedirler. Çünkü öğrencilerinin üniversiteye yerleşme sonuçlarının okullarının başarı durumu olarak algılanacağını ve hem velileri hem de toplumun nezdinde sorgulanacağını bilirler. Elde ettikleri akademik başarılarını da rekabet ve bilinirlik açısından kuvvetli bir şekilde duyurmaktadırlar.

2.6.3.1. Üniversite Yerleştirme Oranlarına Göre Devlet Liseleri ve Özel Liselerin Karşılaştırmaları

Yıllar içinde üniversiteye giriş şartları ve sınavları değişiklik göstermiştir. 1960'lı yıllarda, önce bazı üniversiteler kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamışlar, sonra bazı üniversiteler ile birlikte hareket etme yoluna gitmişlerdir. Aday sayılarındaki artış, soruların objektif olması zorunluluğu, ölçme-değerlendirme hususları nedeniyle Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuştur. 1974 yılında kurulan Üniversiteler arası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM) 1981 yılına kadar öğrenci seçme ve yerleştirme işlemlerini sürdürmüştür. 1981 yılında Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı alan kuruluş sınavları Nisan ve Haziran aylarında olmak üzere iki aşamalı olarak uygulamaya başlamıştır. 1999 yılından itibaren sınav tek basamaklı olarak ÖSS adıyla uygulanmış, 2010 yılından itibaren ise YGS ve LYS adları ile tekrar iki basamaklı olarak uygulanmaya devam etmiştir (ÖSYM, 2013).

Özel lise öğrencileri ile devlet lisesi öğrencilerinin yıllara göre üniversite yerleşim oranları yüzdelik olarak Tablo 2.8’de yer verilmiştir. Tablo 2.8’de görüldüğü üzere yıllara göre özel liseler ile devlet liseleri öğrencilerinin üniversiteye yerleşme yüzdelere göre özel liseler daha başarılıdır. Devlet liselerinin yerleşim oranlarında yıllara göre bir artış olsa da oransal olarak henüz özel liseleri yakalayamamışlardır. Özel liselerin üniversite yerleşim oranları da yıllara göre artmıştır. Yabancı dil ağırlıklı özel liselerde de yıllara göre üniversite yerleşim oranları yıllara artmıştır. Devlet anadolu liselerinde de bir artış olmasına rağmen henüz yabancı dil ağırlıklı özel liseleri yakalayamadığı görülmektedir. Aynı şekilde özel fen liseleri öğrencilerinin devlet fen liselerine göre üniversite yerleşme yüzdeleri daha fazladır. Özel okulların öğrencilerini bir üniversiteye yerleşmeleri için devlet okullarından daha fazla çaba sarf ettiği düşünülebilir. Özel okullar üzerlerindeki rekabet ve ayakta kalma baskısı nedeniyle, varlıklarının devamı olarak gördükleri üniversite yerleştirme başarısını devlet okullarından daha fazla öncelemektedirler denilebilir. Üniversite yerleşim yüzdelerinin özel okullarda devlet okullarından fazla olmasının bir nedeni de öğrencilerin maddi gelirleri yüksek olduğu için özel üniversiteleri tercih etmeleri de söylenebilir.

Tablo 2.8’de belirtilen yıllarda üniversite sınavlarına giren devlet lisesi öğrenci sayısı yaklaşık 250 bindir. Özel Lise, Devlet Anadolu Lisesi, Yabancı Dille Öğretim Yapan Özel Lise, Devlet Fen Lisesi, Özel Fen Lisesinde okuyan toplam öğrenci sayısı ise 120 bindir (ÖSYM, 2015). Devlet liselerinde okuyan öğrenci sayısı, devletin diğer lise türleri ve özel liselerde okuyan öğrenci sayısının yaklaşık iki katı olması, etkilenen insan sayısı nedeniyle başarısızlığın toplum nezdinde daha geniş olarak algılanmasına sebep olabilir.

Tablo 2.8.**Devlet Liseleri İle Özel Liselerin Yıllara Göre Üniversiteye Yerleşen Öğrencilerinin Oranları**

Okul Kodu	11106	11017	11025	11033	11041	11058	11066
Yıllar	Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler (Devlet+Özel)	Lise	Özel Lise	Anadolu Lisesi	Yabancı Dille Öğrtm Yapn Öz.Li	Fen Lisesi	Özel Fen Lisesi
Üniversite Yerleşme Oranları (%)							
1996		10	38	55	57	74	65
1997		12	41	59	58	70	66
1998		16	44	63	61	66	64
1999	50	12	49	68	67	77	78
2000	50	11	46	65	64	78	79
2001	44	8	44	60	62	79	79
2002	27	6	35	47	55*	80	73
2003	24	6	35	48	59*	78	73
2004	24	6	32	46	56*	74	72
2005	38	6	33	62	53*	73	73
2006	29	4	25	50	45*	63	65
2007	26	4	26	45	48*	61	67
2008	39	13	56	58	70	73	76
2009	48	29	54	63	74	75	85
2010		32	57	64	75	68	81
2011		31	55	64	75	67	86
2012		35	53	66	76	67	86
2013		37	52	66	74	70	82
2014		36	53	62	72	63	83
Açıköğretim fakültelerine yerleşim toplama dahil edilmemiştir							
KKTC öğrencileri 2000 yılından itibaren yerleşim toplamına dahil edilmiştir							
*İlgili okuldan mezun olup sınavsız yerleşen adaylar toplama dahil edilmiştir							

Kaynak: Tablo osym.gov.tr sitesinden elde edilen verilerle araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. erişim tarihi: 18.12.2016

2.6.3.2. PISA 2003 Sonuçlarına Göre Devlet Okulları İle Özel Okullar Başarı Karşılaştırması

Özel okullarda okuyan öğrenciler, devlet okullarında okuyan öğrencilere göre PISA uluslararası değerlendirmelerinde daha iyi bir performans sergilemişlerdir. Uluslararası öğrenci değerlendirme programı olan PISA, 15 yaşındaki çocukların kazandıkları bilgi ve becerileri 3 yıl aralıkla değerlendiren bir tarama araştırmasıdır (PISA, 2003). Hatta

PISA 2003 sonuçlarına göre özel okullarda okuyan öğrencilerin performansı OECD ülkelerindeki hem devlet hem de özel okulların performansından yüksek bulunmuştur” (Çokgezen ve Terzi, 2008, s. 12). Aynı şekilde PISA sonuçlarına göre devlet okulları uluslararası ortalamanın altında bir başarı göstermişlerdir (Berberoğlu ve Kalender, 2005, s. 32). PISA 2003 sonuçlarına göre devlet okulları ile özel okulların aldıkları ortalama puanlar ders türlerine göre Tablo 2.9’da yer almaktadır:

Tablo 2.9.

PISA 2003 sonuçlarına Göre Devlet Okulları ile Özel Okulların Aldıkları Ortalama Puanları

	Okul Tipi	Okuma	Matematik	Fen	Problem Çözme
Türkiye	Kamu	437	418	430	403
OECD	Kamu	488	493	494	493
Türkiye	Özel	557	569	563	536
OECD	Özel	517	526	521	524

Kaynak: Akşit (2007). **Akt:** Çokgezen, M. ve Terzi, N. 2008, Türkiye’de Devletin Eğitime Müdahalesinin Yeterli Gerekçesi Var mı? *Liberal Düşünce*, Sayı. 49, s. 12

2.6.3.3. CITO Sonuçlarına Göre Devlet Okulları İle Özel Okullar Başarı Karşılaştırması

Benzer sonuçlar CITO “öğrenci izleme sistemi”nde de çıkmıştır. Dünyanın en önde gelen ölçme değerlendirme kurumlarından olan CITO eğitim kalitesini arttırmak amacıyla bilimsel çalışmalar yürütmektedir (Konak, 2011). CITO eylül 2007 sonuçlarına göre özel okullar devlet okullara göre daha iyi performans göstermişlerdir (Çokgezen ve Terzi, 2008, s. 12).

Tablo 2.10’da, CITO 2007 sonuçlarına göre devlet okulları ile özel okulların aldıkları ortalama performans puanları yer almaktadır:

Tablo 2.10.
CITO 2007 Sonuçlarına Göre Devlet Okulları İle Özel Okulların Aldıkları Performans Puanları Ortalamaları

	Özel Okul		Devlet Okulu	
	Birinci Sınıf	İkinci Sınıf	Birinci Sınıf	İkinci Sınıf
Dinlediğini Anlama	68	96	24	64
Okuduğunu Anlama	61	80	68	62
Sayılar	47	77	13	43
Ölçme	60	76	25	41
Geometri	73	86	36	44

Kaynak: CITO Türkiye, “Öğrenci İzleme Sistemi Birinci Konferansı Basın Bülteni”, Eylül 2007. Akt: Çokgezen, M. ve Terzi, N. 2008, s. 12

“Çağımız insan sermayesi çağı olduğuna göre insana yapılan yatırım önemlidir” (İnal, 2013, s. 45). Ebeveynlerde çocuklarının geleceğine yatırım yapma amacı ile gerekli maddi olanakları oluştuğunda özel okulları tercih etmektedirler. Özel okullar öğrenci ihtiyaçlarına uygun, esnek, yenilikçi davranmaktadırlar (Yirci ve Kocabaş, 2013, s. 1528).

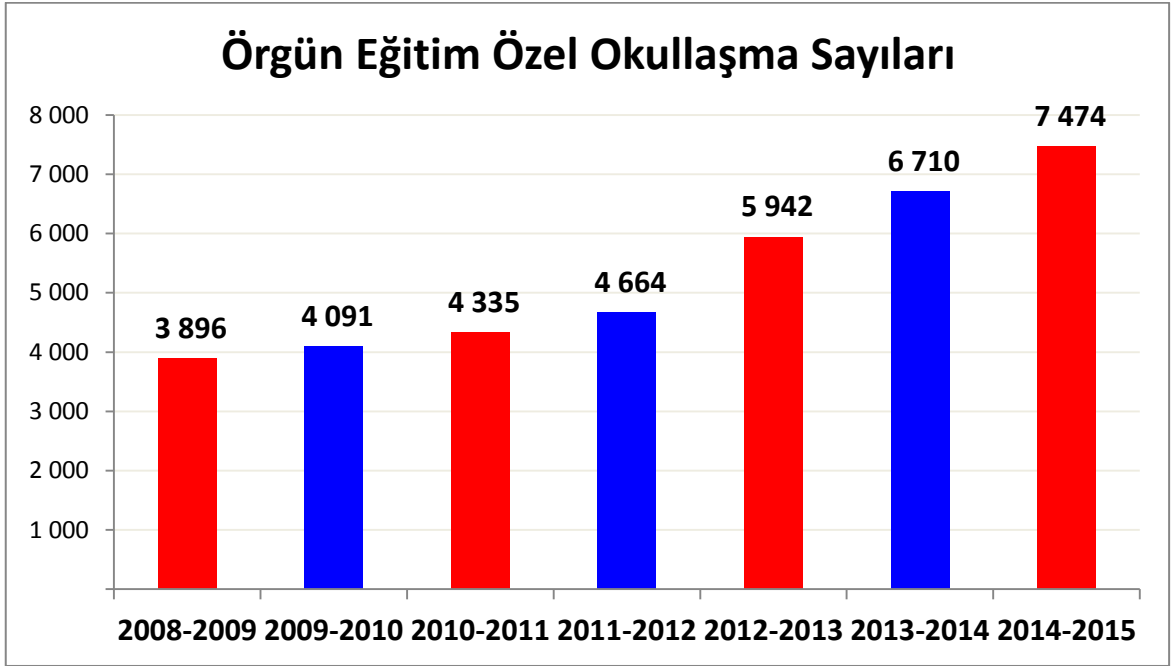
2.6.4. Yıllara Göre Özel Okullarda Büyüme

Ülkemizde özellikle 1980’li yıllardan sonra özel okullaşmada bir artış oranı söz konusu olmuştur. Hükümet politikaları neticesinde özel okulların kurum sayısında büyüme söz konusudur. Tablo 2.11’de ülkemizde yıllara göre mevcut olan özel okulların sayılarındaki büyüme görülmektedir:

Tablo 2.11.
Türkiye’de Yıllara Göre Özel Okullarda Kurum Sayılarındaki Büyüme

Yıllara Göre Özel Okullarda Büyüme Oranları		
Yıllar	Özel Okul Sayısı	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı %
2009-2010	4 091	%5
2010-2011	4 335	%6
2011-2012	4 664	%8
2012-2013	5 942	%27
2013-2014	6 710	%13
2014-2015	7 474	%11

Kaynak: MEB, 2014b, Milli Eğitim İstatistikleri 2014-2015, <http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2014-2015/icerik/153>

Kaynak: MEB, 2014b, Milli Eğitim İstatistikleri 2014-2015, <http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2014-2015/icerik/153>

Hesapçıoğlu ve Nohutçu'nun (1999, s. 183-202) “velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörler ve özel okulların reklam stratejileri” araştırmasında ortalamanın üzerindeki veli beklentilerinin öncelik sırasına göre;

- Eğitim-Öğretim kadrosunun nitelikleri,
- Yabancı dil öğrenme imkânları,
- Öğrenci kişilik hizmetleri,
- Öğrencilerle iletişim,
- Öğretim süreci,
- Servis ve beslenme hizmetleri,
- Maddi koşullar,

yönünde olduğu görülmüştür.

Velilerin en önemli beklentisinin öğretmenlerin bilgi düzeyi ve bunu öğrencilere aktarma becerileri olduğu söylenebilir. Ülkemizde meslek seçiminde ulusal sınavların önemi düşünüldüğünde de bu sonucun çıkması doğal kabul edilebilir. Veliler çocukları için meslek yaşamında gerekli olan yabancı dil öğrenimine önem vermektedirler. Hatta

Ülkemizdeki pek çok özel okulda ikinci yabancı dil eğitimi de verilmektedir. Öğrencinin kişilik gelişiminin okul tarafından desteklenmesi de veliler için önemli bir unsurdur. Ayrıca özellikle öğretmen-öğrenci iletişimi velilerin beklentileri için de yer almakta, sevgiye dayalı profesyonelce bir iletişim beklemektedirler. Veliler çocuklarının başarılarını sağlayacak ya da arttıracak okul özelliklerine, motivasyon faktörüne ve öğretim sürecinin iyi yönetilmesine önem vermektedirler. Servis ve beslenme hizmetlerinde ise servislerin düzenli ve güvenli oluşu, yemekhanenin temizliği, yemek çeşidi ve miktarının yeterliliği, yemek listelerinin gıda mühendisi ya da diyetisyen kontrolünde hazırlanması velilerin önem verdikleri diğer unsurlardır. Özel okula ödenen ücret ise yukarıda belirtilenler kadar yüksek önem arz etmese de ortalamanın üzerinde önem verilen bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Okul ücretinin ödenmesinde velilerin beklentileri kendilerine ödeme çeşidi kolaylığı sağlanması yönünde olmuştur.

Dikbaş'ın (2008, s. 73) “veli beklentileri ve karşılanma düzeyleri” araştırması özel vakıf okullarında veli olan 335 kişi üzerinde yapılmıştır. Araştırmada velilerin özel okulları tercih etme sebepleri sırasıyla;

- İyi bir eğitim verilmesi,
- Yabancı dil öğrenme imkânı sağlaması,
- Öğretmen kadrosunun seçilerek alınması,
- Sınıf mevcutlarının az olması,
- Kişiliğini geliştirmesi,
- Burs verilmesi,
- Üniversiteyi kazandırması,
- Okulun fiziki imkânlarının zengin ve çeşitli olması(kütüphane, tiyatro, konferans salonu, spor tesisleri ve laboratuvar gibi),
- Tam gün eğitim verilmesi,
- Diploma kazandırması,

yönünde olduğu görülmüştür.

Açıkalın'ın (1989, s. 88) “özel ve devlet liselerinde veli beklentilerinin örgütsel ve yönetsel boyutları” araştırması 96'sı devlet lisesi, 56'sı özel lise velisi üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre özel lise velisi ile devlet lisesi velileri arasında beklentiler yönünden farklı iki grup olmadıkları görülmüştür. Velilerin okullardan beklentileri;

- Çağdaş bir eğitim, öğretim,
- Daha iyi bir eğitim, öğretim,
- Çocuğu ile daha çok ilgilenilmesi,
- Veli ile daha sık iletişim kurulması,

yönünde olduğu görülmüştür.

Mermertaş'ın (2014, s. 95-96) “özel eğitim kurumlarının tercih nedenleri ile öğrencilerin memnuniyeti arasındaki ilişki: Şırnak örneği” araştırmasında velilerin okul tercihinde belirleyici rolün okulun eğitim ve hizmet kalitesi olduğu sonucu çıkmıştır.

Akhan'ın (2009, s. 111) “velilerin özel ilköğretim okullarından beklentileri ve beklentilerinin karşılanma düzeyleri: İstanbul Avrupa yakası örneği” araştırmasında velilerin özel okul tercih nedenlerinin;

- Yabancı dil öğrenme imkanı sağlaması,
- Sınıf mevcutlarının az olması,
- Öğretmen kadrosunun seçilerek alınması,
- Tam gün eğitim verilmesi,
- Temel bilgisayar eğitiminin verilmesi,
- Düzenli beslenme imkanının sağlanması,
- Okulun fiziki imkanlarının zengin ve çeşitli olması,
- Psikolojik danışmanın olması,
- Tam gün çalışan sağlık görevlilerinin olması,
- Servis imkânlarının iyi olması,

yönünde olduğu görülmüştür.

Çelikten'in (2010, s. 63) 244 veli üzerinde yaptığı araştırmada velilerin okul tercih ederken beklentilerinin;

- Nitelikli eğitimci kadrosu,
- Yabancı dil eğitim düzeyi,
- Akademik başarılar,
- Özgün bir program,
- Yeterli destek hizmet yani okulun yemeğinin, temizliğinin ve güvenliğinin nitelikli olması,

yönünde olduğu görülmüştür.

Çobanoğlu'nun (2011, s. 123) “resmi ve özel ilköğretim okullarının okul imajının öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi” araştırması 461 veli üzerinde yapılmış ve özel okul velilerinin okul kalitesi ve güvenilirliğini, okul başarısını, çevreyle olan ilişkisini, okulun şöhretini, okulun fiziksel durumunu devlet okulu velilerine göre daha fazla önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Seyfullahoğlu'nun (2012) “ailelerin anaokullarından beklentileri üzerine” 67 aile ile yazılı görüşme formları kullanarak yaptığı araştırmaya göre anne-babaların okuldaki beklentilerinin;

- Öğrencinin davranış geliştirmesi,
- Öğrencinin sosyal beceriler geliştirmesi,
- Öğrencinin okuma yazma becerisi kazanması,
- Öğrencinin matematik becerisi kazanması,

yönünde olduğu görülmüştür.

Yine aynı araştırmaya göre anne-babalar okuldan kendileri için beklentilerinin;

- Aile eğitimi,
- Danışmanlık ve rehberlik,
- Maddi-manevi destek,
- Bilgilendirme,

olduğunu belirtmişlerdir.

Ayrıca velilerin büyük çoğunluğu okulun fiziki yapısını ve eğitim personelinin yeterli bulduklarını belirtmişlerdir. Fakat okul ile iletişim gücünü belirten velilerde mevcut görülmiştir.

Keskin ve Turna'nın (2010, s. 424) "ailelerin devlet ya da özel okul tercihlerini etkileyen faktörler (Rize örneği)" araştırmasında ailelerin toplam gelirinden okulda okuyan çocuğa ayırdıkları miktar arttıkça, babaların mesleki kariyerleri yükseldikçe ve çalışan annelerin maaşları arttıkça devlet okullarının özel okullara göre daha az tercih edildiği sonucuna varılmıştır. Yani ailelerin okul tercihlerinde sosyo-ekonomik ve demografik faktörler göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir.

Hesapçıoğlu, Durmuş ve Başaran'ın (1998, s. 140-153) "özel öğretim kurumlarının öğrenci çekme politikaları" ön araştırmasında sınavla girilen özel okulların taban puanlarının okul kalitesinin veli tarafında algılanmasında önemli olduğu, velilerin çocuklarını gönderdikleri okulların bulundukları semtler konusunda seçici davrandıkları, yıllık okul ücretinin ve tahsil şeklinin ayrıca yapılan diğer harcamaların velilerin okul tercihinde önemli etken olduğu belirtilmiştir. Ayrıca özel okulların kendilerine bir talep doğurmak için aşağıdaki hususlara reklam ve ilanlarında yer verdikleri belirtilmiştir:

- Okulun Mezunu Olan Önemli Ünlü Şahsiyetler
- Okulun Altına İmzasını Attığı Başarılar
- Okulda Ders Veren Ünlü Kişiler
- Okulun İsmindeki Sembolizme Anlamlar
- Geleneğe Ya Da Köklü Oluşa Gönderme
- Kuruluş Aşamasında Gündeme Gelen Önemli Olaylara Atıf
- Okulun Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar
- Okulun Yurtdışı Bağlantısı
- Okulun Girmeye Esas Taban Puanı
- Okulun Bulunduğu Semt
- Yerli ve Yabancı Öğretmen Kadrosu

- Öğretim Programı
- Yabancı Dil Öğretim Düzeyi
- Ücret Politikası
- Okulun Fiziksel ve Sosyal İmkanları
- Burs Verme
- Okul Etkinlikleri
- Beslenme
- Güvenlik
- Sağlık
- Tarihçe

Erdoğan ve Demirkasımoğlu'nun (2010) "ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri" araştırmasında velilerin küçük sınıflarda daha çok okula ilişkin kaygılar, sosyalleşme, özbakım, fiziksel ve psikolojik gelişim hakkında okul ile irtibata geçtiklerini, ilerleyen sınıflarda ise akademik başarı ve ders çalışmaya ilişkin konuların ağır bastığı görüşü ağırlık kazanmıştır. Ayrıca ekonomik durumu iyi olmayan ailelere okul aracılığıyla yapılan yardımların ailelerin okulu yardım dağıtılan bir yer olarak görmelerine ve bu yönde beklenti içine girmelerine neden olduğu vurgulanmıştır.

Gürbüz'ün (2005, s. 117) "devlet ve özel ilköğretim okullarında hizmet kalitesinin karşılaştırılmasına ilişkin" yaptığı bir araştırmasında özel okulların müşterisi konumunda olan velilerin para ödemeleri nedeniyle özel okuldan devlet okulundan daha fazla beklentileri olduğu sonucuna varılmıştır. Ortalamanın üzerindeki veli beklentilerinin öncelik sırasına göre;

- Velilerin eleştiri ve önerilerinin dikkate alınması,
- Yabancı dil öğretmen düzeyinin yeterli oluşu,
- Sınıf mevcudunun uygun olması,
- Modern eğitim araç ve gereçlerine sahip olması,
- Fiziksel olanakların çekici, temiz ve düzenli olması,

- Öğretmen-öğrenci iletişiminin yeterli olması,
- Öğretmenlerin bilgi düzeyinin yeterli olması,
- Ulusal sınavlara hazırlamada yeterli olunması,
- Sosyal faaliyetlerin yeterli olması,
- Eğitim sürecinin beklentileri karşılaması,

yönünde olduğu görülmüştür.

Şimşek ve İvrendi'nin (2014, s. 250-251) “ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin” tespit edilmesine yönelik yaptığı araştırmada beklentilerin ebeveynlerin öğrenim durumu, gelirleri ve yaşadıkları bölgeye göre değişiklik gösterdiği bulunmuştur. İlkokul mezunu ve düşük gelir seviyesindeki ailelerin okuldan beklentisi diğer ailelere göre daha yüksektir. Ayrıca Marmara (İstanbul) bölgesi ve Akdeniz bölgesindeki ailelerin beklentileri diğer bölgelerdeki ailelere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin öğretmen ve okul politikası ile ilgili beklentileri çok yüksek bulunmuştur. Ailelerin yüksek beklentisi öğretmenlerin öğrenim düzeyi ve çocukları için verdikleri öncelikler, çocukların akademik becerilerinin desteklenmesi, aile-okul işbirliğinin teşvik edilmesi hususlarında olmuştur.

İlgar'ın (2014, s. 264) “özel okul ve devlet okulunda görev yapmış sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki farklılıklara ilişkin görüşler” yapmış olduğu nitel araştırmada özel okullarda veliler samimiyet ve objektiflik üzerinde durmaktadırlar. Özel okullar müşterisi konumunda olan velilerini memnun etmek zorundalar ve özel okullarda gerek veliler gerekse kurumlar çok olumlu ve başarılı sonuçlar beklemektedirler (İlgar, 2014, s. 278).

Şahan'ın (2011) “ilköğretim okullarına öğrencisi olan velilerin yönetici ve öğretmenlerden beklentileri” araştırması 418 devlet okulu velisi, 364 özel ilköğretim velisi üzerinde yapılmıştır. Bu araştırmada her iki veli grubunun da öğretmenlere göre yöneticilerden beklentilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Özel okul velilerinin beklentilerinin;

- Okulun güvenli bir yer olması için gereken tedbirlerin alınması,
- Adil olunması,

- İnsana saygılı olunması,
- Öğrencilerin sağlığı için hijyenik bir ortamın ortaya çıkartılması,
- Öğrencilerin iyi yetişmesi için gerekli hazırlıkların yapılması,
- İhtiyaç duyduğunda öğretmen ve okul yöneticileri ile rahatlıkla görüşebilmesi,
- Öğrencinin başarısının okul genelinde izlemesi,
- Öğrencilere gerekli rehberlik hizmetinin sunulması,
- Öğrencilerin sosyal kulüp çalışmaları,
- Etkili bir veli duyuru sisteminin olması,
- Disiplinli bir okul ortamının sağlanması,
- Eğitim-öğretim ile ilgili yeni gelişmelerin okula getirilmesi,
- Öğrencilerin okula seyerek gelmelerinin sağlanması,
- Okul-çevre arasında etkili bir iletişim kurulması,
- Hoşgörülü olunmasını,
- Öğretmenlerin zamanında derse girip, çıkmasını,
- Yapılan açıklamaların herkesin anlayabileceği açıklıkta olmasını,
- Öğrencilerin kayıt, nakil, mezuniyet vb. işlerinin zamanında yapılması,
- Velilerin katılacağı faaliyetlerin düzenlenmesi,
- Çocukların iyi yetişmesi için gerekli hazırlıkların yapılması,

yönünde olduğu görülmüştür (Şahan, 2011, s. 66-102).

Kaya'nın (2012) "ilköğretim 1.kademe öğrenci velilerinin okuldan beklentileri ve beklentilerinin karşılanma düzeyi" araştırması 8 devlet ilköğretim ve 1 özel ilköğretimden olmak üzere 1000 veli üzerinde yapılmıştır. Özel okul velilerinin beklentilerinin tüm boyutlarda yüksek olduğu görülmüştür. Velilerin okullardan en yüksek beklentisi öğretmenin bilgiyi öğretmedeki yeterliliğidir. Ayrıca velilerin okullardan beklentisinin fiziki koşullar açısından da yüksek olduğu belirlenmiştir (Kaya, 2012, s. 63-66).

Demir (2000) “öğrenci velilerinin beklentileri açısından özel ve resmi ilköğretim okullarının karşılaştırılması” araştırmasını 297 devlet ilköğretim okulu, 97 özel ilköğretim okulu velisi üzerinde yapmıştır. Bu araştırmaya göre özel okula çocuklarını gönderen velilerin beklentileri;

- Sınıfların ideal öğrenci mevcudundan oluşturulmasını,
- Teknolojiye ayak uydurulmasını,
- Bilgisayar ve fen laboratuvarı, diğer araç gereçler bakımından zengin bir okul olmasını,
- Öğretmenlerin daha demokratik olmasını,
- Öğrencilerin gelişimlerine katkı yapabilecek, velilere yol gösterebilecek bir rehberlik servisinin bulunması,

yönünde olduğu görülmüştür (Demir, 2000, s. 55).

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde örneklem grubundaki özel okul velilerinin okul tercih nedenlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma deneysel olmayan nicel verilerle yapılmıştır. Araştırma tarama modeli olup, genel tarama modelinin bir yaklaşımı olan tekil tarama modelidir.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu biçimde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay ya da birey kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Araştırmacının herhangi bir müdahalesi yoktur ve var olan özellikleri, ilişkileri, eğilimleri vb. olduğu şekliyle tespit etmektedir. Önemli olan var olanı gözlemleyebilmektir (Karasar, 2010, s. 77). Var olanı tarafsız bir biçimde ortaya koymanın farkındalık sağlayacağı öngörülmüştür. Gelişen bu farkındalığın düşünmeye, farklı çözüm yolları aramaya, yeni fikirler oluşturmaya katkı sağlaması beklenmektedir. Yansız ve tarafsız olarak ortaya konulan tespitler için tavsiyelerde bulunmanın, iyileştirme önerileri getirmenin yararlı ve uygulanabilir olduğu düşünülmektedir. Verilerle bilinen durumdan hareketle yola çıkıldığından ötürü daha nitelikli tavsiye ve öneriler elde edilmiş olduğuna inanılmaktadır.

Bu araştırmada velilerin özel okulları tercihlerinin nedenleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Var olan bir durumu ortaya koymak amaçlandığı için tarama modeli kullanılmıştır. Tüm özel okul velilerinin her birine ulaşmak mümkün değildir. Ulaşılabilir evrenden elde edilen bir örneklem ile çalışıldığından ötürü genel tarama modelidir. Velilerin özel okulları tercih nedenleri bağımsız değişkenlerle tek tek betimlenmeye çalışıldığından ötürü genel tarama modelinin tekil yaklaşımı kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bir araştırma için soruların cevaplarının elde edildiği büyük grup evren olarak isimlendirilir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011, s. 78). İstanbul'da bulunan özel okulların tüm velileri bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Tüm İstanbul'daki özel okul velilerine ulaşma zorluğu nedeniyle, gerçekçi ve somut verileri elde edebilmek için ulaşılabilir evren İstanbul Anadolu yakası ve Avrupa yakasında bulunan özel okullardan eşit sayıda ve seçkisiz yöntemle oluşturulmuştur.

Bu araştırma İstanbul ilindeki özel okul velilerinden araştırmaya katılanlardan ve elde edilen sağlıklı verilerden yapılmıştır. Çeşitliliği sağlamak amacıyla İl-İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri, özel okul dernek yönetimleri aracılığıyla özel okul yönetimleri ile irtibata geçilmiştir. 2000 adet dağıtılan formlardan 840 adet sağlıklı geri dönüşüm alınmıştır.

Bu araştırmanın evreni İstanbul ilindeki özel okulların tüm velileri, ulaşılabilir evreni İstanbul İli Anadolu yakası ve Avrupa yakasındaki seçkisiz örnekleme yöntemiyle araştırmacı tarafından seçilen özel okulların velileri, örnekleme ise ulaşılabilir evrenden elde edilmiştir. Bulgular İstanbul ilindeki özel okul velilerden araştırmaya katılanlardan elde edildiğinden ötürü tavsiyelerde bu veliler ile ilgili olan Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerini, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünü, okul yönetimlerini ve kendilerini ilgilendirmektedir. Fakat bu araştırmadan çıkan sonuçlar Türkiye'nin başka illerinde yapılacak aynı araştırmalarla karşılaştırılabilir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı kişisel bilgi formu ve ölçek olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

A. Kişisel Bilgi Formu

Uygulanan veri toplama aracının kişisel bilgi formu kısmında anketi dolduran kişinin

- Cinsiyetiniz
- Yaşınız
- Eğitiminiz

- Eğitim hayatınızın herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda okudunuz mu?
- Çalıştığınız sektör
- Aylık geliriniz (eşinizin geliri hariç)
- Devletin vermiş olduğu özel okul desteği (teşvik) alıyor musunuz?
- Velisi olduğunuz özel okul kademesi

Sorularını yanıtlaması istenmiştir.

B. Velilerin Özel Okul Tercih Nedenleri Ölçeği

Bu araştırmada Mermertaş (2014) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. “Özel Öğretim Kurumlarını Tercih Nedenleri” ölçeği 30 maddeden oluşan açık uçlu ifadelerdir ve velilerden Likert tipinde 5’li derecelendirmeye göre cevaplamaları beklenmiştir. Ölçeğin güvenilirliğine dair Cronbach’s Alpha katsayısı .68 bulunmuştur. Bu değer kullanılan ölçeğin güvenilir olduğunu göstermiştir (Mermertaş, 2014).

Yapılan faktör analizi sonucunda KMO değerinin $0.689 > 0.50$ olması kullanılan örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu göstermiştir. Faktör analizi sonucunda ölçekte kullanılan 30 maddenin eğitim kalitesi, okulun olanakları, kültür-inanç, ekonomik faktörler ve hizmet kalitesi olmak üzere 5 alt boyutta toplandığı görülmüştür (Mermertaş, 2014).

Eğitim kalitesi boyutu ile okuldaki öğretmenlerin nitelikli olması, öğretmen ve diğer personelin sık değişmemesi, okulun ulusal sınavlardaki başarısının iyi olması, eğitim kalitesinin yüksek olması, okulda öğretmen tekniklerinin etkin kullanılması ve yabancı dil eğitimin iyi olmasının veliler nezdindeki algısı araştırılmaktadır.

Okulun olanakları boyutu ile okulun fiziksel koşulları, konumu, teknolojik alt yapısı, sosyal etkinliklerin varlığı ve rehberlik hizmetleri değişkenlerinin veliler nezdindeki algısı araştırılmaktadır.

Ölçeğin kültür-inanç boyutu ile okul kültürünün iyi olması, okulun kurucuları, okulun bölgenin şartlarına uygun olması, ulaşımın rahat olması ve manevi yapısının veli nezdindeki algısı araştırılmaktadır.

Ölçeğin ekonomik faktörler boyutu ile okul ücretinin veli için uygun olması ve velinin çocuğunun sınavda indirim kazanmış olması alt boyutları araştırılmaktadır.

Ölçeğin hizmet kalitesi boyutu ile okulun tam gün eğitim vermesi, okul çalışanlarının işyerlerinden memnun olmaları, okulun iyi bir adının ve ününün olması, güvenlik hizmetlerinin iyi olması, ders dışı etütlerinin olması, öğretmen ve idarecilerle rahat iletişim kurulabilmesi, çocukların kişisel gelişimine önem verilmesi, sosyal sorumluluk projelerinin olması, dikkat çekici reklam ve afişlerinin olması, velinin arkadaşlarının tavsiyesi, okul çalışanlarının tavsiyesi ve öğrencinin arkadaşlarının okulda olması değişkenlerinin velilerin özel okulları tercih nedenlerine ilişkin algıları incelenmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli yazılı izinler alındıktan sonra anket formları bizzat araştırmacı tarafından seçilen örneklemdeki özel okul yöneticilerine ulaştırılmıştır. Okul yöneticileri tarafından velilere ulaştırılan formlar yine okul yöneticileri tarafında velilerden toplanmıştır. Araştırmacı doldurulmuş anket formlarını okul yöneticilerinden teslim almıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Kötü bir ölçme her türlü bilimsel çabayı geçersiz kılabileceği için ölçmede aranan temel niteliklerin ikisi güvenilirlik ve geçerliktir (Karasar, 2010, s. 147). Verilerin doğru, tarafsız, zamandan ve cevaplayan kişilerden bağımsız, kendi içinde tutarlı, belirli bir kurala göre elde edilmiş olması amaca uygunluk, yararlılık, kullanışlılık, süreklilik ve var olanı en doğru halde ortaya koyabilmek için gereklidir. Yani güvenilirlik aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerden de elde edilen sonuçların kararlılığıdır (Ercan ve Kan, 2004, s. 212). Bu araştırmada da önce ölçeğin güvenilirlik analizi yapılarak Cronbach's Alfa değeri hesaplanmıştır. Cronbach's Alfa değeri özellikle cevapların sıralandığı ölçeklerde sıklıkla kullanılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011, s. 113). Değer 1'e yaklaştıkça güvenilirliğin yüksek olduğu kabul edilir (Karasar, 2010, s. 148).

Tablo 3.1.
Ölçek Güvenirlik Analizi

Cronbach's Alpha	.868
N of items	30

Cronbach's Alpha değerinin .868 olması, ankette kullanılan ölçeğin güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Buna göre ölçekten elde edilen veriler tutarlı ve kullanılabilir.

“Ölçmede geçerlilik, ölçülmesi istenen şeyin ölçülebilmüş olma derecesidir” (Karasar, 2010, s. 151). Yani ölçekte kullanılan maddelerin ölçülmek istenen alana hitap etmesi, alandaki durumu etraflıca ve doğruca ortaya çıkarması gerekir. Örneğin bütün maddelere aynı cevapların, aynı puanların verildiği bir ölçekten elde edilen verilerle örneklemden yola çıkarak evren temsil edilemez. Araştırmacı görev yaptığı özel okulun 32 velisine anket formlarını önceden doldurarak ölçülmek istenenin tam olarak ölçülüp ölçülmediğini kontrol etmiştir. Velilerden gelen geri dönüşlere göre demografik bilgiler çeşitlendirilmiş, soruların cümle kuruluş yapıları düzeltilmiştir.

Bu araştırmada verilerin analizi aşamasında, SPSS 17.00 istatistik paket programı aracılığı ile verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, normal dağılım testi ve parametrik analiz tekniklerinden fark testleri kullanılmıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Araştırmanın bağımlı değişkenleri ölçek alt boyutları yani eğitim kalitesi, okulun olanakları, kültür-inanç, ekonomik faktörler ve hizmet kalitesidir. Bağımsız değişkenleri ise velinin cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyleri, eğitim hayatının herhangi bir bölümünde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmesi, çalışılan sektör, meslek, aylık gelir, devletin vermiş olduğu özel okul teşvikinden yararlanma durumu ve velisi olduğu özel okul kademesidir.

Tablo 4.1’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin demografik özelliklerinden cinsiyete ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.1.
Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kadın	648	77.1
Erkek	192	22.9
Toplam	840	100

Tablo 4.1’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 648’i (%77.1) kadın; 192’si (%22.9) erkektir. Araştırmaya kadın velilerin daha çok ilgi gösterdiği söylenebilir. Bu durumun çocukların eğitimi ile ülkemizde genellikle annelerin ilgilenmesinden kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 4.2’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin demografik özelliklerinden yaşa ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.2.
Araştırmaya Katılan Velilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş	Frekans (n)	Yüzde (%)
30’dan küçük	80	9.5
31-40 arası	475	56.5
41-50 arası	257	30.6
51’den büyük	28	3.3
Toplam	840	100

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 80’i (%9.5) 30 yaşın altında; 475’i (%56.5) 31 ile 40 yaş arasında; 257’si (%30.6) 41 ile 50 yaş arasında, 28’i (%3.3) ise 51 yaşından büyüktür. Araştırmaya katılan velilerin yaş ortalamasının 40 olduğu söylenebilir.

Tablo 4.3’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin demografik özelliklerinden eğitim düzeylerine ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.3.
Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Frekans (n)	Yüzde (%)
İlkokul	41	4.9
Ortaokul	39	4.6
Lise	184	21.9
Üniversite	405	48.2
Yüksek Lisans	138	16.4
Doktora ve üstü	33	3.9
Toplam	840	100

Tablo 4.3’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 41’i (%4.9) ilkokul, 39’u (%4.6) ortaokul, 184’ü (%21.9) lise, 405’i (%48.2) üniversite, 138’i (%16.4) yüksek lisans ve 33’ü (%3.9) doktora ve üstü düzeyde mezuniyete sahiptir. Araştırmaya katılan velilerin büyük çoğunluğunun üniversite ve üzeri eğitim düzeylerine sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 4.3’deki verilere göre ilkokul ve ortaokul mezunu velilerinin oranının düşük çıktığı söylenebilir. Bunda uzun yıllardır ülkemizde gerçekleştirilen okur-yazar oranını yükseltme politikalarının etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 4.4’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin demografik özelliklerinden eğitim hayatlarının herhangi bir döneminde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmelerine ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.4.

Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Döneminde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmelerine Göre Dağılımı

Özel Okulda Öğrenim Görme	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	175	20.8
Hayır	665	79.2
Toplam	840	100

Tablo 4.4’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 175’i (%20.8) eğitim hayatlarının herhangi bir döneminde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmüş, 665’i (%79.2) eğitim hayatlarının herhangi bir döneminde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmemişlerdir.

Elde edilen verilere göre araştırmaya katılan velilerin büyük çoğunluğunun öğrenim hayatlarının herhangi bir döneminde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmedikleri söylenebilir. Özel okullar sektörünün ülkemizdeki oranı son yıllara kadar %3 seviyelerinde idi. Bu nedenle hayatlarının herhangi bir döneminde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmüş velilerinin oranının %20’lerde iken hayatlarının herhangi bir döneminde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmemiş velilerinin oranının %80’lerde olması normaldir diye düşünülebilir.

2023 yılına kadar Türkiye’deki özel okullaşma oranının %15’e çıkarılması hedefi olduğundan dolayı ilerleyen yıllarda hayatlarının herhangi bir döneminde özel okulda öğrenim görmüş velilerin oranının artacağı muhtemeldir.

Tablo 4.5’da araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin çalıştıkları sektörlere ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.5.

Araştırmaya Katılan Velilerin Çalıştıkları Sektörlere Göre Dağılımı

Çalıştıkları Sektör	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kamu Personeli	55	6.5
Kamu Yöneticisi	17	2.0
Özel Sektör Çalışanı	251	29.9
Özel Sektör Yöneticisi	106	12.6

Şirket Sahibi	72	8.6
Serbest Meslek	59	7.0
Emekli	7	0.8
Ev Hanımı	273	32.5
Toplam	840	100

Tablo 4.5’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 55’i (%6.5) kamu personeli, 17’si (%2.0) kamu yöneticisi, 251’i (%29.9) özel sektör çalışanı, 106’sı (%12.6) özel sektör yöneticisi, 72’si (%8.6) şirket sahibi, 59’u (%7.0) serbest meslek, 7’si (%0.8) emekli ve 273’ü (%32.5) ev hanımıdır.

Elde edilen verilere göre araştırmaya katılan velilerin büyük çoğunluğunun özel sektörde çalıştıkları söylenebilir. Ev hanımlarının araştırmaya katılımının oldukça yüksek bir oranda olduğu söylenebilir. Ayrıca kamu personeli ya da kamu yöneticisi velilerin oranının da özel sektöre göre düşük olduğu ifade edilebilir.

Tablo 4.6’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin eşlerinin gelirleri hariç aylık gelirlerine ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.6.
Araştırmaya Katılan Velilerin Aylık Gelirlerine Göre Dağılımı

Aylık Gelir (eşlerinin geliri hariç)	Frekans (n)	Yüzde (%)
4000 TL’den az	395	47
4001-6000 TL	165	19.6
6001-10000 TL	120	14.3
10001-15000 TL	82	9.8
15000 TL ve üstü	78	9.3
Toplam	840	100

Tablo 4.6’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 395’i (%47) aylık geliri 4000 TL’den az, 165’inin (%19.6) 4001-6000 TL arasında, 120’sinin (%14.3) 6001-10000 TL arasında, 82’sinin (%9.8) 10001-15000 TL ve üzeri, 78’inin (%9.3) ise 15000 TL ve üstü olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan velilerin %32.5 i ev hanımı oldukları için eş harici aylık geliri 4000 TL’den az olan velilerin %47 çıktığı düşünülmektedir.

Aylık gelir dağılımında görüldüğü üzere özel okulda öğrencisi olan veliler sadece üst gelir grubuna ait veliler değildir. Veliler aylık gelirleri belli bir seviyenin üzerinde olmakla birlikte imkanlarını zorlayıp çocuklarını özel okullarda okutmaktadırlar.

Tablo 4.7’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin devletin vermiş olduğu özel okul desteğinden yararlanıp yararlanmadıklarına ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.7.
Araştırmaya Katılan Velilerin Devletten Özel Okul Desteği Almalarına İlişkin Dağılımı

Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteği	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	216	26.1
Hayır	624	73.9
Toplam	840	100

Tablo 4.7’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 216’sı (%26.1) devletin vermiş olduğu özel okul desteğinden yararlanmakta, 624’ü (%73.9) ise devletin vermiş olduğu özel okul desteğinden yararlanmamaktadır.

Devletin özel okullarda çocuğu olan velilere vermiş olduğu özel okul desteği 2014 yılından itibaren uygulamaya konulmuştur ve özel okulların tüm velilerine değil ancak belirlenen kriterlere uygun olan velilere verilmektedir. Devletin vermiş olduğu özel okul desteğinin hem yeni bir uygulama olması, hem özel okulların tüm velilerine değil kriterlere uyan velilere verildiği için devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alan veli sayısı almayanlara göre azdır. Dolayısıyla bu çalışmada ulaşılan özel okul desteği alan velilerin yaklaşık %26, almayan velilerin ise yaklaşık %74 olması normaldir.

Tablo 4.8’de araştırmanın örneklem grubunu oluşturan velilerin velisi oldukları özel okul kademelerine ilişkin frekans (n) ve yüzde (%) değerleri sunulmuştur:

Tablo 4.8.
Araştırmaya Katılan Velilerin Velisi Oldukları Özel Okul Kademelerine Göre Dağılım

Velisi Oldukları Okul Kademesi	Frekans (n)	Yüzde (%)
--------------------------------	-------------	-----------

Anaokulu	128	15.2
İlkokul	341	40.6
Ortaokul	283	33.7
Anadolu Lisesi	48	5.7
Fen Lisesi	36	4.3
Meslek Lisesi	0	0
Temel Lise	2	0.2
Diğer Lise Türleri (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.)	2	0.2
Toplam	840	100

Tablo 4.8’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan velilerin 128’i (%15.2) anaokulu, 341’i (%40.6) ilkokul, 283’ü (%33.7) ortaokul, 48’i (%5.7) anadolu lisesi, 36’sı (%4.3) fen lisesi, 2’si (%0.2) temel lise ve 2’si (%0.2) diğer lise türleri (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velisi olup araştırmada meslek lisesi velisine ulaşamadığı görülmektedir. Araştırmaya, lise öğrencilerine göre küçük yaş grubunda olan anaokulu, ilkokul ve ortaokul velilerinin rağbet ettikleri söylenebilir.

Mermertaş’ın 2014’te yaptığı ve bu araştırmada da kullanılan aynı anketten elde ettiği verilere göre KMO değeri $0.689 > 0.50$ olarak tespit edilmiştir. Tablo 4.9’da görüldüğü üzere yapılan faktör analizi sonucunda maddelerin 5 ayrı faktör altında toplandıkları belirlenmiştir. Faktör yükleri Tablo 4.9’da görülmektedir. Bu araştırmada da elde edilen bulgular kıyaslama yapabilmek için aynı faktör grupları altında toplanmıştır.

Nitelikli öğretmenlerin olması, öğretmen ve diğer personelinin sık sık değişmemesi, okulun ulusal sınavlardaki başarısının iyi olması, eğitim kalitesinin yüksek olması, öğretme tekniklerini etkin kullanmaları ve yabancı dil eğitiminin iyi olması maddeleri eğitim kalitesi faktör grubu altında toplanmıştır.

Çeşitli sosyal etkinliklerinin olması, teknolojiden daha fazla yararlanmaları, Okulun bulunduğu semtin bana yakın ve okulun iyi bir çevrede olması, Kütüphane olanaklarının iyi olması, rehberlik hizmetlerinin iyi olması maddeleri okulun olanakları faktör grubu altında toplanmıştır.

Okul kültürünün iyi olması, okulun tüzel kişiliği (kurucuları), bölgemizin şartlarına uygun olması, ulaşımının rahat olması, manevi yapısının bana uygun olması maddeleri kültür-inanç faktör grubu altında toplanmıştır.

Ücretinin uygun olması, çocuğumun sınav başarısında indirim kazanması maddeleri ekonomik faktörler grubu altında toplanmıştır.

Tam gün eğitim vermesi, okul çalışanlarının işyerlerinden memnuniyetinin hizmete yansımaları, okulun iyi bir adı ve ününün olması, güvenlik hizmetlerinin iyi olması, ders dışı etüt uygulamasının bulunması, öğretmen ve idarecilerle rahat iletişim kurulabilmesi, çocukların kişisel gelişimlerine de önem verilmesi, sosyal sorumluluk projelerinin çok olması, dikkat çekici reklam ve afişlerinin olması, arkadaşlarının tavsiyesi, okulda çalışanların tavsiyesi, arkadaşlarının bu okulda olması maddeleri hizmet kalitesi grubu altında toplanmıştır.

Tablo 4.9.
Öğrenci Veli Anket Sorularının Kategorilere Göre Faktör Analizi

		Eğitim Kalitesi	Okulun Olanakları	Kültür-İnanç	Ekonomik Faktörler	Hizmet Kalitesi
1	Okul kültürünün iyi olması			.777		
2	Nitelikli öğretmenlerinin olması	.774				
3	Öğretmen ve diğer personelinin sık sık değişmemesi	.829				
4	Okulun tüzel kişiliği (kurucuları)			.611		
5	Okulun ulusal sınavlardaki başarısının iyi olması	.855				
6	Eğitim kalitesinin yüksek olması	.843				
7	Çeşitli sosyal etkinliklerinin olması		.722			
8	Teknolojiden daha fazla yararlanmaları		.799			
9	Öğretme tekniklerini etkin kullanmaları	.790				
10	Tam gün eğitim vermesi					.752
11	Okul çalışanlarının işyerlerinden memnuniyetinin hizmete yansımaları					.675

12	Okulun iyi bir adı ve ününün olması					.819
13	Güvenlik hizmetlerinin iyi olması					.798
14	Ders dışı etüt uygulamasının bulunması					.804
15	Öğretmen ve idarecilerle rahat iletişim kurulabilmesi					.653
16	Çocukların kişisel gelişimlerine de önem verilmesi					.772
17	Sosyal sorumluluk projelerinin çok olması					.796
18	Ücretinin uygun olması				.711	
19	Dikkat çekici reklam ve afişlerinin olması					.780
20	Okulun bulunduğu semtin bana yakın ve okulun iyi bir çevrede olması		.847			
21	Arkadaşlarımın tavsiyesi					.843
22	Okulda çalışanların tavsiyesi					.854
23	Kütüphane olanaklarının iyi olması		.762			
24	Bölgemizin şartlarına uygun olması			.737		
25	Çocuğumun sınav başarısında indirim kazanması				.732	
26	Arkadaşlarının bu okulda olması					.745
27	Yabancı dil eğitiminin iyi olması	.773				
28	Rehberlik hizmetlerinin iyi olması		.759			
29	Ulaşımının rahat olması			.815		
30	Manevi yapısının bana uygun olması			.822		

Kaynak: Mermertaş, M. F. 2014. Özel Eğitim Kurumlarının Tercih Nedenleri İle Öğrencilerin Memnuniyeti Arasındaki İlişki: Şırnak Örneği, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Türk Hava Kurumu Üniversitesi.

Ölçeklere verilen yanıtlardan elde edilen verilerin ilişkisel anlamda yeterliğini ölçmek için KMO testi yapılır. Bu testin sonucuna göre;

0.7 ve üzeri İyi

0.5-0.7 arası Yeterli

0.5 in altı yeterli ilişkiyi sağlayacak örnekleme ihtiyaç olduğunu gösterir (Can, 2016, s. 325).

Bu ankette kullanılan 30 maddelik ölçeğe velilerin verdikleri 840 adet yanıtla göre yapılan KMO testi sonuçları Tablo 4.10'da sunulmuştur:

Tablo 4.10.
KMO ve Barlett's Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.891
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	6177.376
	df	435
	Sig. (p)	0.000

Ankete verilen cevapların KMO değeri $0.891 > 0.50$ bulunduğundan dolayı bu araştırma için seçilen örneklem büyüklüğü yeterlidir denilebilir.

Velilerin özel okul tercih nedenlerinin bağımsız değişkenlere göre ilişkilerinin araştırıldığı bu çalışmada ilişkisel anlamda yeterliğin yüksek olması sonuçların daha nitelikli olmasına imkan sağladığı düşünülmektedir.

Ölçeklere verilen cevapların dağılımının normal olması örneklemden elde edilen parametrelerden yola çıkarak evren hakkında genelleme yapmaya imkan verir. Bu nedenle çalışmada verilen cevaplardan yola çıkarak normallik testleri yapılmıştır.

Ankette kullanılan 30 maddelik ölçeğe velilerin verdikleri yanıtlara göre oluşturulan faktör gruplarına ilişkin Normallik Testlerinin sonuçları Tablo 4.11'de sunulmuştur:

Tablo 4.11.
Faktör Gruplarına İlişkin Normallik Testleri

		Eğitim Kalitesi	Okul Olanaklar	Kültür	Ekonomik	Hizmet kalitesi
N	Geçerli veri	840.00	840.00	840.00	840.00	840.00
	Kayıp veri	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Ortalama		4.65	4.32	4.46	4.14	4.38
Standart Sapma		0.31	0.47	0.41	0.75	0.44
Çarpıklık		-0.89	-0.71	-0.85	-0.90	-0.88
Çarpıklık standart hata		0.08	0.08	0.08	0.08	0.08
Basıklık		0.89	0.66	1.05	0.89	1.15
Basıklık standart hata		0.17	0.17	0.17	0.17	0,17

Tablo 4.11'deki çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri her bir faktör için -1 ile +1 arasındadır. Can'a göre Morgan vd. (2004, s. 49) genel geçer bir kural olmak üzere, çarpıklık katsayısının -1 ile +1 arasında değer alması halinde dağılımı normal dağılım olarak kabul etmeyi önermektedirler (Can, 2016, s. 85).

Faktör gruplarının ortalaması 4.39 olarak bulunmuştur. Faktör gruplarının ortalaması tek örneklem t testi serbestlik derecesini hesaplarken kullanılmıştır.

Tablo 4.12'de öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesinin belirleyici rolünün anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Tek örneklem t-testi serbestlik derecesi ise faktör gruplarının ortalamasının 1 eksiğidir ve 3 değeri bulunmuştur.

Tablo 4.12.**Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Eğitim Kalitesinin Önemine İlişkin Tek Örneklem t-testi**

Test Değeri = 3							
N	Ortalama	t	Sd	p	Ortalama Fark	Farkın 95% Güven Aralığı	
	a					Alt	Üst
840	4.65	153.104	839	.000	1.64501	1.6239	1.6661

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesinin belirleyici rolünün anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Örneklem t-testi yapılmıştır ve Tablo 4.12’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.00 < 0.05$ olduğu için anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Yani öğrenci velileri özel okul tercihlerinde eğitim kalitesine önem vermektedirler.

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesine önem vermelerinin demografik özelliklere göre değişip değişmediği incelenmiştir:

Tablo 4.13.**Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi**

	Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi		Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	4.026	0.05	0.42	838	0.68
Varyansların eşit olmaması			0.40	299.94	0.69

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesinin tercih nedeni olmasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.13’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.68 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde cinsiyetleri ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.14.

Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.320	3	0.107	1.205	0.307
Grup içi	73.991	836	0.089		
Toplam	74.311	839			

Öğrenci velilerinin yaşı ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.14'te verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.307 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde yaşları ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.15.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.214	5	0.043	0.439	0.821
Grup içi	81.145	834	0.097		
Toplam	81.358	839			

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.15'de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.821 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim düzeyleri ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.16.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

	Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi		Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	0.394	0.530	0.817	835	0.414
Varyansların eşit olmaması			0.845	286.375	0.399

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesinin tercih nedeni olmasında eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmelerine ilişkin yapılan Bağımsız Örneklem t Testinde (Independent-Samples t Testi) Tablo 4.16’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.530 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.414 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeleri ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.17.

Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.292	7	0.042	0.428	0.885
Grup içi	81.067	832	0.097		
Toplam	81.358	839			

Öğrenci velilerinin çalıştıkları sektör ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.17’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.885 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin

özel okul tercihlerinde çalıştıkları sektör ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.18.

Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.685	4	0.171	1.770	0.133
Grup içi	80.602	833	0.097		
Toplam	81.287	837			

Öğrenci velilerinin aylık gelirleri ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.18’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.133 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde aylık gelirleri ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.19.

Öğrenci Velilerinin Devletin Verdiği Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

	Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi		Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	1.897	0.169	-1.884	838	0.60
Varyansların eşit olmaması			-1.828	362.295	0.68

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesinin tercih nedeni olmasında devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.19’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.169 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.60 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.20.

Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	2.541	6	0.423	4,475	0.000
Grup içi	78.818	833	0.095		
Toplam	81.358	839			

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.20’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki vardır sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde velisi oldukları özel okul kademesi ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında okul kademelerine göre hangi kademelerde anlamlı bir ilişki olduğunu anlamak için yapılan post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 4.21’de sunulmuştur:

Tablo 4.21.

Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Eğitim Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Okul Kademelerine Göre Post-Hoc Testleri Analizi

(I) kademe	(J) kademe	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt Bound	Üst Bound
Anaokulu	İlkokul	-0.05182	0.03189	0.104	-0.1144	0.0108
	Ortaokul	-0.13629	0.03277	0.000	-0.2006	-0.0720
	Anadolu Lisesi	-0.02198	0.05206	0.673	-0.1242	0.0802
	Fen Lisesi	-0.01987	0.05803	0.732	-0.1338	0.0940
	Temel Lise	-0.42469	0.21920	0.053	-0.8549	0.0056
	Diğer Lise	0.15865	0.21920	0.469	-0.2716	0.5889

(I) kademe	(J) kademe	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt Bound	Üst Bound
İlkokul	Anaokulu	0.05182	0.03189	0.104	-0.0108	0.1144
	Ortaokul	-0.08447	0.02473	0.001	-0.1330	-0.0359
	Anadolu Lisesi	0.02984	0.04742	0.529	-0.0632	0.1229
	Fen Lisesi	0.03195	0.05391	0.554	-0.0739	0.1378
	Temel Lise	-0.37286	0.21814	0.088	-0.8010	0.0553
	Diğer Lise	0.21047	0.21814	0.335	-0.2177	0.6386
Ortaokul	Anaokulu	0.13629	0.03277	0.000	0.0720	0.2006
	İlkokul	0.08447	0.02473	0.001	0.0359	0.1330
	Anadolu Lisesi	0.11431	0.04802	0.018	0.0201	0.2086
	Fen Lisesi	0.11642	0.05443	0.033	0.0096	0.2233
	Temel Lise	-0.28840	0.21827	0.187	-0.7168	0.1400
	Diğer Lise	0.29494	0.21827	0.177	-0.1335	0.7234
Anadolu Lisesi	Anaokulu	0.02198	0.05206	0.673	-0.0802	0.1242
	İlkokul	-0.02984	0.04742	0.529	-0.1229	0.0632
	Ortaokul	-0.11431	0.04802	0.018	-0.2086	-0.0201
	Fen Lisesi	0.00211	0.06782	0.975	-0.1310	0.1352
	Temel Lise	-0.40271	0.22199	0.070	-0.8384	0.0330
	Diğer Lise	0.18063	0.22199	0.416	-0.2551	0.6164
Fen Lisesi	Anaokulu	0.01987	0.05803	0.732	-0.0940	0.1338
	İlkokul	-0.03195	0.05391	0.554	-0.1378	0.0739
	Ortaokul	-0.11642	0.05443	0.033	-0.2233	-0.0096
	Anadolu Lisesi	-0.00211	0.06782	0.975	-0.1352	0.1310
	Temel Lise	-0.40481	0.22347	0.070	-0.8434	0.0338
	Diğer Lise	0.17852	0.22347	0.425	-0.2601	0.6171
Temel Lise	Anaokulu	0.42469	0.21920	0.053	-0.0056	0.8549
	İlkokul	0.37286	0.21814	0.088	-0.0553	0.8010
	Ortaokul	0.28840	0.21827	0.187	-0.1400	0.7168
	Anadolu Lisesi	0.40271	0.22199	0.070	-0.0330	0.8384
	Fen Lisesi	0.40481	0.22347	0.070	-0.0338	0.8434
	Diğer Lise	0.58333	0.30760	0.058	-0.0204	10.1871
Diğer Lise	Anaokulu	-0.15865	0.21920	0.469	-0.5889	0.2716
	İlkokul	-0.21047	0.21814	0.335	-0.6386	0.2177
	Ortaokul	-0.29494	0.21827	0.177	-0.7234	0.1335
	Anadolu Lisesi	-0.18063	0.22199	0.416	-0.6164	0.2551
	Fen Lisesi	-0.17852	0.22347	0.425	-0.6171	0.2601
	Temel Lise	-0.58333	0.30760	0.058	-10.1871	0.0204

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında anaokulu velileri ile ortaokul velileri arasındaki ilişkinin

anlamlılık değeri $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.13629 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesi anaokulu velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında ilkokul velileri ile ortaokul velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.001 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.08447 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesi ilkokul velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında ortaokul velileri ile anadolu lisesi velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.018 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.11431 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesi anadolu lisesi velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile eğitim kalitesinin tercih nedeni olması arasında ortaokul velileri ile fen lisesi velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.033 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.11642 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim kalitesi fen lisesi velilerine göre daha önemlidir.

Tablo 4.22.
Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Okulun Olanaklarının Önemine İlişkin Tek Örneklem t-testi

Test Değeri = 3							
N	Ortalama	t	Sd	p	Ortalama Fark	Farkın 95% Güven Aralığı	
						Alt	Üst
840	4.32	81.207	839	0.000	1.31929	1.2874	1.3512

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde okulun olanaklarının belirleyici rolünün anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Örneklem t-testi

yapılmıştır ve Tablo 4.22’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.00 < 0.05$ olduğu için anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Yani öğrenci velileri özel okul tercihlerinde okulun olanaklarına önem vermektedirler.

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde okulun olanaklarına önem vermelerinin demografik özelliklere göre değişip değişmediği incelenmiştir:

Tablo 4.23.

Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi			Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	3.492	0.06	1.765	838	0.78
Varyansların eşit olmaması			1.722	301.71	0.86

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde okulun olanaklarının tercih nedeni olmasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.23’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.06 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.78 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde cinsiyetleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.24.

Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.817	3	0.272	1.230	0.298
Grup içi	185.190	836	0.222		
Toplam	186.008	839			

Öğrenci velilerinin yaşı ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.24’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.298 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde yaşları ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.25.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	2.963	5	0.593	2.700	0.02
Grup içi	183.045	834	0.219		
Toplam	186.008	839			

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.25’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.02 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki vardır sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında eğitim düzeyleri gruplarına göre hangi gruplar arasında anlamlı bir ilişki olduğunu anlamak için yapılan post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 4.26’da sunulmuştur:

Tablo 4.26.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Eğitim Düzeyleri Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi

(I) eğitim düzeyi	(J) eğitim düzeyi	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
İlkokul	Ortaokul	-0.04203	0.10479	0.688	-0.2477	0.1637
	Lise	0.06190	0.08091	0.444	-0.0969	0.2207
	Üniversite	0.10494	0.07678	0.172	-0.0458	0.2556
	Yüksek Lisans	0.20357	0.08333	0.015	0.0400	0.3671
	Doktora ve üstü	0.11648	0.10956	0.288	-0.0986	0.3315
Ortaokul	İlkokul	0.04203	0.10479	0.688	-0.1637	0.2477
	Lise	0.10393	0.08259	0.209	-0.0582	0.2660
	Üniversite	0.14697	0.07855	0.062	-0.0072	0.3011
	Yüksek Lisans	0.24560	0.08496	0.004	0.0788	0.4124
	Doktora ve üstü	0.15851	0.11081	0.153	-0.0590	0.3760
Lise	İlkokul	-0.06190	0.08091	0.444	-0.2207	0.0969
	Ortaokul	-0.10393	0.08259	0.209	-0.2660	0.0582
	Üniversite	0.04304	0.04165	0.302	-0.0387	0.1248
	Yüksek Lisans	0.14167	0.05276	0.007	0.0381	0.2452
	Doktora ve üstü	0.05458	0.08856	0.538	-0.1193	0.2284
Üniversit	İlkokul	-0.10494	0.07678	0.172	-0.2556	0.0458
	Ortaokul	-0.14697	0.07855	0.062	-0.3011	0.0072
	Lise	-0.04304	0.04165	0.302	-0.1248	0.0387
	Yüksek Lisans	0.09863	0.04618	0.033	0.0080	0.1893
	Doktora ve üstü	0.01154	0.08481	0.892	-0.1549	0.1780
Yüksek Lisans	İlkokul	-0.20357	0.08333	0.015	-0.3671	-0.0400
	Ortaokul	-0.24560	0.08496	0.004	-0.4124	-0.0788
	Lise	-0.14167	0.05276	0.007	-0.2452	-0.0381
	Üniversite	-0.09863	0.04618	0.033	-0.1893	-0.0080
	Doktora ve üstü	-0.08709	0.09078	0.338	-0.2653	0.0911
Doktora ve üstü	İlkokul	-0.11648	0.10956	0.288	-0.3315	0.0986
	Ortaokul	-0.15851	0.11081	0.153	-0.3760	0.0590
	Lise	-0.05458	0.08856	0.538	-0.2284	0.1193
	Üniversite	-0.01154	0.08481	0.892	-0.1780	0.1549
	Yüksek Lisans	0.08709	0.09078	0.338	-0.0911	0.2653

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında ilkokul mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.015 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.20357 bulunduğundan dolayı bu fark ilkokul mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani ilkokul mezunu velilerin özel okul tercihlerinde okulun olanakları yüksek lisans mezunu velileri göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında ortaokul mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.004 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.24560 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul mezunu velilerin özel okul tercihlerinde okulun olanakları yüksek lisans mezunu velileri göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında lise mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.007 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.14167 bulunduğundan dolayı bu fark lise mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani lise mezunu velilerin özel okul tercihlerinde okulun olanakları yüksek lisans mezunu velileri göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında üniversite mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.033 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.09863 bulunduğundan dolayı bu fark üniversite mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani üniversite mezunu velilerin özel okul tercihlerinde okulun olanakları yüksek lisans mezunu velileri göre daha önemlidir.

Tablo 4.27.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

		Varyansların Levene Testi	Eşitliği İçin	Bağımsız Örneklem t Testi		
		F	p	t	Sd	p
Varyansların olması	eşit	10.904	0.001	-1.079	835	0.281
Varyansların olmaması	eşit			-0.973	242.265	0.331

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde okulun olanaklarının tercih nedeni olmasında eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmelerine ilişkin yapılan Bağımsız Örneklem t Testinde (Independent-Samples t Testi) Tablo 4.27’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan

verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.001 < 0.05$ çıkması varyansların eşit olmadığını gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.331 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.28.
Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	2.262	7	0.323	1.463	0.177
Grup içi	183.746	832	0.221		
Toplam	186.008	839			

Öğrenci velilerinin çalıştıkları sektör ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.28’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.177 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde çalıştıkları sektör ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.29.
Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.444	4	0.111	0.499	0.736
Grup içi	185.100	833	0.222		
Toplam	185.544	837			

Öğrenci velilerinin aylık gelirleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.29’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

$p: 0.736 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde aylık gelirleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.30.

Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

	Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi		Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	0.546	0.460	-1.357	838	0.175
Varyansların eşit olmaması			-1.313	360.749	0.190

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde okulun olanaklarının tercih nedeni olmasında devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.30’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.460 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.175 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.31.

Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Okulun Olanaklarının Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	1.254	6	0.209	0.942	0.464
Grup içi	184.754	833	0.222		
Toplam	186.008	839			

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.31’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

$p: 0.464 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde velisi oldukları özel okul kademesi ile okulun olanaklarının tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.32.

Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Kültür-İnanç Faktörünün Öneme İlişkin Tek Örneklem t-testi

Test Değeri = 3							
N	Ortalama	t	Sd	p	Ortalama Fark	Farkın 95% Güven Aralığı	
						Alt	Üst
840	4.46	104.140	839	0.000	1.46238	1.4348	1.4899

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörünün belirleyici rolünün anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Örneklem t-testi yapılmıştır ve Tablo 4.32’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.00 < 0.05$ olduğu için anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü önemlidir.

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörüne önem vermelerinin demografik özelliklere göre değişip değişmediği incelenmiştir:

Tablo 4.33.

Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi			Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	5.126	0.02	1.045	838	0.29
Varyansların eşit olmaması			1.001	294.217	0.32

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inancın tercih nedeni olmasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.33’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.02 < 0.05$ çıkması varyansların eşit olmadığını gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.32 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde cinsiyetleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.34.
Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	1.398	3	0.466	2.832	0.037
Grup içi	137.573	836	0.165		
Toplam	138.971	839			

Öğrenci velilerinin yaşı ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.34’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.037 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde yaşları ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrenci velilerinin yaşları ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında yaş gruplarına göre hangi yaş gruplarında anlamlı bir ilişkinin olduğunu anlamak için yapılan post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 4.35’de sunulmuştur:

Tablo 4.35.
Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Yaş Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi

(I) yaş	(J) yaş	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
30’dan	31-40 arası	0.04258	0.04903	0.385	-0.0536	0.1388

küçük	41-50 arası	-0.02228	0.05194	0.668	-0.1242	0.0797
	50'den büyük	-0.13929	0.08907	0.118	-0.3141	0.0355
31-40 arası	30'dan küçük	-0.04258	0.04903	0.385	-0.1388	0.0536
	41-50 arası	-0.06486	0.03141	0.039	-0.1265	-0.0032
	50'den büyük	-0.18186	0.07889	0.021	-0.3367	-0.0270
41-50 arası	30'dan küçük	0.02228	0.05194	0.668	-0.0797	0.1242
	31-40 arası	0.06486	0.03141	0.039	0.0032	0.1265
	50'den büyük	-0.11701	0.08073	0.148	-0.2755	0.0414
50'den büyük	30'dan küçük	0.13929	0.08907	0.118	-0.0355	0.3141
	31-40 arası	0.18186	0.07889	0.021	0.0270	0.3367
	41-50 arası	0.11701	0.08073	0.148	-0.0414	0.2755

Öğrenci velilerinin yaş grupları ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında yaşları 31-40 arasında olan veliler ile yaşları 41-50 arasında olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.039 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.06486 bulunduğundan dolayı bu fark yaşları 41-50 arasında olan veliler lehine anlamlıdır. Yani yaşları 41-50 arasında olan velilerin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü, yaşları 31-40 arasında olan velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin yaş grupları ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında yaşları 31-40 arasında olan veliler ile yaşları 50'den büyük olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.021 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.18186 bulunduğundan dolayı bu fark yaşları 50'den büyük olan veliler lehine anlamlıdır. Yani yaşları 50'den büyük olan velilerin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü, yaşları 31-40 arasında olan velilere göre daha önemlidir.

Tablo 4.36.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	2.353	5	0.471	2.873	0.01
Grup içi	136.618	834	0.164		
Toplam	138.971	839			

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.36’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.01 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki vardır sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim düzeyleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında eğitim düzeyleri gruplarına göre hangi gruplarda anlamlı bir ilişkinin olduğunu anlamak için yapılan post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 4.37’de sunulmuştur:

Tablo 4.37.
Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Eğitim Düzeyleri Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi

(I) eğitim düzeyi	(J) eğitim düzeyi	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	P	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
İlkokul	Ortaokul	0.13458	0.09053	0.137	-0.0431	0.3123
	Lise	0.04300	0.06990	0.539	-0.0942	0.1802
	Üniversite	0.13117	0.06633	0.048	0.0010	0.2614
	Yüksek Lisans	0.18720	0.07199	0.009	0.0459	0.3285
	Doktora ve üstü	0.09076	0.09465	0.338	-0.0950	0.2765
Ortaokul	İlkokul	-0.13458	0.09053	0.137	-0.3123	0.0431
	Lise	-0.09158	0.07135	0.200	-0.2316	0.0485
	Üniversite	-0.00342	0.06786	0.960	-0.1366	0.1298
	Yüksek Lisans	0.05262	0.07340	0.474	-0.0914	0.1967
	Doktora ve üstü	-0.04382	0.09573	0.647	-0.2317	0.1441
Lise	İlkokul	-0.04300	0.06990	0.539	-0.1802	0.0942
	Ortaokul	0.09158	0.07135	0.200	-0.0485	0.2316
	Üniversite	0.08816	0.03598	0.014	0.0175	0.1588
	Yüksek Lisans	0.14420	0.04558	0.002	0.0547	0.2337
	Doktora ve üstü	0.04776	0.07651	0.533	-0.1024	0.1979
Üniversite	İlkokul	-0.13117	0.06633	0.048	-0.2614	-0.0010
	Ortaokul	0.00342	0.06786	0.960	-0.1298	0.1366
	Lise	-0.08816	0.03598	0.014	-0.1588	-0.0175
	Yüksek Lisans	0.05604	0.03989	0.160	-0.0223	0.1343
	Doktora ve üstü	-0.04040	0.07327	0.581	-0.1842	0.1034
Yüksek Lisans	İlkokul	-0.18720	0.07199	0.009	-0.3285	-0.0459
	Ortaokul	-0.05262	0.07340	0.474	-0.1967	0.0914

	Lise	-0.14420	0.04558	0.002	-0.2337	-0.0547
	Üniversite	-0.05604	0.03989	0.160	-0.1343	0.0223
	Doktora ve üstü	-0.09644	0.07843	0.219	-0.2504	0.0575
Doktora ve üstü	İlkokul	-0.09076	0.09465	0.338	-0.2765	0.0950
	Ortaokul	0.04382	0.09573	0.647	-0.1441	0.2317
	Lise	-0.04776	0.07651	0.533	-0.1979	0.1024
	Üniversite	0.04040	0.07327	0.581	-0.1034	0.1842
	Yüksek Lisans	0.09644	0.07843	0.219	-0.0575	0.2504

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında ilkokul mezunu veliler ile üniversite mezunu olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.048 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.13117 bulunduğundan dolayı bu fark ilkokul mezunu olan veliler lehine anlamlıdır. Yani ilkokul mezunu olan velilerin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü üniversite mezunu olan velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında ilkokul mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.009 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.18720 bulunduğundan dolayı bu fark ilkokul mezunu olan veliler lehine anlamlıdır. Yani ilkokul mezunu olan velilerin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü yüksek lisans mezunu olan velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında lise mezunu veliler ile üniversite mezunu olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.014 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.08816 bulunduğundan dolayı bu fark lise mezunu olan veliler lehine anlamlıdır. Yani lise mezunu olan velilerin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü üniversite mezunu olan velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında lise mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.002 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.14420 bulunduğundan dolayı bu fark lise mezunu olan veliler lehine

anlamlıdır. Yani lise mezunu olan velilerin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü yüksek lisans mezunu olan velilere göre daha önemlidir.

Tablo 4.38.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi			Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	14.973	0.000	-1.277	835	0.202
Varyansların eşit olmaması			-1.120	235.425	0.264

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olmasında eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmelerine ilişkin yapılan Bağımsız Örneklem t Testinde (Independent-Samples t Testi) Tablo 4.38’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Levene's Test for Equality of Variances testinde $p: 0.000 < 0.05$ çıkması varyansların eşit olmadığını gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.264 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.39.

Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	2.162	7	0.309	1.878	0.070
Grup içi	136.809	832	0.164		
Toplam	138.971	839			

Öğrenci velilerinin çalıştıkları sektör ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi

(One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.39’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.07 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde çalıştıkları sektör ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.40.

Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.486	4	0.122	0.732	0.570
Grup içi	138.347	833	0.166		
Toplam	138.833	837			

Öğrenci velilerinin aylık gelirleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.40’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.570 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde aylık gelirleri ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.41.

Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi			Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	6.013	0.014	0.644	838	0.519
Varyansların eşit olmaması			0.686	432.257	0.493

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olmasında devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.41’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test

for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.014 < 0.05$ çıkması varyansların eşit olmadığını gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.493 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.42.
Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	2.903	6	0.484	2.962	0.007
Grup içi	136.068	833	0.163		
Toplam	138.971	839			

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.42’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.007 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki vardır sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında okul kademelerine göre hangi kademelerde anlamlı bir ilişki olduğunu anlamak için yapılan post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 4.43’de sunulmuştur:

Tablo 4.43.
Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Kültür-İnanç Faktörünün Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Okul Kademelerine Göre Post-Hoc Testleri Analizi

(I) kademe	(J) kademe	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
Anaokulu	İlkokul	-0.06472	0.04189	0.123	-0.1470	0.0175
	Ortaokul	-0.05620	0.04305	0.192	-0.1407	0.0283
	Anadolu Lisesi	-0.05156	0.06840	0.451	-0.1858	0.0827

	Fen Lisesi	-0.09462	0.07625	0.215	-0.2443	0.0550
	Temel Lise	-0.58906	0.28801	0.041	-10.1544	-0.0238
	Diğer Lise	0.91094	0.28801	0.002	0.3456	10.4762
İlkokul	Anaokulu	0.06472	0.04189	0.123	-0.0175	0.1470
	Ortaokul	0.00852	0.03250	0.793	-0.0553	0.0723
	Anadolu Lisesi	0.01316	0.06231	0.833	-0.1091	0.1355
	Fen Lisesi	-0.02990	0.07083	0.673	-0.1689	0.1091
	Temel Lise	-0.52434	0.28662	0.068	-10.0869	0.0382
	Diğer Lise	0.97566	0.28662	0.001	0.4131	10.5382
Ortaokul	Anaokulu	0.05620	0.04305	0.192	-0.0283	0.1407
	İlkokul	-0.00852	0.03250	0.793	-0.0723	0.0553
	Anadolu Lisesi	0.00464	0.06309	0.941	-0.1192	0.1285
	Fen Lisesi	-0.03842	0.07152	0.591	-0.1788	0.1020
	Temel Lise	-0.53286	0.28679	0.064	-10.0958	0.0301
	Diğer Lise	0.96714	0.28679	0.001	0.4042	10.5301
Anadolu Lisesi	Anaokulu	0.05156	0.06840	0.451	-0.0827	0.1858
	İlkokul	-0.01316	0.06231	0.833	-0.1355	0.1091
	Ortaokul	-0.00464	0.06309	0.941	-0.1285	0.1192
	Fen Lisesi	-0.04306	0.08911	0.629	-0.2180	0.1318
	Temel Lise	-0.53750	0.29168	0.066	-10.1100	0.0350
	Diğer Lise	0.96250	0.29168	0.001	0.3900	10.5350
Fen Lisesi	Anaokulu	0.09462	0.07625	0.215	-0.0550	0.2443
	İlkokul	0.02990	0.07083	0.673	-0.1091	0.1689
	Ortaokul	0.03842	0.07152	0.591	-0.1020	0.1788
	Anadolu Lisesi	0.04306	0.08911	0.629	-0.1318	0.2180
	Temel Lise	-0.49444	0.29362	0.093	-10.0708	0.0819
	Diğer Lise	10.00556	0.29362	0.001	0.4292	10.5819
Temel Lise	Anaokulu	0.58906	0.28801	0.041	0.0238	10.1544
	İlkokul	0.52434	0.28662	0.068	-0.0382	10.0869
	Ortaokul	0.53286	0.28679	0.064	-0.0301	10.0958
	Anadolu Lisesi	0.53750	0.29168	0.066	-0.0350	10.1100
	Fen Lisesi	0.49444	0.29362	0.093	-0.0819	10.0708
	Diğer Lise	10.50000	0.40416	0.000	0.7067	20.2933
Diğer Lise	Anaokulu	-0.91094	0.28801	0.002	-10.4762	-0.3456
	İlkokul	-0.97566	0.28662	0.001	-10.5382	-0.4131
	Ortaokul	-0.96714	0.28679	0.001	-10.5301	-0.4042
	Anadolu Lisesi	-0.96250	0.29168	0.001	-10.5350	-0.3900
	Fen Lisesi	-10.00556	0.29362	0.001	-10.5819	-0.4292
	Temel Lise	-10.50000	0.40416	0.000	-20.2933	-0.7067

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anaokulu velileri ile temel lise velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.041 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.58906 bulunduğundan dolayı bu fark temel lise velileri lehine anlamlıdır. Yani temel lise velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü anaokulu velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anaokulu velileri ile diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.002 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.91094 bulunduğundan dolayı bu fark anaokulu velileri lehine anlamlıdır. Yani anaokulu velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında ilkokul velileri ile diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.001 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.97566 bulunduğundan dolayı bu fark ilkokul velileri lehine anlamlıdır. Yani ilkokul velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında ortaokul velileri ile diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.001 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.96714 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında anadolu lisesi velileri ile diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.001 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.96250

bulunduğundan dolayı bu fark anadolu lisesi velileri lehine anlamlıdır. Yani anadolu lisesi velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında fen lisesi velileri ile diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.001 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 10.00556 bulunduğundan dolayı bu fark fen lisesi velileri lehine anlamlıdır. Yani fen lisesi velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerine göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olması arasında temel lise velileri ile diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velileri arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 10.50000 bulunduğundan dolayı bu fark temel lise velileri lehine anlamlıdır. Yani temel lise velilerinin özel okul tercihlerinde kültür-inanç faktörü diğer lise (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerine göre daha önemlidir.

Tablo 4.44.

Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Ekonomik Faktörlere İlişkin Tek Örneklem t-testi

Test Değeri = 3							
N	Ortalama	t	Sd	p	Ortalama Fark	Farkın 95% Güven Aralığı	
						Alt	Üst
840	4.41	44.488	839	0.000	1.14405	1.0936	1.1945

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlerin belirleyici rolünün anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Örneklem t-testi yapılmıştır ve Tablo 4.44’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.00 < 0.05$ olduğu için anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Yani öğrenci velileri özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlere önem vermektedirler.

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlere önem vermelerinin demografik özelliklere göre değişip değişmediği incelenmiştir:

Tablo 4.45.

Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi			Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	0.529	0.467	0.623	838	0.533
Varyansların eşit olmaması			0.621	310.853	0.535

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlerin tercih nedeni olmasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.45’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.467 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.533 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde cinsiyetleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.46.

Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	1.192	3	0.397	0.714	0.544
Grup içi	464.879	836	0.556		
Toplam	466.070	839			

Öğrenci velilerinin yaşı ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.46’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.544 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel

okul tercihlerinde yaşları ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.47.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	4.147	5	0.829	1.498	0.188
Grup içi	461.923	834	0.554		
Toplam	466.070	839			

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.47’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.188 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim düzeyleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.48.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

	Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi		Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	7.726	0.006	-2.772	835	0.06
Varyansların eşit olmaması			-2.466	238.876	0.014

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlerin tercih nedeni olmasında eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmelerine ilişkin yapılan Bağımsız Örneklem t Testinde (Independent-Samples t Testi) Tablo 4.48’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.006 < 0.05$ çıkması varyansların eşit olmadığını gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.014 < 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır. Tablo 4.49'da görüldüğü üzere bu fark eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeyen veliler lehine anlamlıdır.

Tablo 4.49.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Betimsel Tablosu

Özel okulda okuma	N	Ortalama	Standart sapma	Standart hata
Özel okulda öğrenim görme	175	4.0057	0.86435	0.06534
Özel okulda öğrenim görmeme	662	4.1805	0.70623	0.02745

Tablo 4.50.

Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	3.947	7	0.564	1.015	0.419
Grup içi	462.123	832	0.555		
Toplam	466.070	839			

Öğrenci velilerinin çalıştıkları sektör ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.50'de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.419 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde çalıştıkları sektör ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.51.
Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	4.253	4	1.063	1.919	0.105
Grup içi	461.564	833	0.554		
Toplam	465.816	837			

Öğrenci velilerinin aylık gelirleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.51’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.105 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde aylık gelirleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.52.
Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi			Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	0.010	0.919	1.631	838	0.103
Varyansların eşit olmaması			1.624	379.292	0.105

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde ekonomik faktörlerin tercih nedeni olmasında devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.52’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.919 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.103 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde devletin

vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.53.

Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Ekonomik Faktörlerin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	5.250	6	0.875	1.582	0.149
Grup içi	460.820	833	0.553		
Toplam	466.070	839			

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.53’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.149 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde velisi oldukları özel okul kademesi ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.54.

Öğrenci Velilerinin Özel Okul Tercihlerinde Hizmet Kalitesine İlişkin Tek Örneklem t-testi

Test Değeri = 3							
N	Ortalama	t	Sd	p	Ortalama Fark	Farkın Güven Aralığı Alt Üst	95%
840	4.37	90.792	839	0.000	1.37560	1.3459 1.4053	

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde hizmet faktörünün belirleyici rolünün anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Tek Örneklem t-testi yapılmıştır ve Tablo 4.54’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.00 < 0.05$ olduğu için anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Yani öğrenci velileri özel okul tercihlerinde hizmet kalitesine önem vermektedirler.

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesine önem vermelerinin demografik özelliklere göre değişip değişmediği incelenmiştir:

Tablo 4.55.
Öğrenci Velilerinin Cinsiyeti İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

	Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi		Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	3.107	0.078	0.723	838	0.470
Varyansların eşit olmaması			0.678	286.325	0.498

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesinin tercih nedeni olmasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi) yapılmış ve Tablo 4.55’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.078 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.470 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde cinsiyetleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.56.
Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	2.221	3	0.740	3.878	0.009
Grup içi	159.560	836	0.191		
Toplam	161.781	839			

Öğrenci velilerinin yaşı ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.56’da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.009 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde yaşları ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrenci velilerinin yaşları ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında yaş gruplarına göre hangi yaş gruplarında anlamlı bir ilişkinin olduğunu anlamak için yapılan post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 4.57’de sunulmuştur:

Tablo 4.57.
Öğrenci Velilerinin Yaşı İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Yaş Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi

(I) yaş	(J) yaş	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
30’dan küçük	31-40 arası	0.00400	0.05280	0.940	-0.0996	0.1076
	41-50 arası	-0.08416	0.05593	0.133	-0.1939	0.0256
	50’dan büyük	-0.20379	0.09593	0.034	-0.3921	-0.0155
31-40 arası	30’dan küçük	-0.00400	0.05280	0.940	-0.1076	0.0996
	41-50 arası	-0.08816	0.03383	0.009	-0.1546	-0.0218
	50’dan büyük	-0.20779	0.08496	0.015	-0.3746	-0.0410
41-50 arası	30’dan küçük	0.08416	0.05593	0.133	-0.0256	0.1939
	31-40 arası	0.08816	0.03383	0.009	0.0218	0.1546
	50’dan büyük	-0.11963	0.08694	0.169	-0.2903	0.0510
50’dan büyük	30’dan küçük	0.20379	0.09593	0.034	0.0155	0.3921
	31-40 arası	0.20779	0.08496	0.015	0.0410	0.3746
	41-50 arası	0.11963	0.08694	0.169	-0.0510	0.2903

Öğrenci velilerinin yaş grupları ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında yaşları 30’dan küçük olan olan veliler ile yaşları 50’dan büyük olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.034 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.20379 bulunduğundan dolayı bu fark yaşları 50’dan büyük olan veliler lehine anlamlıdır. Yani yaşları 50’dan büyük olan velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi yaşları 30’dan küçük olan velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin yaş grupları ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında yaşları 31-40 arası olan olan veliler ile yaşları 41-50 arası olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.009 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.08816 bulunduğundan dolayı bu fark yaşları 41-50 arası olan veliler lehine anlamlıdır. Yani yaşları 41-50 arası olan velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi yaşları 31-40 arası olan velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin yaş grupları ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında yaşları 31-40 arası olan veliler ile yaşları 50'den büyük olan veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.015 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri -0.20779 bulunduğundan dolayı bu fark yaşları 50'den büyük olan veliler lehine anlamlıdır. Yani yaşları 50'den büyük olan velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi yaşları 31-40 arası olan velilere göre daha önemlidir.

Tablo 4.58.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	6.831	5	1.366	7.354	0.000
Grup içi	154.950	834	0.186		
Toplam	161.781	839			

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.58'de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında eğitim düzeyleri gruplarına göre hangi gruplarda anlamlı bir ilişkinin olduğunu anlamak için yapılan post-hoc testlerinin sonuçları Tablo 4.59'da sunulmuştur:

Tablo 4.59.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Düzeyleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Eğitim Düzeyleri Gruplarına Göre Post-Hoc Testleri Analizi

(I) eğitim düzeyi	(J) eğitim düzeyi	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
İlkokul	Ortaokul	-0.01071	0.09641	0.912	-0.1999	0.1785
	Lise	0.03629	0.07444	0.626	-0.1098	0.1824
	Üniversite	0.17813	0.07064	0.012	0.0395	0.3168
	Yüksek Lisans	0.27587	0.07667	0.000	0.1254	0.4264
	Doktora ve üstü	0.18043	0.10080	0.074	-0.0174	0.3783

(I) eğitim düzeyi	(J) eğitim düzeyi	Ortalama fark (I-J)	Standart hata	p	95% Güven Aralığı	
					Alt	Üst
Ortaokul	İlkokul	0.01071	0.09641	0.912	-0.1785	0.1999
	Lise	0.04700	0.07598	0.536	-0.1021	0.1961
	Üniversite	0.18884	0.07227	0.009	0.0470	0.3307
	Yüksek Lisans	0.28658	0.07817	0.000	0.1332	0.4400
	Doktora ve üstü	0.19114	0.10195	0.061	-0.0090	0.3913
Lise	İlkokul	-0.03629	0.07444	0.626	-0.1824	0.1098
	Ortaokul	-0.04700	0.07598	0.536	-0.1961	0.1021
	Üniversite	0.14184	0.03832	0.000	0.0666	0.2171
	Yüksek Lisans	0.23958	0.04854	0.000	0.1443	0.3349
	Doktora ve üstü	0.14415	0.08148	0.077	-0.0158	0.3041
Üniversite	İlkokul	-0.17813	0.07064	0.012	-0.3168	-0.0395
	Ortaokul	-0.18884	0.07227	0.009	-0.3307	-0.0470
	Lise	-0.14184	0.03832	0.000	-0.2171	-0.0666
	Yüksek Lisans	0.09774	0.04249	0.022	0.0143	0.1811
	Doktora ve üstü	0.00230	0.07803	0.976	-0.1509	0.1555
Yüksek Lisans	İlkokul	-0.27587	0.07667	0.000	-0.4264	-0.1254
	Ortaokul	-0.28658	0.07817	0.000	-0.4400	-0.1332
	Lise	-0.23958	0.04854	0.000	-0.3349	-0.1443
	Üniversite	-0.09774	0.04249	0.022	-0.1811	-0.0143
	Doktora ve üstü	-0.09544	0.08352	0.254	-0.2594	0.0685
Doktora ve üstü	İlkokul	-0.18043	0.10080	0.074	-0.3783	0.0174
	Ortaokul	-0.19114	0.10195	0.061	-0.3913	0.0090
	Lise	-0.14415	0.08148	0.077	-0.3041	0.0158
	Üniversite	-0.00230	0.07803	0.976	-0.1555	0.1509
	Yüksek Lisans	0.09544	0.08352	0.254	-0.0685	0.2594

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında ilkokul mezunu veliler ile üniversite mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.012 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.17813 bulunduğundan dolayı bu fark ilkokul mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani ilkokul mezunu velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi üniversite mezunu velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında ilkokul mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.27587 bulunduğundan dolayı bu fark ilkokul mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani ilkokul mezunu velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi yüksek lisans mezunu velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında ortaokul mezunu veliler ile üniversite mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.009 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.18884 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul mezunu velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi üniversite mezunu velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında ortaokul mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.28658 bulunduğundan dolayı bu fark ortaokul mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani ortaokul mezunu velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi yüksek lisans mezunu velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında lise mezunu veliler ile üniversite mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.14184 bulunduğundan dolayı bu fark lise mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani lise mezunu velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi üniversite mezunu velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında lise mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.000 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.23958 bulunduğundan dolayı bu fark lise mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani lise mezunu velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi yüksek lisans mezunu velilere göre daha önemlidir.

Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında üniversite mezunu veliler ile yüksek lisans mezunu veliler arasındaki ilişkinin anlamlılık değeri $p: 0.022 < 0.05$ olduğu için anlamlı bir fark vardır. Mean Difference değeri 0.09774 bulunduğundan dolayı bu fark üniversite mezunu velileri lehine anlamlıdır. Yani üniversite mezunu velilerin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesi yüksek lisans mezunu velilere göre daha önemlidir.

Tablo 4.60.

Öğrenci Velilerinin Eğitim Hayatlarının Herhangi Bir Kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) Özel Okulda Öğrenim Görmeleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi			Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	18.081	0.000	-2.024	835	0.043
Varyansların eşit olmaması			-1.769	234.729	0.078

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesinin tercih nedeni olmasında eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmelerine ilişkin yapılan Bağımsız Örneklem t Testinde (Independent-Samples t Testi) Tablo 4.60'da verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.000 < 0.05$ çıkması varyansların eşit olmadığını gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.078 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.61.

Öğrenci Velilerinin Çalıştıkları Sektör İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.467	7	0.067	0.344	0.933
Grup içi	161.314	832	0.194		
Toplam	161.781	839			

Öğrenci velilerinin çalıştıkları sektör ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.61’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.933 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde çalıştıkları sektör ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.62.

Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	0.103	4	0.026	0.133	0.970
Grup içi	161.646	833	0.194		
Toplam	161.750	837			

Öğrenci velilerinin aylık gelirleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.62’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.970 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde aylık gelirleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.63.

Öğrenci Velilerinin Devletin Vermiş Olduğu Özel Okul Desteğini Alıp-Almamaları İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi

	Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi		Bağımsız Örneklem t Testi		
	F	p	t	Sd	p
Varyansların eşit olması	0.780	0.377	0.379	838	0.705
Varyansların eşit olmaması			0.389	401.463	0.697

Öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde hizmet kalitesinin tercih nedeni olmasında devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre anlamlı bir ilişki olup olmadığını anlamak için Bağımsız Örneklem t Testi (Independent-Samples t Testi)

yapılmış ve Tablo 4.63’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. Normal dağılımda olan verilerin ayrıca Varyansların Eşitliği İçin Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) yapılmıştır. $p: 0.377 > 0.05$ çıkması varyansların eşit olduğunu gösterir.

t testi anlamlılık değeri olan $p: 0.705 > 0.05$ çıktığı için ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir diyebiliriz. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde devletin vermiş olduğu özel okul desteğini alıp almamalarına göre hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 4.64.

Öğrenci Velilerinin Velisi Oldukları Özel Okul Kademesi İle Hizmet Kalitesinin Tercih Nedeni Olmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplar arası	1.155	6	0.192	0.998	0.425
Grup içi	160.626	833	0.193		
Toplam	161.781	839			

Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını anlamak için Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way Anova) testi yapılmış ve Tablo 4.64’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. $p: 0.425 > 0.05$ olduğu için anlamlı bir ilişki yoktur sonucuna varılmıştır. Yani öğrenci velilerinin özel okul tercihlerinde velisi oldukları özel okul kademesi ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olması arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

BÖLÜM V: SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada verilerden elde edilen bulgular sonucunda özel okul velilerinin okul tercihinde eğitim kalitesini, okulun olanaklarını, kültür-inanç faktörünü, ekonomik faktörleri ve hizmet kalitesini önemsedikleri bulunmuştur. Veliler hızla değişen koşullarda çocuklarını tam donanımlı şekilde geleceğe hazırlamayı istemektedirler. Araştırmadan elde edilen sonuçlar veli beklentilerinin yüksek olduğu, seçenekler ve imkanlar çoğaldıkça en iyiyi elde etmek için velilerin daha seçici olduğu şeklinde ifade edilebilir.

5.1. Araştırmadan Elde Edilen Sonuçlar

1. Öğrenci velilerinin özel okulları tercihinde eğitim kalitesinin tercih nedeni olmasının yüksekliğine ilişkin bulgularda ortaokul velilerinde anaokulu, ilkokul, anadolu lisesi ve fen lisesi velilerine oranla belirgin bir fark gözükmemektedir. Bunun nedeni ortaokul son sınıfta girilen merkezi sınav ve bu sınavdan alınacak puanla yüksek puanla öğrenci alan liselere yerleşebilmek olabilir. Veliler eğitim kalitesi yüksek bir ortaokulu, eğitim kalitesi yüksek ve yüksek puanla girilen bir lise için alt yapı dolayısıyla üniversite sınavı için kuvvetli bir hazırlık şeklinde görüyor olabilirler. Anaokulu ve ilkokul velilerinin ortaokul velilerine göre özel okul tercihinde eğitim kalitesinin daha düşük bir tercih unsuru olması da aynı sebep olabilir. Ayrıca öğrencilerin ergenlik dönemi de ortaokul sınıflarına denk geldiği için veliler çocuklarının ergenlik nedeniyle yaşayabilecekleri sıkıntıları, ruh halleri değişimlerini de düşünüp bu süreci en sağlıklı şekilde atlatmak adına eğitim kalitesi yüksek bir okulu tercih etmek isteyebilirler.
2. Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile okulun olanaklarının tercih nedeni olmasına ilişkin bulgularda yüksek lisans mezunu velilerin ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve hatta üniversite mezunu velilere nazaran daha az önem verdikleri görülmüştür. Bunun nedeni yüksek lisans mezunu velilerin çocuklarına okulun olanaklarını hatta belki de daha iyilerini okuldan beklemeden dışarıdan kendisinin sağlayabileceği düşüncesi olabilir.

3. Öğrenci velilerinin yaşı ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara yaş düzeyi yükseldikçe kültür-inanç faktörüne verilen önemin arttığı görülmüştür. Bunun nedeni değişen toplum yapısının bireylerde meydana getirdiği çekinceler olabilir. Belli bir yaştan üzerindeki bireylerin kendi yetişme ortamları daha sıcak, geniş ailede yetişme, toplumun samimi yapısı ve toplumsal kuralların yaşanılarak öğrenilmesi şeklindeyken kendi çocuklarının sanal dünyanın etkisinde, arkadaşlık hatta aile bağlarının bile zayıfladığı bir ortamda büyüdüğünü görmesi özel okul tercih ederken kültür-inanç faktörünün belirgin bir öneme sahip olmasını sağlıyor olabilir. Ayrıca okulun kurucusunun kimliğinin ve kuruluş misyonunun da okulun çocuklara kazandıracakları değerler açısından önemli olduğunu düşündürüyor olabilir.
4. Öğrenci velilerinin velisi oldukları özel okul kademesi ile kültür-inanç faktörünün tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara diğer lise türleri (sosyal bilimler lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi vb.) velilerinin anaokulu, ilkokul, ortaokul, anadolu lisesi, fen lisesi ve temel lise velilerine göre daha az önem verdiği görülmüştür. Bunun nedeni velilerin çocukları için yetenek gelişimlerine daha fazla önem vermeleri olabilir.
5. Öğrenci velilerinin eğitim hayatlarının herhangi bir kademesinde (üniversite ve üzeri hariç) özel okulda öğrenim görmeleri ile ekonomik faktörlerin tercih nedeni olması arasında özel okulda öğrenim görmeyen veliler lehine fark bulunmuştur. Bunun nedeni özel okulda öğrencilik yapmış bir veli eğitim için ücretsiz eğitim almak varken eğitime ödenen ücret normal gelebilir. Fakat öğrencilik hayatının hiçbir döneminde eğitim için ücret ödememiş bir veli için ekonomik faktörler bir tercih unsuru olabilir. Ayrıca özel okulda öğrencilik yapmış bir velinin sosyoekonomik statüsü özel okul tercihinde ekonomik faktörlerin neden olmamasını sağlayabilir.
6. Öğrenci velilerinin yaşı ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara yaş grupları yükseldikçe verilen önemin gittikçe arttığı bulunmuştur. Bunun nedeni yaş ilerledikçe velilerin işlerinde mesuliyetler arttığı için çocuğuna ayırdığı zaman azaldığından ötürü hizmetleri okuldan beklemesi olabilir.

7. Öğrenci velilerinin eğitim düzeyleri ile hizmet kalitesinin tercih nedeni olmasına ilişkin bulgulara ilkökul mezunu, ortaokul mezunu ve lise mezunu velilerin, üniversite ve yüksek lisans mezunu velilere göre hizmet kalitesine daha fazla önem verdikleri görülmüştür. Bunun nedeni kendi eğitimlerinin çocuklarını en iyi şekilde yetiştirmek için yeterli olmadığını düşünmeleri olabilir.

5.2. Özel Okul Sahibi ve Yöneticilerine Öneriler

1. Özel okul sahipleri ve yöneticileri velilerin talep ve beklentilerini iyi anlamalı ve yerine getirmeye çalışmalıdır.
2. Özel okullar verdikleri eğitimlerin kalitesini, fiziki yapılarını, öğrencilere sundukları olanaklarını detaylıca gözden geçirmeli ve en önemlisi kurumlarının bir ticarethane değil hizmet sektörünün önemli bir unsuru olduğunu hiç unutmamalıdır.
3. Velilerin bilinç düzeyi yükseldikçe özel okullardan haklı talepleri artacaktır. Günümüzün kuvvetli rekabet dünyasında var olmak isteyen kurumlar velilerden talep gelmeden önce düşünmeli ve yerine getirmelidirler.
4. Özellikle ekonomik gerekçelerle okullarda atılacak adımların öğrenciler ve dolayısıyla velide bulacağı yansıma muhakkak göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Unutulmamalıdır ki, günümüzün hızlı ve yaygın iletişim ağlarında memnuniyette, memnuniyetsizlikte çok hızlı yayılmaktadır.
6. Özel okul sahipleri ve yöneticileri tarafından kurumlarının iyiliği için iyi niyetle alınmak istenen ekonomik tedbirlerin kısa vadede kazandıracaklarının yanında uzun vadede kurumun prestijinden, toplumsal algısından, kuruluş ve varoluş misyonuna uymadığından ve hatta kendisine emanet edilmiş olan öğrencilerin en değerli zamanları olan yetişme çağlarından kaybettirdiklerinden ötürü oluşabilecek daha büyük zararlar iyi hesap edilmelidir.
7. Velilerin okuldaki eğitim kadar önemli gördükleri hizmet kalitesi yani temizlik, güvenlik ve servis hizmetleri, işlerin yapılış biçimi, kurulan iletişimin kalitesi hiç bitmeyen bir süreklilikle iyileştirilmelidir.
8. Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri özellikle yeni açılma talebinde olan özel okullara vereceği izinlerde bu araştırmadan yola çıkarak bazı koşullar getirebilir. Milli

sermaye olan özel okul yatırımlarının fizibilite planları ile birlikte yapılması bir öneri olabilir. Eğer planlama yeterli değilse milli sermayenin heba olmaması için özel okulun açılmasına izin verilmeyebilir.

5.3. Araştırmacılara Öneriler

1. Özel okullar sektörü büyüme trendinde olan bir sektördür. Bu araştırmanın özel okul açacaklara ve özel okul sahipleri ve yöneticilerine rehberlik etmesi bakımından daha önce araştırma yapılmamış illere göre yapılması önerilir. Çünkü sonuçlar her bir ilin ihtiyaçlarına, beklentilerine göre farklılık gösterebilir.
2. Nicelik bakımından artma eğiliminde olan özel meslek liselerini tercih eden velilere yapılabilir.
3. Özel okullar arasında okul nakli olmuş velilere yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkalın, A. (1989). Özel ve Devlet Liselerinde Veli Beklentilerinin Örgütsel ve Yönetsel Boyutları, *Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı. 4, s. 85-91.
- Adem, M. (2008). *Eğitim Planlaması*, Ekinoks Yayınları, Ankara.
- Afşar, M. (2009). Türkiye’de Eğitim Yatırımları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt. 9, Sayı/No. 1, s. 85-98.
- Akhan, A. (2009). *Velilerin Özel İlköğretim Okullarından Beklentileri ve Beklentilerinin Karşılanma Düzeyleri: İstanbul Avrupa Yakası Örneği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akın, F., Şimşek, O. ve Erdem, F. (2007). Türkiye’de Eğitim Sorunu, Toplumsal Aktörlere Göre Eğitim Sorunlarına Bakış, Ankara: *Türk Eğitim Sen Yayınları*.
- Alpaydın, Y. (2008). Türkiye’de Yoksulluk ve Eğitim İlişkileri. *İLEM*, Sayı. 3, s. 49-64.
- Altıntaş, M. E. (2015). Batı Avrupa’da Özel Müslüman Okullarının Karşılaştıkları Sorunlar: İngiltere, Hollanda ve Fransa Örneği, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt. 12, No. 30, s. 69-103.
- Avcı, N. (2015). *Özel Okul Teşviğinden Özel Okulda Kayıtlı Olan Öğrenciler de Yararlanabilecek*. <http://www.egitimvegelecek.com/?p=15475>, erişim tarihi. 28.12.2016.
- Aydın, M. Z. (2004). Avrupa Birliği Ülkelerinde Din Eğitimi ve Türkiye İle Karşılaştırılması, *Diyanet Avrupa Dergisi*, Sayı. 68.
- Bakioğlu, A. ve Sarıkaya, A. K. (2015). *Eğitimde Özelleştirme*, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Berberoğlu, G. ve Kalender, İ. (2005). Öğrenci Başarısının Yıllara, Okul Türlerine, Bölgelere Göre İncelenmesi: ÖSS ve PISA Analizi, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4, (7), s. 21-35.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Yayınları, 9. Baskı.
- Can, A. (2016). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, Pegem Akademi, 4. Baskı.
- Can, Ö. (2012). *İngiltere Eğitim Sistemi*. Demirel, Ö. (Ed.). Gelecek İçin Eğitim, Pegem Yayıncılık.
- Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt. 13, No. 1, s. 55 - 66.
- Çelik, Z., Coşkun, İ. ve Görmez, M. (2014). *2014'te Eğitim, 2014'te Türkiye*, SETA.
- Çelikten, S. B. (2010). *Özel Okul Velilerinin Okul Tercihlerini Etkileyen Faktörler*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, O. (2015). Küreselleşmenin Eğitimin Farklı Boyutları Üzerindeki Etkileri, *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt. 1, Sayı. 1.
- Çobanoğlu, A. (2011). *Resmi ve Özel İlköğretim Okullarının Okul İmajının Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çokgezen, M. ve Terzi, N. (2008). Türkiye’de Devletin Eğitime Müdahalesinin Yeterli Gerekçesi Var mı? *Liberal Düşünce*, Sayı. 49.
- Demir, Z. (2000). *Öğrenci Velilerinin Beklentileri Açısından Özel ve Resmi İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması, Niğde İl Örneği*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dikbaş, İ. (2008). *Veli Beklentileri ve Karşılama Düzeyleri: Özel Vakıf Okulları Örneği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dikkaya, M. ve Özyakışır, D. (2006). Küreselleşme ve Bilgi Toplumu: Eğitimin Küreselleşmesi ve Neo-Liberal Politikaların Etkileri, *Kafkas Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler*, Cilt. 3, Sayı. 9, s. 155-176.

- Emek, U. (2009). Karşılaştırmalı Perspektiften Kamu Özel İşbirlikleri: Avrupa Topluluğu ve Türkiye, *Rekabet Dergisi*, 10(1): 7-53.
- Erbay, Y. (1999). Fransa’da İdari Sistemler ve Yerel Yönetimler, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt. 8, s. 58-74.
- Ercan, İ. ve Kan, İ. (2004). Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik, *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 30 (3). s. 211-216.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt. 16, Sayı. 3, s. 399-431.
- Eser, E. (2014). Küreselleşme Süreci ve Eğitime Etkisi, *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ISSN: 2147-7655, Cilt. 2, Sayı. 2.
- Eurydice Raporu (2014). Avrupa’da Okulların Finansmanı, [http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/170 TR.pdf](http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/170_TR.pdf) , erişim tarihi: 09.12.2016.
- Eurydice (2016a). United Kingdom. Organisation of Private Education, [https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/United-Kingdom England: Organisation_of_Private_Education](https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/United-Kingdom-England:Organisation_of_Private_Education), erişim tarihi: 07.12.2016.
- Eurydice (2016b). Finland. Organisation of Private Education, https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Finland:Organisation_of_Private_Education, erişim tarihi: 07.12.2016.
- Eurydice (2016c). France. Organisation of Private Education, https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/France:Organisation_of_Private_Education, erişim tarihi: 08.12.2016.
- Gülan, C. (2016). *Özel Okul Sayısı 3 Yılda %100 arttı*, <http://www.trthaber.com/haber/egitim/ozel-okul-sayisi-3-yilda-yuzde-100-artti-244589.html>, erişim tarihi: 25.12.2016.
- Gülsoy, E. ve Koca, E. (2012). *ABD Ülke Raporu*, T.C. Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü Ülke Masaları 1 Dairesi Amerika Şubesi.

- Gültekin, M. ve Anagün, Ş. S. (2006). Avrupa Birliğinin Eğitimde Kaliteyi Belirleyici Alan ve Göstergeleri Açısından Türk Eğitim Sisteminin Durumu, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 145-170.
- Güngör, G. ve Göksu A. (2013). Türkiye’de Eğitim Finansmanı ve Ülkelerarası Bir Karşılaştırma, *Manisa: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt. 20, s. 59-72.
- Gürbüz, E. (2005). Devlet ve Özel İlköğretim Okullarında Hizmet Kalitesinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7/1, s. 97-119.
- Hesapçioğlu, M., Durmuş, A. ve Başaran, G. (1998). Özel Öğretim Kurumlarının Öğrenci Çekme Politikaları - Bir Ön Araştırma. *İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı 10, s. 139-162.
- Hesapçioğlu, M. ve İnandı, Y. (2008). *Eğitim Finansmanı: Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Karşılaştırmalı Bir Çalışma*, TÖDER Yayınları.
- Hesapçioğlu, M. ve Nohutçu, A. (1999). Velilerin Özel Okul Tercihlerini Etkileyen Faktörler ve Özel Okulların Reklam Stratejileri, *İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı. 11, s. 183-202.
- İlgar, L. (2014). Özel Okul ve Devlet Okulunda Görev Yapmış Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Farklılıklara İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Çalışma, *İstanbul: Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt. 11, Sayı. 22, s. 259-285.
- İnal, K. (2013). Türkiye’de Büyük Burjuvazi ve Eğitim, Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği’nin Eğitim Raporlarının Eleştirel Analizi, *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, Cilt. 11, Sayı. 42, s. 27-64.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları, 21. Baskı.
- Karataş, M. ve Çankaya E. (2010). İktisadi Kalkınma Sürecinde Beşeri Sermayeye İlişkin Bir İnceleme, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl. 2, Sayı. 3.

- Kaya, Ş. (2012). *İlköğretim 1.Kademe Öğrenci Velilerinin Okuldan Beklentileri ve Beklentilerinin Karşılama Düzeyi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keskin, H. D. ve Turna, G. B. (2010). Ailelerin Devlet ya da Özel Okul Tercihlerini Etkileyen Faktörler: Rize Örneği, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt. 19, Sayı. 2, s. 411-426.
- Konak, Ö. A. (2011). *Türkiye'nin İlk ve Tek Öğrenci İzleme Sistemi Cito'dan*, <http://www.egitimtercihi.com/egitimteknolojileri/503-tuerkiyenin-ilk-ve-tek-oegrenci-izleme-sistemi-citodan.html>, erişim tarihi. 21.12.2016
- Kulaksızoğlu, A., Çakar, M. ve Dilmaç, M. (1999). Türkiye'de Özel Okullar Hakkındaki Tutumla İlgili Bir Araştırma, *İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı. 11, s. 233-246.
- Küçük, M. (2009). Türkiye'nin 2023 Eğitim Vizyonu, *Özel Okullar Birliği Derneği Antalya Sempozyumu*, s. 197-204.
- MEB (2010). *Milli Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı*, http://sgb.meb.gov.tr/Str_yon_planlama_V2 / MEBStratejikPlan.pdf, erişim tarihi: 24.12.2016.
- MEB (2014a). *Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, Özel Okullarda Öğrenim Görecek Öğrencilere Verilecek 'Eğitim Ve Öğretim Desteği'ne İlişkin Sıkça Sorulan Sorular ve Cevapları*, http://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_08/14041905_destekskasorulan_sorular.pdf, erişim tarihi: 28.12.2016.
- MEB (2014b). *Milli Eğitim Bakanlığı 2014-2015 Stratejik Planı*, <http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-istatistikleri-orgun-egitim-2014-2015/icerik/153>, erişim tarihi: 08.12.2016.
- MEB (2015a). *Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planı*, <http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-bakanligi-2015-2019-stratejik-plani> yayınlanmıştır/icerik/181, erişim tarihi: 24.12.2016.

- MEB (2015b). *Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2016 İstatistikleri*, <http://sgb.meb.gov.tr/www/mill-egitim-istatistikleri-yayimlanmistir-orgun-egitim-2015-2016/icerik/233>, erişim tarihi: 25.12.2016.
- MEB (2016a). *Milli Eğitim Bakanlığı, 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu*, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5580.pdf>, erişim tarihi: 18.12.2016.
- MEB (2016b). *Milli Eğitim Bakanlığı İstatistikleri*, <http://sgb.meb.gov.tr/>, erişim tarihi: 17.12.2016
- Mermertaş, M. F. (2014). *Özel Eğitim Kurumlarının Tercih Nedenleri İle Öğrencilerin Memnuniyeti Arasındaki İlişki: Şırnak Örneği*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- National Statics, (2014). <https://www.gov.uk/government/statistics/schools-pupils-and-their-characteristics-january-2014>, erişim tarihi: 08.12.2016.
- OECD (2014). Share of enrolment by type of institution, http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=EAG_ENRL_SHARE_INST, erişim tarihi: 07.12.2016.
- ÖSYM (2013). *ÖSYM Faaliyet Raporu 2013*, <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/Genel/2013OSYMFaaliyetRaporu18072014.pdf>, erişim tarihi: 11.12.2016.
- ÖSYM (2015). *ÖSYM Faaliyet Raporu 2015*, <http://www.osym.gov.tr/TR,12684/osym-2015-yili-faaliyet-raporu.html>. erişim tarihi: 17.12.2016.
- PISA, (2003). OECD PISA 2003 Araştırmasının Türkiye İle İlgili Sonuçları, EARGED2005. http://yegitek.meb.gov.tr/dosyalar/PISA/PISA_2003_Ulusal_Nihai.pdf, erişim tarihi: 17.01.2016.
- Project Atlas USA, (2016). Institute of International Education, http://www.iie.org/Services/Project-Atlas/United-States/International-Students-In-US#.WE_oo7KLTX5, erişim tarihi: 13.12.2016.

- Resmi Gazete, (2014). Milli Eğitim Bakanlığı 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5580.pdf>, erişim tarihi: 24.12.2016.
- Sarıçay, N. (2012). Türkiye’de Eğitim Sektörünün Sorunları, Eğitimin Ekonomik Boyutları ve Çözümleri, *İzmir: İzmir Ticaret Odası, Ar&Ge Bülteni*, s. 23-27.
- Seyfullahoğlu, A. (2012). Ailelerin Anaokullarından Beklentileri Üzerine Bir Araştırma, *İstanbul: Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı. 2.
- Şahan M. A. (2011). *İlköğretim Okullarında Öğrencisi Olan Velilerin Yönetici ve Öğretmenlerden Beklentileri*, Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, C. ve İvrendi, A. (2014). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri, *Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı .(29) 2, S. 240-254.
- Tuzcu, G. (2004). Eğitimin Finansman Gerekleri ve Boyutları, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 163, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/163/tuzcu.htm, erişim tarihi: 17.01.2016.
- TÜİK (2015). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21584>, erişim tarihi: 13.12.2016.
- TÜİK (2016). Anahtar Göstergeler, İşgücü İstatistikleri, <http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=21575>, erişim tarihi: 25.12.2016.
- Türkiye Cumhuriyeti 58. Hükümet Programı, (2002). <https://www.akparti.org.tr/upload/documents/58inci-hukumet-programi.pdf>, erişim tarihi: 25.12.2016.
- Türkiye Cumhuriyeti 59. Hükümet Programı, (2003). <https://www.akparti.org.tr/upload/documents/59uncu-hukumet-programi.pdf>, erişim tarihi: 13.12.2016.

- Türkiye Cumhuriyeti 65. Hükümet Programı, (2016). <https://www.akparti.org.tr/site/haberler/65.-hukumet-programi/84149#1>, erişim tarihi: 13.12.2016.
- Türkiye Eğitim Meclisi Raporu, (2014). Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yayınları, Yayın No: 2015/244
- Türkmen, F. (2002). *Eğitimin Ekonomik ve Sosyal Faydaları ve Türkiye’de Eğitim Ekonomik Büyüme İlişkisinin Araştırılması*, Devlet Planlama Teşkilatı, Uzmanlık Tezi.
- UNDP (2014). *Human Development Report*, <http://hdr.undp.org/en/2015-report/download>, erişim tarihi: 09.12.2016.
- U.S. Embassy Ankara, (2016). ABD Ankara Büyükelçiliği, Amerikan Ekonomisinin Ana Hatları, <http://www.usemb-ankara.org.tr/ABDAnaHatlar/Ekonomi.htm>, erişim tarihi: 12.12.2016
- Ünal, M. (2012). Bilgi Çağında Değişim ve Liderlik, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt XXXII, Sayı. I, s. 297-310. <http://dosya.marmara.edu.tr/ikf/iib-dergi/2012-1/15-unal.pdf>, erişim tarihi: 07.12.2016.
- Wikipedia, (2016), *Education in England*, https://en.wikipedia.org/wiki/Education_in_England#Independent_schools, erişim tarihi: 30.12.2016.
- Yirci, R. ve Kocabaş, İ. (2013). Sayfa. 1526, Eğitimde Özelleştirme Tartışmaları: Kavramsal Bir Analiz, *Ankara: Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/8*, page 1523-1539.
- Yirci, R. ve Kocabaş, İ. (2014). Eğitim Finansmanında Özel Okulların Rolü ve Alternatif Bir Model Olarak Sözleşmeli Okullar, *1.Eğitim Kongresi, Antalya*.

EKLER

Ek 1: Veli Anket Formu

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARININ TERCİH NEDENLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ ANKETİ

Özel eğitim kurumlarının tercih edilmesi nedenleri ve öğrencilerin memnuniyet düzeylerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırma yüksek lisans tezinin uygulaması ile ilgilidir. Bilimsel amaçla kullanılacaktır. Sorulara vereceğiniz samimi cevaplar araştırma sonuçlarını etkileyecektir. Zaman ayırdığınız için teşekkürler.

Mehmet Fatih MERMERTAŞ

THK Üniversitesi Sos. Bil.Enst.

Yüksek Lisans Öğrencisi

Aşağıdaki sorularda size uygun olan seçeneği (x) şeklinde işaretleyiniz:

1. Yaşınız ☐ 30 yaşından küçük ☐ 31-45 arası ☐ 46 yaş ve üstü
2. Cinsiyetiniz ☐ Bayan ☐ 31-45 arası
3. Mesleğiniz ☐ Memur ☐ İşçi
☐ Özel sektör-Serbest Meslek ☐ Çalışmıyor
4. Aylık Geliriniz ☐ 2000 TL'den az ☐ 2001-4000 Tl
☐ 4000-10000 TL ☐ 10000 TL'den fazla
5. Eğitiminiz ☐ İlkokul ☐ Ortaokul
☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü

Özel eğitim kurumlarının tercih edilmesinde önemli olarak görülecek bazı faktörler aşağıda verilmiştir. Bu faktörlerin özel eğitim kurumunu tercihinizdeki etkisini dikkate alarak verilen maddeleri önem düzeyine göre aşağıdaki gibi derecelendiriniz.

1=Hiç önemli değil 2=Önemli değil 3=Kararsızım 4=Önemli 5=Çok önemli

		1	2	3	4	5
1	Okul kültürünün iyi olması					
2	Nitelikli öğretmenlerinin olması					
3	Öğretmen ve diğer personelinin sık sık değişmemesi					
4	Okulun tüzel kişiliği (kurucuları)					
5	Okulun ulusal sınavlardaki başarısının iyi olması					
6	Eğitim kalitesinin yüksek olması					
7	Çeşitli sosyal etkinliklerinin olması					
8	Teknolojiden daha fazla yararlanmaları					
9	Öğretme tekniklerini etkin kullanmaları					
10	Tam gün eğitim vermesi					
11	Okul çalışanlarının işyerlerinden memnuniyetinin hizmete yansması					
12	Okulun iyi bir adı ve ününün olması					
13	Güvenlik hizmetlerinin iyi olması					
14	Ders dışı etüt uygulamasının bulunması					
15	Öğretmen ve idarecilerle rahat iletişim kurulabilmesi					
16	Çocukların kişisel gelişimlerine de önem verilmesi					
17	Sosyal sorumluluk projelerinin çok olması					
18	Ücretinin uygun olması					
19	Dikkat çekici reklam ve afişlerinin olması					
20	Okulun bulunduğu semtin bana yakın ve okulun iyi bir çevrede olması					
21	Arkadaşlarımın tavsiyesi					
22	Okulda çalışanların tavsiyesi					
23	Kütüphane olanaklarının iyi olması					
24	Bölgemizin şartlarına uygun olması					
25	Çocuğumun sınav başarısında indirim kazanması					
26	Arkadaşlarının bu okulda olması					
27	Yabancı dil eğitiminin iyi olması					
28	Rehberlik hizmetlerinin iyi olması					
29	Ulaşımının rahat olması					
30	Manevi yapısının bana uygun olması					

Ek 2: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Anket ve Araştırma İzin Onayı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.2108816
Konu: Anket Araştırma İzni

17.02.2017

MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: a) 26.01.2017 tarih ve 1700029632 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 17.02.2017 tarih ve 2049257 sayılı oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Belma Seher UYSAL'ın "Velilerin Özel Okul Tercih Nedenlerinin İncelenmesi (İstanbul İli Örneği)" konulu tezi hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Harun TÜYSÖZ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Binasındaki M. İsmet Ökten Cad.
No:1 İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi /İstanbul
E-Posta: igh34@meb.gov.tr

A. BALTA YH01
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://sira.sisim.gov.tr> adresinden: D6C8-7D77-3ad7-898c-88a8 koda ile teyit edilebilir.

Ek 3: İstanbul Valiliği Anket ve Araştırma İzin Onayı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.2049257
Konu: Anket ve Araştırma İzin Talebi

17/02/2017

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Marmara Üniversitesi'nin 26.01.2017 ve 1700029632 sayılı yazısı.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tek. Gn Md. 07.03.2012 tarih ve 3616 sayılı 2012/13 nolu gen.
c) Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 15.02.2017 tarihli tutanağı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Belma Seher UYSAL'ın "Velilerin Özel Okul Tercih Nedenlerinin İncelenmesi (İstanbul İli Örneği)" konulu tezi kapsamında, ilimiz genelinde bulunan özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerine; kişisel bilgi formu ve anket uygulama hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüze incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuya açık paylaşılması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüze uygun görülmektedir.

Makamlarınıza da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
17/02/2017

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Millî Eğitim Müdürlüğü Binasındaki M. İsmail Ökten Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Saklımehmet Paşa Tutanaklı
E-Posta: ıg334@meb.gov.tr

A. BALTA YIKICI
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212) 455 04 22

Ek 4: Ölçek Kullanım İzin Talebi

----- Yönlendirilmiş ileti -----

Gönderen: **belma uysal** <uysalbelma@gmail.com>

Tarih: 24 Ocak 2017 10:07

Konu: velilerin özel okulları tercih seçme nedenleri

Alıcı: fatih.mermertas63300@hotmail.com

Merhaba Fatih Bey,

Ben Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans öğrencisiyim. Tez önerim "Velilerin Özel Okulları Tercih Nedenlerinin İncelenmesi: İstanbul Örneği"

2014 yılında Türk Hava Kurumu Üniversitesi İşletme Anabilim Dalında yapmış olduğunuz "Özel Eğitim Kurumlarının Tercih Nedenleri İle Öğrencilerin Memnuniyeti Arasındaki İlişki: Şırnak Örneği" yüksek lisans tezinizde kullanmış olduğunuz anketi izninizle yapacağım araştırmada kullanmak istiyorum.

İyi çalışmalar dileklerle,

Saygılarımla,

Belma Seher UYSAL

Marmara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

No: 510111012